

May 02, 2026

WESTERN ARMENIA

N° 131

Հայկական լեգեոն
La Légion arménienne
Armenian Legion
Ermeni Lejyonu

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Էջ 4

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԻՇԵՑՈՒՄՆԵՐ

Էջ 8

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Էջ 14

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Էջ 17

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Էջ 21

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Էջ 24

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

Էջ 27

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Էջ 29

ԱՐՄԷՆՈՍԻԴ

SOMMAIRE

PAGE 37

RAPPELS HISTORIQUES

PAGE 41

OFFICIEL

PAGE 47

SOCIÉTÉ

PAGE 50

HISTOIRE

PAGE 54

POLITIQUE

PAGE 57

PATRIMOINE

PAGE 60

CULTURE

PAGE 62

ARMENOCIDE

CONTENTS

PAGE 70

HISTORICAL REMINDERS:

PAGE 74

OFFICIAL

PAGE 80

SOCIETY

PAGE 83

HISTORY

PAGE 87

POLITICS

PAGE 90

PATRIMONY

PAGE 93

CULTURE

PAGE 95

ARMENOCID

İÇERİK

SAYFA 110

TARİHSEL HATIRLATMALAR

SAYFA 114

RESMİ HABERLER

SAYFA 120

TOPLUM

PAGE 124

TARİH

SAYFA 128

POLİTİKA

SAYFA 132

TARİHSEL MIRAS

SAYFA 135

KÜLTÜR

SAYFA 137

ARMENOSİD

Ի՞նչ է ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Հայերու հայրենիքը **Հայկական լեռնաշխարհն** է, որը կը զբաղեցնէ 400000 կմ² տարածք եւ կը գտնուի **երեք ծովերու միջեւ**՝ Միջերկրական, Կասպից եւ Սեւ, ծովի մակարդակէն 1500-1800 մ միջին բարձրութեամբ: **Հայկական լեռնաշխարհին** ամէնէն բարձր կետը **Մասիս լեռան** գագաթն է (5165 մետր): Հայ ժողովուրդը հայկական **6 գաւառներուն** (Բիթլիս, Տրապիզոն, Վան, **Կարին**, Խարբերդ, Տիգրանակերտ-Դիարբեքիր) **բնիկ բնակչութիւնն** է, որը պատմականօրէն կը կոչուի «Հայաստան, ապա՝ թուրքական Հայաստան, իսկ այժմ՝ Արեւմտեան Հայաստան» եւ **Կիլիկիո**: Բարձրավանդակը **հայ արքաները** յաջորդէր են միմեանց՝ հիմնելով **բարգավաճ պետութիւններ**: Սակայն Հայկական լեռնաշխարհը **կայսրութիւններու՝** Աքեմենեաններու եւ Բիւզանդիոյ, արաբներու, մոնղոլներու եւ սելջուկ թուրքերու նւաճումներու եւ **պատերազմներու թատերաբեմ** էր: 1894 - 1923 թուականներուն երեք յաջորդական **թուրքական կառավարութիւնները՝** Օսմանեան կայսրութիւնը, երիտթուրքերը եւ Մուստաֆա Բեմալը, իրականացուցեր են **Հայերուն ցեղասպանութիւնը** Արեւմտեան Հայաստան՝ սպանելով **2 միլիոն մարդ**:

Ցեղասպանութենէ **մազապուրծ Արեւմտեան Հայաստանի** հայերը **վտարուեցան** իրենց պապենական հայրենիքէն եւ ցրուեցան աշխարհով մէկ, եւ այսօր հիմնականը **կապրին են աքսորին մէջ՝** առանց որեւէ իրաւունքի :

Բռնազաւթուած Արեւմտեան Հայաստան **դեռ ապրող հայերը** կը շարունակեն մնալ **թուրքական զաւթիչ** ուժերու գաղութային լուծին ճնշման տակ:

Համազգային վերակառուցման գործընթացին շրջանակները ձեւաւորուեց **Արեւմտեան Հայաստան** պետութեան կառոյցը, որու հիմքը ընկած է Արեւմտեան Հայաստանի **Ազգային խորհուրդը**, որն իր գոյութեան մասին յայտարարեց **Շուշի 2004 թուականին**:

- Ռուսիոյ 1917-ի, 29 Դեկտեմբեր, հրամանագիրով՝ Ռուսիոն ճանչցաւ թիւրքական Հայաստանի հայերու ինքնորոշման իրաւունքը մինչեւ անոնց անկախութիւնը:
- 1919թ. 26 Փետրվար, Հայոց ազգային պատվիրակութեան նախագահ Պօղոս Նուպար փաշան դաշնակից տերութիւններու գերագոյն խորհուրդի առաջ ներկայացուցած է Հայաստանի մասին յուշագիր:
- 15 Մայիս 1919-ին Արեւմտեան Հայաստանի առաջին կառավարութեան Ազգային Պատիրակութեան, ընտրուած Փարիզի Հայոց Ազգային Համագումարին կողմէն, կազմին մէջ կը մտնէին Նորին Գերազանցութիւն Պօղոս Նուպար Փաշան, փրոֆեսոր Ա.Տէր Յակոբեան, բժիշկներ Հ.Ներսիս, Կ. Պաստերմաճեան եւ Մ.Մ. Ա. Չոբանյան, Վ. Թեքէյեան: Ան համատեղ աշխատելու էր Հայաստանի Հանրապետութեան պատիրակութեան կազմին հետ՝ Մ.Մ. Ահարոնեան, Հ.Օհանջանեան եւ Մ.Բահաջանեան, ապա վերջինիս հետ կ'կազմէին Ինտեգրալ Հայաստանի պատիրակութիւնը, որու կարգախօսն պիտի ըլլայ «Ամբողջական Հայաստան, ազատ եւ անկախ իր պատմական սահմաններու մէջ»:
- Արեւմտյան Հայաստանի տարածքի վրայ Հայաստան պետութիւնը փաստացի ճանաչուած է 1920-ի 19 Յունուար (Անկախութեան օրը), Դաշնակից տերութիւններու գերագոյն խորհուրդի կողմէն: Սեւրի պայմանագիրին նախագիծը պատրաստուած է 1920-ի Փետրուար Լոնդոնի կոնֆերանսին մէջ եւ վերջնական տեսքի է բերուած Սան Ռեմոյի կոնֆերանսի շրջանակները 1920-ի 24 Ապրիլ:
- Արեւմտեան Հայաստանի տարածքին վրայ Հայաստան պետութիւնը իրաւական ճանաչուած է 1920-ի 11 Մայիս Դաշնակից տերութիւններու գերագոյն խորհուրդի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու կողմէն: Կ'որոշուի, որ հայկական պետութեան մայրաքաղաքը կ'ըլլայ Էրզրումը (Կարին):
- Պայմանագիրին ընդունումը հեշտացնելու եւ Սեւրին կետերը կիրառելու համար յունական բանակը 1920-ի 23 Յունիս դաշնակից պետութիւններու խրախուսմամբ եւ աջակցութեամբ հարձակուեցաւ Անատոլիոյ եւ Թրակիոյ մէջ: Բուրսա, Բալիկէշի, Ուշակ եւ Նազիլի մէկը միւսի հետեւէն ներխուժելով՝ հարձակումներու էական նպատակն էր հրահրիլ Սեւրի պայմանագիրին կիրառումը եւ թոյլ չտալ պայմանագիրին յօդուածներու մէջ որեւէ փոփոխութիւն:
- 1920թ. 11 Մայիս ներկայացուած Սեւրի պայմանագիրին նախագիծին ի պատասխան յուշագիրով Թիւրքիան 1920թ. Յունիս 25-ին ճանաչեց հայկական նոր պետութիւնը (հիմք ընդունելով 1918թ. 4 Յունիս Բաթումի պայմանագիրը):
- 1920-ի 25 Յունիս Դամատ Ֆերիթ փաշան Փարիզին մէջ գտնուող պատվիրակութեան կազմին մէջ ներկայացուցած է Օսմանեան կայսրութեան այս այլընտրանքային խաղաղութեան առաջարկը: Բայց այս այլընտրանքը չընդունուեցաւ դաշնակից տերութիւններու կողմէն:
- Սուլթան Վահիդէտտինի նախագահութեամբ 1920-ի 22 Յուլիս կայացած Ինքնիշխանութեան խորհուրդի նիստը համարեց «որ նա կը գերադասէ թոյլ գոյութիւն ունենալ, քան ծանր կորուստ ունենալը» եւ որոշում կայացուց ընդունիլ Պայմանագիրը: Այն բանէն ետք, երբ Թեֆիք փաշան չստորագրեց այս պայմանագիրը, որը կը բաժնէր թիւրքական տարածքը եւ որը բոլորովին չէր համապատասխանէր ազգային պատիվին ու զգացմունքներուն, Ռեշաթ Հալիս պէյը (պէյ՝ նշանաւոր մարդոց կոչում) եւ Ռեզա Թեֆիկը (Bölükbaşı) պէյը, որը կը մեղադրուէր Դամատ Ֆերիտի կողմէն 10 Օգոստոս պայմանագիրը ստորագրեց 1920-ին:
- Հայաստան պետութիւնը, հիմնական դաշնակից տերութիւնները, ասոցիացուած տերութիւնները եւ Թիւրքիոն 1920-ի 10 Օգոստոս ստորագրեցին Սեւրին միջազգային պայմանագիրը:
- 1920-ի 22 Նոյեմբեր Նախագահ Վուդրո Վիլսոն ստորագրեց Իրաւարար վճիռը, որը կը սահմանէ Հայաստան Պետութեան սահմանները Արեւմտեան Հայաստանի եւ Թիւրքիոյ տարածքին վրայ:
- 2004-ի 17 Դեկտեմբեր Արմենակ Աբրահամեանին նախաձեռնութեամբ Արեւմտեան Հայաստանի հայերու ազգային խորհուրդը յայտարարեց իր գոյութեան մասին ազատագրուած Արցախ՝ Շուշիին մէջ:
- 2007-ի 20 Յունուար Արցախի Ստեփանակերտին մէջ Արեւմտեան Հայաստանի հայերու համագումարին պատիրակները պաշտօնական հռչակագիր ընդունեցին բնիկ ազգի՝ Արեւմտեան Հայաստանի հայերու իրաւունքներու մասին:
- 2007-ի 17 Սեպտեմբեր 144 պետութիւններու կողմէն ՄԱԿ-ն ընդունեց Բնիկ ժողովուրդներու իրաւունքներու մասին հռչակագիրը, որը կը ճանչնայ անոնց ինքնորոշման իրաւունքը:
- 4 Փետրուար 2011-ին Ազգային Խորհուրդը Արմենակ Աբրահամեանի նախագահութեամբ կազմեց Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը:

- 2013-ի 24 Յունուար Ազգային խորհուրդը եւ Արեւմտեան Հայաստանի կառավարութիւնը ընդհանուր առմամբ հռչակեցին ժողովրդավարական ընտրութիւններու միջոցով Արեւմտեան Հայաստանի խորհրդարանի ստեղծման նախագիծը: 2013-ի 16 Դեկտեմբեր ընտրացուցակին մէջ գրանցուած Արեւմտեան Հայաստանի հայերու կողմէն պաշտօնապէս ընտրուած են 64 պատգամաւորներ:
- 16 Դեկտեմբեր 2013-ին խորհրդարանի պատգամաւորներուն կողմէ պաշտօնապէս ընտրուեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան 1-ին նախագահ Արմենակ Աբրահամեան:
- 23 Փետրուար 2023-ին նախագահի հրամանագիրով յայտարարուեցաւ, որ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութիւնը 1920-ին ճանաչուած Հայաստան Պետութեան շարունակող պետութիւնն է:
- 16 Փետրուար 2014-ին նախագահի հրամանագիրով ֆորմալացուած է Ազգային խորհուրդի եւ կառավարութեան կեդրոնակայանը Արեւմտեան Հայաստանի Կարինին մէջ (Էրզրում):
- Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահը 09 Մայիս 2016-ի հրամանագիրով կ'ընդունէ Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային Սահմանադրութիւնը, որը ստորագրուած եւ հաստատուած է Արեւմտեան Հայաստանի բոլոր քաղաքացիներու կողմէն:
- Նախագահ Արմենակ Աբրահամեան 24 Յունիս 2016-ի Արեւմտեան Հայաստանի անունէն վավերացուցած է Սեւրին միջազգային պայմանագիրը:

Այսպիսով, Սեւրին պայմանագիրով պաշտօնապէս եւ անվիճելիօրէն ամրագրուեցին հայերու իրաւունքները թիրքերու կողմէն գրաւուած որոշ տարածքներու վրայ:

Եւ Արեւմտեան Հայաստանի այս տարածքները, տեղահանութիւններով ու ջարդերով դատարկուելով իրենց բնակչութենէ, անշուշտ անհրաժեշտ էր, թէ՛ պատմական, թէ՛ իրաւական տեսանկիւնէն, որ աստ իրաւունքները հռչակուեն: Ժամանակակից առաջին ցեղասպանութիւնն այսպիսով հաստատուած է ասորի զոհ դարձած հայ ժողովուրդին տրուած յատուցմամբ: Ընդունուած է, որ բռնութիւնն ու հանցագործութիւնն իրաւունք չեն տար այն իրականացնողներուն:

Խիստ ցաւալի է, որ այն աստէն Սեւրին պայմանագիրը ստորագրողները, հոգնածութենէ կամ պատրանքային շահերէն ելնելով, մոռցան հայերուն, բայց Լոզանի պայմանագիրը չէր կրնար վերացնիլ վերջիններու իրաւունքները:

Աւելին, սոյն պայմանագիրը, միջազգային իրաւունքին համապատասխան, անգործունակ է հայ ժողովուրդի դէմ, որը ասորի կողմ չի եղած, թէեւ ստորագրած է Սեւրին պայմանագիրը: Հանրային միջազգային իրաւունքը կ'որոշէ, որ երբ կոլեկտիվ պայմանագիրը չեղեալ յայտարարուի եւ փոխարինուի մէկ այլով, վերջինս չի կրնար կատարման ենթարկուիլ առաջին ստորագրած պետութեան դէմ, որը երկրորդին կողմ չի եղած: Այս պետութեան համար առաջին պայմանագիրը կը շարունակէ գործի:

Հետեւաբար, Սեւրին պայմանագիրը ստորագրած, բայց Լոզանի պայմանագիրէն դուրս մնացած Հայաստանը կրնայ օրինական կերպով պահանջիլ Սեւրին պայմանագիրին դրոյթներու կիրառումը: Աւելին, սա ռազմական կամ դիւանագիտական ոյժի կամ յարկադրանքի միջոցով ձեռք բերուած Լեոնի պայմանագիրին բնորոշ դէպքն է, եւ որու վավերականութիւնը հիմնականը կը վիճակուի:

Անկասկած, 21 Նոյեմբեր 1947թ. ՄԱԿ-ի կողմէն ստեղծուած Միջազգային իրաւունքի հանձնաժողովը, որը կ'ուսումնասիրէ Լեոնի պայմանագրերը, կուղղորդուի ուսումնասիրելու Լոզանի պայմանագիրին վաւերականութիւնը միջազգային հանրային իրաւունքին առումով: Պայմանագիրը, որը կը խախտէ օրէնքը եւ արդարութիւնը, միշտ ալ ժամանակաւոր են: Ատ անհաւասարակշռութեան աղբիւր է, եւ ոչ թէ խաղաղութեան:

Արեւմտեան Հայաստանի հայ ժողովուրդը, թեկուզ ցեղասպանուած, համառ է, կը պահանջէ, որ իր նկատմամբ վերջապէս արդարադատութիւն իրականացուի: Անոր իրաւունքները անսահմանափակելի են, ինչպէս մարդկութեան դէմ յանցագործութիւնները՝ միջազգային իրաւունքի համաձայն:

Իր հերթին, Ֆրանսայի խորհրդարանը օրէնքի միջոցով յիշեցուց ատ. «Մարդկութեան դէմ ուղղուած յանցագործութիւնները, ինչպէս սահմանուած է Միաւորուած ազգերու կազմակերպութեան 13 Փետրուար 1946-ի բանաձեւով՝ հաշուի առնելով մարդկութեան դէմ յանցագործութիւններու սահմանումը, ինչպէս նշուած է 1945-ի 08 Օգոստոսի Միջազգային տրիբունալի կանոնադրութեան մէջ, իրենց բնոյթով անբացատրելի են»:

Նոյնիսկ եթէ Սեւրին Դաշնագիրը վաւերացուած չէր բոլոր կողմերու կողմէն, ինչպէս օրինակ՝ Ֆրանսան, այն կը կիրառէր այն նոյն կողմերը, որոնք չեն վաւերացուցած այն, օրինակ՝ Մեծ Բրիտանիայի, Կիլիկիոյ, Ֆրանսայի խաղաղ բնակչութեան պաշտպանութեան մանդատներու հարցը, եւ Իտալիան, որոնք չեն յարգուած:

Սևրի Դաշնագիրը ստորագրած կողմերու վավերացման համակարգը լսելի լաւ հասկնալու համար կարելորդ է ուսումնասիրիլ իւրաքանչիւր ստորագրող պետութեան, այդ թիվը՝ Օսմանեան կայսրութեան (Թիւրքիա) ազգային Սահմանադրութիւնը:

Օրինակ, սուլթան Մեհմեդ VI-ի 22 Յուլիս 1920-ի Ինքնիշխանութեան խորհուրդէն ետք սուլթանը հրամայեց ստորագրիլ Սեւրին պայմանագիրը, որը համարժէք է վաւերացմանը՝ օսմանեան սահմանադրութեան հիման վրայ:

Այս ուսումնասիրութեան մէջ յատուցումներու վերաբերեալ բացայայտուած թուերը հաշուի չեն առնէր ողջ ցեղասպանութեան ժամանակաշրջանը, ինչպէս նաեւ Փետրուարին 1919-ի Փարիզին մէջ Պօղոս Նուպարին խաղաղութեան կոնֆերանսին ատեն ներկայացուած բնութագրերը: Հայերը, ի թիվս այլ բաներու, ստորագրող պետութիւններէն պիտի պահանջեն Սեւրին պայմանագիրին վաւերացումը:

Սեւրին Դաշնագիրին չկատարման կամ ատոր փոխարինման պահանջը թիւրքական յակահայ եւ ակնյայտօրէն յակաարեւմտեան Հայաստանի քաղաքականութեան մաս մըն է:

Երբեք խաղաղութեան պայմանագիրը, որը սովորաբար կը կոչուի Սեւրին պայմանագիր, չի եղած նման հարձակունակ քաղաքականութեան առարկայ, որը փորձած է փոխարինիլ այն, ի դէմս համապատասխան բնակչութեան:

Սեւրի պայմանագիրը առանց այն վերանայելու յնարաւորութեան փոխարինելու փորձի, որոշ պետութիւններ եւ քաղաքական ոյժեր կազմակերպեցին Ալեքսանդրապոլին պայմանագիրը (2 Դեկտեմբեր 1920թ.), Մոսկուայի պայմանագիրը (16 Մարտ 1921թ.), Կարսի պայմանագիրը (20 Հոկտեմբեր 1921թ.), Անգորայի պայմանագիրը կամ համաձայնագիրը (20 Հոկտեմբեր 1921 թ.), Լոզանի պայմանագիրը (24 Յուլիս 1923 թ.), պայմանագիրը քրդական «Հոյբուն» կազմակերպութեան հետ (1927 թ.), Հայկական հարցին քաղաքական բանաձեւը:

Եւրախորհրդարանի (Յունիս 18 1987 թ.), իրավիճակը Խորհրդային Հայաստանին մէջ (1988/1989 թթ.), առաջին պատերազմը Արցախին մէջ, Ջուլայի գերեզմանատան ատերումը (14.12.2005թ.) Նախիջեւանին մէջ, երկրորդ պատերազմը Արցախին մէջ՝ ունենալով որպէս հետեւանքներ Բաքուի, Թիւրքիոյ եւ (Արեւելեան) Հայաստանի Հանրապետութեան միջեւ յաջորդ (ապագայ) պայմանաւորութիւնները:

Այս ամէնը բաւարար չէր (այս համաձայնագրերը իրաւաբանօրէն լեգիտիմ չեն) եւ բաւարար չեն ըլլայ փոխարինելու Սեւրի պայմանագիրը եւ զսպելու Արեւմտեան Հայաստանի պահանջները եւ նախագահ Վուդրո Վիլսոնին իրաւարար վճռին կատարումը: 23 Օգոստոս 1990-ի Հայաստանի Խորհրդային Հանրապետութիւնն իր վարչական սահմաններուն զինքը անկախ հռչակեց Խորհրդային Միութենէ, որը 2-էն Դեկտեմբեր 1920-ի բռնազաւթուած էր Հայաստանի ամբողջական Հանրապետութեան տարածքը՝ այդ ատեն արդէն ճանաչուած անկախ պետութիւն: Անկախութեան հռչակագիրին եւ 11-րդ յօդուածի միջոցով ան կը ճանչնայ, որ Արեւմտեան Հայաստանին մէջ տեղի է ունեցած հայերու ցեղասպանութիւն:

1920-ի Հայաստանի Խորհրդային Հանրապետության անջատումը Հայաստանի Հանրապետութենէ արձանագրուած է նոր հռչակուած հանրապետութեան խորհրդարանի կողմէն 21-էն Սեպտեմբեր 1991-ի: Նոր Հայաստանի Հանրապետութիւնը, զինքը չյայտարարելով ոչ որպէս 1920-ի Հայաստանի Հանրապետութեան իրաւայաջորդ, ոչ ալ շարունակող պետութիւն, հրաժարուած է Թիւրքիոյ նկատմամբ բոլոր հաւակնութիւններէն:

Հետեւաբար, հայ ազգի արեւմտեան եւ արեւելեան բաղադրիչներու միջեւ խնդիրներու յստակ հանձնարարումը եւ դերերու տարանջատումը, անոնց ջանքերու համակարգումը կրնայ նպաստիլ անոնց ազգային խնդիրներու օպտիմալ լուծմանը: Ահա թէ ինչու Արեւմտեան Հայաստանը ոչ միայն չի հրաժարուած իր իրաւունքներէն, այլեւ չի հրաժարուած իր պարտականութիւններէն իր բնակչութեան եւ զինքը ինքնիշխան, ազատ եւ անկախ ճանաչած պետութիւններու յանդէպ:

➤Նախագահը 09 Օգոստոս 2016-ին Արեւմտեան Հայաստանի անունէն վաւերացուցած է ՄԱԿ-ի Ծովային իրաւունքի մասին համաձայնագիրը:

➤Նախագահը 01 Հոկտեմբեր 2016-ին Արեւմտեան Հայաստանի անունէն վաւերացուցած է Պետութիւններու իրազունքներուն ու պարտականութիւններուն վերաբերող համաձայնագիրը:

➤Նախագահը 20 Յունուար 2017-ին Արեւմտեան Հայաստանի նախագահը վաւերացուցած է ՄԱԿ-ին կանօնադրութիւնը:

➤17 Դեկտեմբեր 2018-ին ընտրացուցակին մէջ գրանցուած Արեւմտեան Հայաստանի հայերու կողմէն պաշտոնապէս ընտրուած են 77 պատգամաւորներ:

➤18 Յունուար 2019-ին Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Արմենակ Աբրահամեան պաշտօնապէս վերընտրուեցաւ խորհրդարանի պատգամաւորներուն կողմէ երկրորդ շրջանով:

➤19 Յունուար 2020-ին նոր կառավարութիւնը Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի պատգամաւորներուն ներկայացուց կառավարութեան իր նախագիծը:

➤10 Օգոստոս 2020-ին Արեւմտեան Հայաստանի հայերը, իրենց նախագահը, կառավարութիւնը եւ խորհրդարանը պաշտօնապէս կը նշեն Սեւրին մէջ ստորագրուած միջազգային խաղաղութեան պայմանագիրին ստորագրման հարիւրամեակը:

➤27 Սեպտեմբեր 2020-ին Արցախին մէջ սկսաւ երկրորդ պատերազմը, որը հարուցուած էր Բաքուի կողմէն՝ պետութիւններու միջազգային կոալիցիայի եւ Սիրիոյէն ժամանած քիհադիստ ահաբեկիչներու աջակցութեամբ:

➤08 Նոյեմբեր 2020-ին ատրպէյճանական զինուժը յայտարարեց Շուշին բռնազաւթումին մասին:

➤2021 թվականի մարտի 1-ին Արցախի խորհրդարանը 44-օրյա պատերազմից հետո Ադրբեյջանի վերահսկողության տակ գտնվող տարածքները հայտարարեց օկուպացված տարածքներ:

<http://www.nankr.am/hy/4027>

➤2021 թվականի մարտի 1-ին Արևմտյան Հայաստանի Խորհրդարանը ընդունում է Արցախի մասին օրենքը՝ ճանաչելով արցախահայերի ինքնորոշման իրավունքը և նրանց ինքնավարությունը՝ հիմնված Սան Ռեմոյի կոնֆերանսի և Սևրի պայմանագրի տարածքային ճանաչման վրա՝ որպէս 1920 թվականի Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մաս:

➤2024 թվականի հունվարի 20-ին 65 պատգամավորներ պաշտոնապէս ընտրվում են Արևմտյան Հայաստանի ընտրացուցակում գրանցված հայերի կողմից:

➤2024 թվականի հունվարի 21-ին Արևմտյան Հայաստանի Հանրապետության նոր նախագահ Լիդիա Մարգոսյանը պաշտոնապէս ընտրվում է խորհրդարանի պատգամավորների կողմից՝ առաջին ժամկետով:

➤2025 թվականի նոյեմբերի 22-ին, Լիդիա Մարգոսյանի հրաժարականից հետո, Արմենակ Աբրահամյանը նորից և պաշտոնապէս ընտրվում է խորհրդարանի պատգամավորների կողմից՝ որպէս իր նախորդ պաշտոնավարումներին ոչ անընդմեջ երրորդ ժամկետով նախագահ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

westernarmeniatv.com

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ 15-ՐԴ ՆԻՍՏԸ. ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻՆ՝ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

2026 թուականի Ապրիլ 29-ին տեղի ունեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի 15-րդ նիստը, որ տեղի ունեցաւ առցանց ձեւաչափով: Նիստը սկսաւ ժամը 21:30-ին եւ ւարտեցաւ 23:30-ին: Ընտրուած 53 պատգամաւորներէն մասնակցեցան 20-ը:

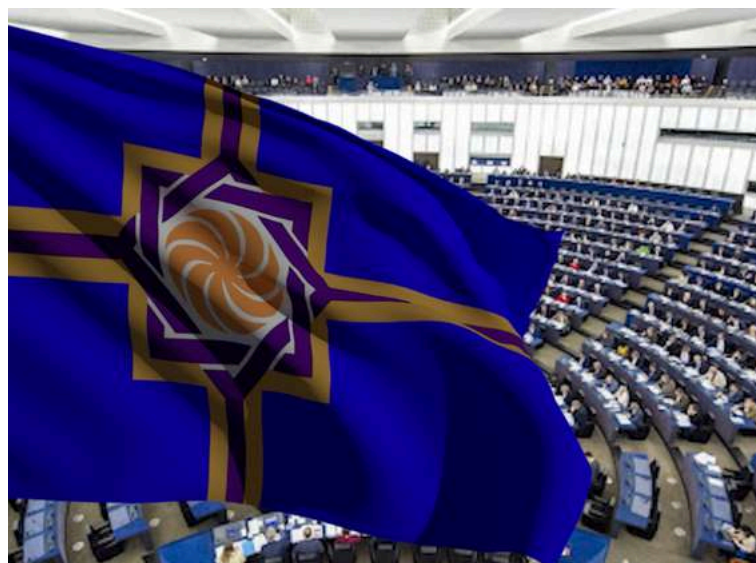
Նիստը մեկնարկեցաւ օրակարգին միաձայն ընդունումով, որմէ ետք ելոյթ ունեցաւ Ազգային ժողովի նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց ԱԺ իրաւաբանական յանձնաժողովին՝ Վանայ լիճի շուրջ ստեղծուած բնապահպանական խնդիրներուն վերաբերեալ համապարփակ գեկոյցին համար՝ ընդգծելով, թէ լիճի եւ հարակից բնական ու պատմամշակութային արժէքներու պահպանութիւնը առաջնահերթ նշանակութիւն ունի եւ կը պահանջէ հետեւողական ու համակարգուած աշխատանք:

Նիստին ընթացքին ելոյթ ունեցաւ նաեւ Ազգային խորհուրդի նախագահ տիկին Լիտիա Մարկոսեանը, որ անդրադարձաւ Ապրիլեան յիշատակի ձեռնարկներուն՝ կարեւորելով անոնց կազմակերպչական բարձր մակարդակը թէ՛ Հայաստանի մէջ եւ թէ՛ արտերկրի մէջ: Մասնաւորապէս նշուեցաւ Ֆրանսայի Լիոն քաղաքին մէջ կազմակերպուող ձեռնարկներուն նշանակութիւնը, որոնք 2016 թուականէն ի վեր կը կազմակերպուին Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային խորհուրդին կողմէ: Ան նաեւ ընդգծեց Լիոնի քաղաքապետարանին բարձր գնահատականը՝ որպէս «Արեւմտեան Հայաստան» գաղափարին միջազգային ճանաչման վկայութիւն:

Ապրիլ ամսուան ընթացքին Արեւելեան Հայաստանի մէջ կազմակերպուած ձեռնարկները ներկայացուց անոնց կազմակերպիչ, Ազգային ժողովի նախագահ Նելլի Յարութիւնեանը՝ ամփոփելով կատարուած աշխատանքները եւ ընդգծելով անոնց շարունակականութիւնը եւ երկարաժամկետ նպատակները:

Նիստին աւարտին Արմենակ Աբրահամեանը ամփոփեց քննարկումները՝ շեշտելով, թէ իրականացուող նախաձեռնութիւնները միտուած են ազգային, բնապահպանական եւ քաղաքական առաջնահերթութիւններու հետեւողական առաջնդման:

Նիստին արձանագրութիւնը կազմեց Ազգային ժողովի քարտուղար Էդիտա Բեգլարեանը:

ՅԻՇՈՂՈՒԹԵՆԷՆ ԴԷՊԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ. ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՏՈՒՐՔ ԱՆՏԻՊԻ ՄԷՋ

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան անդամները, Հանրապետութեան նախագահ պարոն Արմենակ Աբրահամեանի բարձր հովանաւորութեամբ, Ֆրանսայի Անտիպ քաղաքին մէջ կազմակերպուած հանդիսաւոր արարողութեամբ յարգանքի տուրք մատուցեցին հայ ժողովուրդին դէմ գործադրուած ցեղասպանութեան անմեղ զոհերու յիշատակին:

Միջոցառումը վերածուեցաւ ոչ միայն յիշատակի արարողութեան, այլ նաեւ ազգային արժանապատուութեան, միասնականութեան եւ ապագայի հանդէպ հաւատքի հզօր դրսեւորումի: Հնչեցին բովանդակալից ելոյթներ, որոնց ընթացքին յիշատակուեցաւ շուրջ երկու միլիոն անմեղ զոհերու ողբերգական ճակատագիրը, ինչպէս նաեւ շեշտուեցաւ պատմական արդարութեան վերականգնման անհրաժեշտութիւնը եւ ազգային իրաւունքներու պաշտպանութեան հրամայականը:

Բանախօսները անդրադարձան Արեւմտեան Հայաստանի անցեալին, ներկայիս վիճակին եւ ապագային՝ ընդգծելով, որ պատմական յիշողութիւնը պարզապէս ցաւի արձանագրութիւն չէ, այլ՝ ուժի եւ պայքարի աղբիւր: Նշուեցաւ, որ նման միջոցառումները կը ձեւաւորեն նոր գիտակցութիւն՝ ուղղուած ոչ միայն յիշելուն, այլեւ գործելուն:

Այս արարողութիւնը դարձաւ խորհրդանշական մեկնակէտ մը՝ դէպի ազգային վերածնունդ, դէպի մշակութային, քաղաքական եւ տարածքային իրաւունքներու վերականգնում: Ան ընդգծեց, որ հայ ժողովուրդին պայքարը շարունակական է, եւ իւրաքանչիւր նման համախմբում նոր լիցք կը հաղորդէ այդ ուղիին:

Անտիպի մէջ հնչած խօսքերն ու գաղափարները վերածուեցան կոչի մը՝ միաւորուելու յանուն հզօր ապագայի, յանուն արդարութեան եւ յանուն պատմական հայրենիքի վերականգնման:

**ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՇԱՀԱՆԴԵՍԸ՝
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐՈՒ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՋՈՀԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ**

Ապրիլ 28-ին տեղի ունեցավ հանդիսատեսը եւ խորհմաստ ձեռնարկ մը՝ նուիրում հայ ժողովուրդին դէմ գործադրուած ոճրագործութեան անմեղ զոհերու յիշատակին:

Արեւմտեան Հայաստանի պատուիրակութիւնը, Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահ Նելլի Յարութիւնեանի գլխաւորութեամբ, յարգանքի տուրք մատուցեց զոհերու յիշատակին՝ ծաղկեպսակ դնելով եւ ծաղիկներ խոնարհելով Ծիծեռնակաբերդի մէջ:

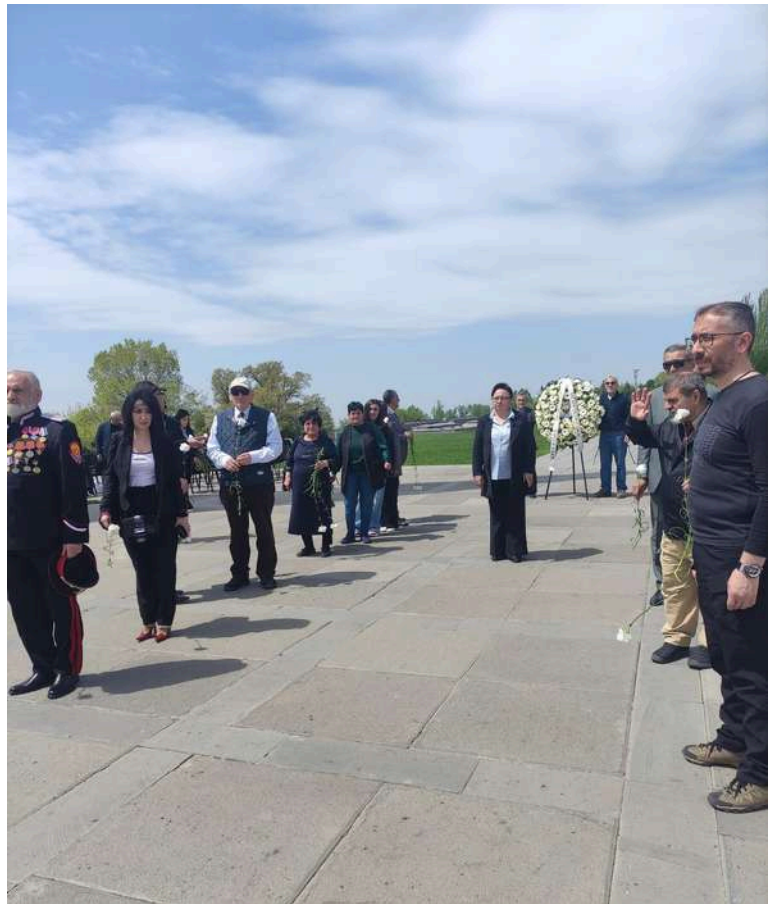
Յուշարարողութենէն ետք տեղի ունեցավ պաշտօնական ձեռնարկը, զոր բացաւ մամուլի խօսնակ Շողեր Պիլմճեանը: Ան ներկայացուց Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Արմենակ Աբրահամեանի ուղերձը՝ փոխանցելով անոր խօսքը ներկաներուն: Ուղերձին մէջ շեշտուեցան պատմական յիշողութեան պահպանման, արդարութեան վերականգնման եւ ազգային իրաւունքներու պաշտպանութեան կարեւորութիւնները:

Այնույնտեւ խօսքը փոխանցուեցաւ Ազգային ժողովի նախագահ Նելլի Յարութիւնեանին, ով իր ելոյթին մէջ անդրադարձաւ ազգային միասնութեան անհրաժեշտութեան, պատմական արդարութեան պահանջին եւ սերունդներուն առջեւ դրուած պատասխանատուութեան:

Ձեռնարկին ընթացքին հնչեցին նաեւ երաժշտական կատարումներ, որոնք լրացուցին յիշատակի մթնոլորտը՝ հաղորդելով խոր զգացական շունչ մը: Այնույնտեւ ելոյթ ունեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի պատգամաւոր, Շուշի հայրենասիրաց միութեան նախագահ, պատմաբան Աշոտ Յարութիւնեան: Իր խօսքին մէջ ան ներկայացուց պատմական փաստեր եւ վերլուծութիւններ՝ շեշտելով հայ ժողովուրդի պայքարի շարունակականութիւնը եւ պատմական յիշողութեան կարեւորութիւնը:

Ձեռնարկին կարեւորագոյն պահերէն մէկը հանդիսացաւ հանդիսատես արարողութիւնը, որու ընթացքին Կարօ Կարապետեանի կողմէ յանձնուեցաւ «Հայոց իշխանի շղթայ» խորհրդանշական պարգեւը: Այս խորհրդանիշը կը մարմնաւորէ ազգային արժանապատուութիւնը, ժառանգական յիշողութիւնը եւ հայկական պետականութեան գաղափարական շարունակականութիւնը:

Ձեռնարկը անցաւ բարձր կազմակերպուածութեամբ եւ ընդգծեց հայ ժողովուրդի յիշողութեան, համախմբման եւ արդարութեան ձգտման կարեւորութիւնը՝ անգամ մը եւս հաստատելով, որ նման նախաձեռնութիւնները կը ծառայեն ոչ միայն անցեալի ոգեկոչման, այլեւ ապագայի կառուցման:

ԼԻՏԻԱ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ ՈՒՂԵՐՁԸ՝ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ԿԱՅԱՑԱԾ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՅՔԻՆ

2026 թուականի Ապրիլ 24

Լիտիա Մարկոսեան՝ Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան արտաքին գործոց փոխնախարար Մենք հոս ենք՝ ոգեկոչելու այն ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակը, որ խլած է 2 միլիոն կեանք Արեւմտեան Հայաստանի մէջ, այսինքն՝ աւելի քան 10 000 տարուան պատմութիւն ունեցող բնիկ ժողովուրդի տարածքին վրայ:

Հայ ազգին դէմ գործադրուած ցեղասպանութիւնը՝ երեք յաջորդական թրքական կառավարութիւններու բարբարոսութեան հետեւանքով, փոլային ծրագիրի ծիրին մէջ իրականացուած, իրականութեան մէջ երբեք չէ դադրած մինչեւ այսօր:

Խաղաղ իր նախնեաց հողին վրայ ապրող բնիկ ժողովուրդ մը մէկ դար առաջ՝ 1894-էն մինչեւ 1923 թուականներուն, թրքական եաթաղանի միջոցաւ կոտորուեցաւ եւ մասնատուեցաւ՝ վերածուելով որբացած ազգի:

Ցեղասպանութեան հետեւանքով Արեւմտեան Հայաստանի հայերուն ապրած արմատախիլութիւնն ու տարագրութիւնը ծայրայեղ դաժան եղած են. անոնք կը յանգեցնեն հարկադիր ձուլման եւ աշխարհի ամենահին քաղաքակրթութիւններէն մէկուն կենդանի յիշողութեան կորստին:

Ցեղասպանական ծրագիրները շարունակուած են 19-րդ եւ 20-րդ դարերուն ընթացքին Արեւմտեան Հայաստանի բազմաթիւ քաղաքներու եւ նահանգներու մէջ՝ մեր բնակչութիւնը ենթարկելով ջարդերու, իսկ վերջերս հասած են Արցախ, ուր բնիկ բնակչութիւնը ենթարկուած է ցեղային զտման, որ կը համապատասխանէ ցեղասպանութեան յանցագործութեան իրաւական սահմանումին:

Սակայն թրքա-ազրպէյճանական գործելակերպը փոխուած է. մէկ դար առաջ գործածուած եաթաղանին փոխարինած են անօդաչու սարքերը եւ կասէթային ռումբերը՝ նոյն այն զինատեսակները, որոնք այսօր կը գործածուին նաեւ պաղեստինեան բնակչութեան դէմ:

Արցախի մէջ 150 000 բնակչութեան վրայ թափուած կրակի եւ երկաթի հեղեղը խլած է 5000 կեանք եւ 10 000 մարդ դարձուցած է հաշմանդամ՝ յիշեցնելով այս նոր թեքնոլոգիական պատերազմի առաջին իրական փորձարկումներէն մէկը, որ ուղղուած է բնիկ բնակչութեան դէմ:

Այս յաջորդական ցեղասպանական փուլերուն հետեւանքով մեր ազգը ոչնչացուած է քանի մը սերունդներու համար, անոր բնակչութիւնը յանձնուած է Կեդրոնական Ասիայէն եկած զաւթիչին լծին, անոր ժառանգութիւնը ոչնչացուած կամ ապօրինի իւրացուած է, իսկ անտառները այրած են ֆոսֆորային ռումբերու կրակին տակ:

«Յանցագործութիւններու յանցագործութեան» աւելի քան մէկ դար անց աւելցած է նաեւ պետական ինքնիշխանութեան ապօրինի իւրացման յանցանքը՝ Արեւմտեան Հայաստանի պարագային, քանի որ թրքական պետութիւնը միջազգային իրաւունքի տեսանկիւնէն 1920 թուականէն ի վեր ապօրինաբար բռնագրաւած է Արեւմտեան Հայաստանը: Ասիկա կը նշանակէ, որ հայերուն դէմ գործադրուած ցեղասպանութիւնը տեղի ունեցած է ճանչցուած պետութեան՝ 1920 թուականի Հայաստանի տարածքին վրայ, որուն իրաւայաջորդը Արեւմտեան Հայաստանն է:

Երեւանի վարչակարգի որոշ ղեկավարներու անհանգիստ եւ անիմաստ քայլերը, որոնք պատրաստ են ամէն բան բաժնելու կրճատուած տարածքի նշաններու՝ Արեւմտեան Հայաստանը թրքական, իսկ Արցախը ազրպէյճանական նկատելով, չեն կրնար լռեցնել մեր նախնիներու գերեզմաններէն հնչող ձայները, որոնք կը կոչեն նոր սերունդները կիրառելու միջազգային իրաւունքը:

Ի՞նչ է այդ միջազգային իրաւունքը, եթէ ոչ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ուուտօ Ուիլսոնի իրաւարար վճիռին անհրաժեշտ կիրարկումը, որ կը սահմանէ Արեւմտեան Հայաստանի լիակատար ինքնիշխանութիւնը իր սահմաններուն վրայ:

Ի՞նչ է այդ միջազգային իրաւունքը, եթէ ոչ Սեւրի դաշնագրի հայկական դրոյթներուն կիրառումը, որոնք կը շարունակեն ուժ ունենալ:

Կը փափաքիմ անգամ մը եւս շնորհակալութիւն յայտնել հոս ներկայ պետութիւններու ներկայացուցիչներուն եւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան բոլոր ընտրուած պաշտօնատարներուն:

Դուք շարունակութիւնն էք այն նշանաւոր ֆրանսացիներուն, ինչպիսիք են Անատոլ Ֆրանսը եւ Ժան Ժորէսը, որոնք կանգնած են հայ ժողովուրդին կողքին անոր ողբերգական ճակատագրին առաջին պահերէն:

Տիկնայք եւ պարոնայք, հայկական ազգային պատմութիւնը յափտեան պիտի յիշէ ձեր անունները:

Ձեր ներկայութեամբ դուք կը հաստատէք ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքը՝ վերականգնելով ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան արժանապատուութիւնը:

Կանգնելով բնիկ ժողովուրդներու կողքին, ներառեալ մեր ժողովուրդը, դուք կը հաստատէք անոնց ինքնորոշման իրաւունքը եւ կը նպաստէք մարդկային արժանապատուութեան:

Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ բոլոր այն պետութիւններուն, ներառեալ Ֆրանսան, որոնք կողմ քուէարկած են ՄԱԿ-ի՝ բնիկ ժողովուրդներու իրաւունքներու հռչակագրին, ինչպէս նաեւ այն պետութիւններուն, որոնք պաշտօնապէս ճանչցած են 1920 թուականի Հայաստանը՝ այսինքն Արեւմտեան Հայաստանը:

Հոս՝ Ֆրանսայի մէջ, բռնագրաւումը եղած է պատմութեան փուլ մը, եւ կը փափաքիմ ողջունել դիմադրութեան շարժման ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Էմանուէլ Մաքրոնի որոշումը՝ ճանչնալու Արեւմտեան Հայաստանի զաւակները, որոնք եղած են ցեղասպանութենէն փրկուածներ կամ անոնց ժառանգներ եւ իրենց կեանքը զոհաբերած են Ֆրանսայի եւ աշխարհի ազատագրութեան համար՝ Փանթէոն փոխադրելով Միսաք եւ Մելինէ Մանուշեանները:

Արեւմտեան Հայաստանի բռնագրաւումը եւս պիտի ըլլայ ընդամենը շրջան մը հայ ժողովուրդի երկար պատմութեան մէջ, որպէսզի վերջապէս երջանիկ օրերը գան նաեւ հայ ազգին համար՝ ցեղասպանութենէն փրկուածներու ժառանգներու վերադարձով իրենց նախնիներու հողը:

Կեցցէ՛ Ֆրանսան,

եւ կեցցէ՛ ազատ, ինքնիշխան եւ անկախ Արեւմտեան Հայաստանը:

Շնորհակալութիւն:

“PRESIDENTS **LIVE** Western Armenia” **PODCAST**

PART #24

«ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԹՈՒՐԷՒԱ, ԿԱՄ՝
ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

 YouTube

westernarmeniatv.com

Հասարակութիւն

westernarmeniatv.com

ԲՈՆԱԳՐԱԽՈՒԱԾ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՀՆՉԱԾ ԱՆՍՊԱՍԵԼԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

2026 թուականի Ապրիլ 28-ին, բռնագրաւուած Արեւմտեան Հայաստանի մէջ գործող քրտամէտ «Ժողովուրդներու հաւասարութիւն եւ ժողովրդավարութիւն» (DEM) կուսակցութիւնը հանդէս եկաւ ուշագրաւ եւ քաղաքական առումով կարեւոր յայտարարութեամբ՝ անդրադառնալով Հայերու ցեղասպանութեան:

Կուսակցութիւնը շեշտեց, որ պատմական ճշմարտութեան հետ առերեսուիլը այլեւս անխուսափելի է. անիկա ոչ միայն անցեալի գնահատման խնդիր է, այլ նաեւ ժողովուրդներու միջեւ վստահութեան վերականգնման հիմնաքար: Յայտարարութեան մէջ ընդգծուեցաւ, որ զոհուած ժողովուրդներէն ներողութիւն խնդրելը եւ վերականգնողական արդարութեան մեխանիզմներու կիրառումը կրնան ճամբայ հարթել դէպի համատեղ եւ հաւասար ապագայ:

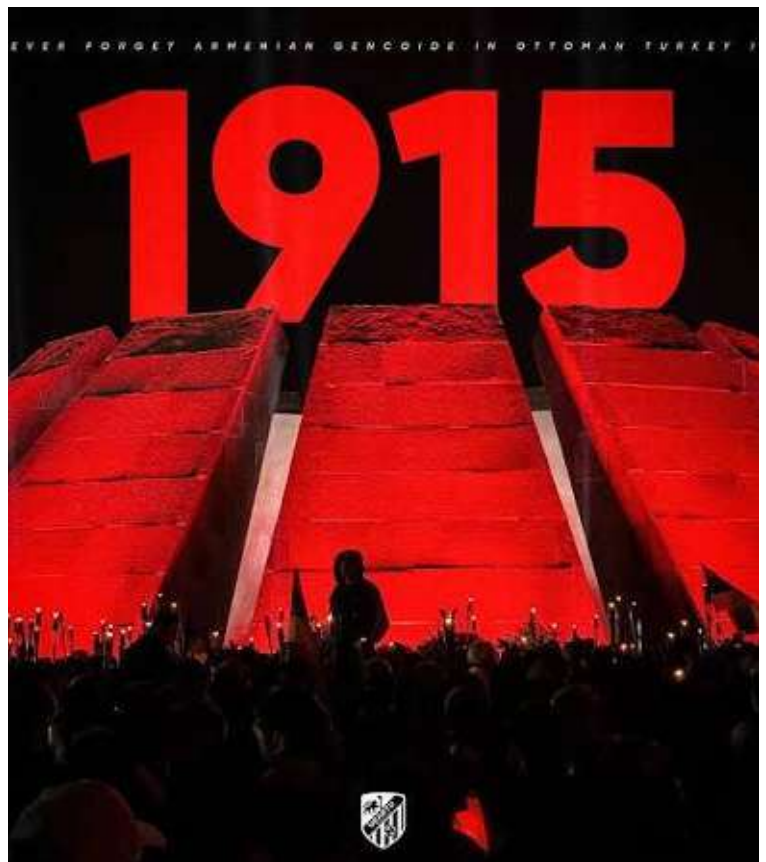
Յատուկ կերպով նշուեցաւ, որ արդէն անցած է 111 տարի 1915 թուականի Ապրիլ 24-էն՝ այն օրէն, երբ սկսաւ հայ մտաւորականութեան բռնի աքսորը եւ ոչնչացումը, ինչին յաջորդեցին հարիւր հազարաւոր հայերու կոտորածներն ու տեղահանութիւնները: Նաեւ ընդգծուեցաւ, որ այս քաղաքականութեան զոհ դարձան ոչ միայն հայերը, այլեւ շրջանի այլ քրիստոնէայ ժողովուրդներ:

DEM կուսակցութիւնը կը փաստէ, որ պատմական լուրջ սխալ էր տարբեր ինքնութիւններու, մշակոյթներու եւ հաւատքներու ճնշումն ու ոչնչացումը՝ միատարր հասարակութիւն ստեղծելու նպատակով: Ըստ իրենց՝ այսօր անհրաժեշտ է ընդունիլ պարզ ճշմարտութիւն մը՝ այս հողերուն վրայ բոլոր ժողովուրդներն ու ինքնութիւնները հաւասար են եւ ազատ:

Յայտարարութեան մէջ նաեւ նշուեցաւ, որ Մերձաւոր Արեւելքի եւ Կովկասի ներկայ անկայունութիւնը մասամբ կը բխի անցեալի հետ չառերեսուելէն:

Յայտարարութեան աւարտին կուսակցութիւնը վերահաստատեց իր դիրքորոշումը՝ ընդգծելով, որ իբրեւ Արեւմտեան Հայաստանի եւ Միջագետքի հնագոյն ժողովուրդներու մէկ մասը, կը կիսեն հայ ժողովուրդին եւ այլ քրիստոնէայ ժողովուրդներու 111-ամեայ ցաւն ու սուգը՝ յարգանքով խոնարհելով անմեղ զոհերու յիշատակին առջեւ:

Այս յայտարարութիւնը կարելի է դիտարկել որպէս հազուադէպ, բայց նշանակալից քաղաքական ազդակ մը բռնագրաւուած Արեւմտեան Հայաստանի ներսէն՝ ուղղուած պատմական արդարութեան եւ տարածաշրջանային հաշտեցման անհրաժեշտութեան:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ՍՈՎԻ ՎՏԱՆԳԸ ԿԸ ՄԵԾՆԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐՈՒ ԼՈՅՍԻՆ ՏԱԿ

ՄԱԿ-ի աջակցությամբ հրապարակուած նոր զեկոյցի համաձայն՝ Լիբանանի մէջ աւելի քան 1.2 միլիոն մարդ կրնայ բախիլ սուր սննդային անապահովութեան՝ վերջին ռազմական բախումներուն հետեւանքով: Տուեալները ներկայացուած են Պարենի եւ գիւղատնտեսութեան կազմակերպութեան, Համաշխարհային պարենային ծրագիրին եւ Լիբանանի գիւղատնտեսութեան նախարարութեան համատեղ յայտարարութեամբ:

Զեկոյցին մէջ նշուած է, թէ 2026 թուականի Ապրիլէն մինչեւ Օգոստոս ժամանակահատուածին մօտ 1.24 միլիոն մարդ՝ ուսումնասիրուած բնակչութեան գրեթէ քառորդը, պիտի յայտնուի ճգնաժամային կամ աւելի ծանր մակարդակի սննդային անապահովութեան մէջ: Ասիկա զգալի վատթարացում մըն է նախորդ շրջանին համեմատ, երբ նման իրավիճակի մէջ կը գտնուէր շուրջ 874 հազար մարդ:

Վերլուծութիւնը կատարուած է Սննդային անվտանգութեան փուլային դասակարգման համակարգին կողմէ, որ կը հետեւի սովի եւ թերսնուցման ցուցանիշներուն: Մասնագէտներու գնահատմամբ՝ իրավիճակին վատթարացման հիմնական պատճառներն են շարունակուող հակամարտութիւնը, բնակչութեան զանգուածային տեղահանումը եւ տնտեսական ճնշումները:

Յիշեցնենք, թէ Ապրիլ 17-էն ուժի մէջ մտած հրադադարը դադրեցուց շուրջ վեց շաբաթ տեւած բախումները Իսրայէլի եւ «Հեզպոլլահ»-ի միջեւ: Պաշտօնական տուեալներով՝ այդ ընթացքին Լիբանանի մէջ զոհուած է աւելի քան 2500 մարդ, իսկ մէկ միլիոնէ աւելի բնակիչներ տեղահանուած են:

Չնայած հրադադարին՝ երկրի հարաւին մէջ լարուածութիւնը կը շարունակուի, եւ բնակիչներուն տակաւին խորհուրդ կը տրուի չվերադառնալ սահմանամերձ շրջաններ: Մասնագէտները կը զգուշացնեն, թէ առանց ժամանակին եւ շարունակական մարդասիրական աջակցութեան սննդային ճգնաժամը կրնայ աւելի խորանալ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

ԲՆԻԿ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱԶԳԻՍՏԵԱՆ ԵՒ ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ՄԵՂՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆԸ. ԱՇՈՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Պատմության ընթացքին բազմաթիւ պետութիւններ ճանչցած են հայ ժողովուրդին դէմ գործադրուած ոճրագործութիւնը, սակայն հազուադէպ են այն դէպքերը, երբ գերտէրութեան առաջնորդ մը բացայայտ կերպով կը ճանչնայ իր իսկ պետութեան պատմական մեղքը այդ աղէտին իրագործման մէջ: Այդպիսի անհերքելի վկայութիւն մըն է Մեծ Բրիտանիոյ վարչապետ Տէյվիտ Լոյտ Ճորճի երկհատոր աշխատութիւնը:

Աղբիւրը

Հեղինակ՝ Տէյվիտ Լոյտ Ճորճ

Աշխատութիւն՝ «The Truth About the Peace Treaties»

(«Ճշմարտութիւնը հաշտութեան պայմանագրերու մասին»)

Հրատարակութիւն՝ Լոնտոն, Victor Gollancz Ltd, 1938, Բ հատոր

Էջ՝ 1258

Բնիկութեան իրաւունքը եւ նուաճողի ոճիրը

Այսօր հայ իրաւաքաղաքական միտքը կը պահանջէ վերանայիլ «Հայերու ցեղասպանութիւն» հեղհեղուկ եզրոյթը: Հարցը պէտք է դիտուի իր իրական հարթութեան մէջ. ան բնիկ հայ Ազգին դէմ, իր իսկ Հայրենիքին մէջ, գործադրուած ցեղասպանութիւն մըն էր՝ եկուոր եւ նուաճող թրքական տարրին կողմէ:

Լոյտ Ճորճ, գտնուելով պատմական իրադարձութիւններուն կեդրոնը, իր յուշերուն մէջ կը փաստէ, թէ հայերու բնաջնջումն ու հայրենազրկումը կարելի դարձան բրիտանական կայսերական շահերուն պատճառով, երբ բնիկին իրաւունքը ստորադասուեցաւ քաղաքական հաշուարկներուն:

Լոյտ Ճորճի անկեղծ խոստովանութիւնը (էջ 1258)

Ահա բնագիրէն թարգմանուած ցնցող տողեր, որոնք կրնան հիմք հանդիսանալ այլ պետութիւններու ինքնախոստովանութեան համար.

«Հայաստանը զոհաբերուեցաւ այն յաղթական զոհասեղանին վրայ, զոր մենք (Բրիտանիան) կանգնեցուցինք... Բրիտանական կառավարութեան գործողութիւնները անխուսափելիօրէն յանգեցուցին 1895-97 թթ., 1909 թ. սարսափելի կոտորածներուն եւ, որ աւելի սարսափելի է, 1915 թուականի հոլոքոսթներուն (holocausts): Այս վայրագութիւններով... հայ բնակչութիւնը նուազեցաւ աւելի քան մէկ միլիոնով: Հաշուի առնելով այն դերը, զոր մենք ունեցանք այս ոճրագործութիւնները կարելի դարձնելու մէջ, մենք բարոյապէս պարտաւոր էինք ուղղել մեր սխալը... ինչի համար պատմութիւնը մեզ միշտ մեղաւոր պիտի նկատէ»:

Նոր իրաւական բանաձեւ. Բնիկ ժողովուրդի հայրենազրկում եւ ոչնչացում

Այս հրապարակումով կը շեշտուի, որ Լոյտ Ճորճ իր յուշերուն մէջ չի խօսիր պարզապէս ռազմական գործողութիւններու հետեւանքով կատարուած «կոտորածներու» մասին: Ան կը նկարագրէ գործընթաց մը, ուր՝

- բնիկ ժողովուրդը (որ հայերը կը բնութագրէ որպէս հնագոյն քաղաքակրթութեան կրողներ),
- իր հայրենիքին մէջ (շեշտելով «Հայկական հովիտները» եւ «Հայաստանի նահանգները»),
- ոչնչացուեցաւ եւ հայրենազրկուեցաւ եկուոր ու նուաճող ուժի կողմէ, որուն Բրիտանիան, ցաւօք, զօրակից եղաւ 19-րդ դարու վերջաւորութեան:

նշո՞ւ այս մօտեցումը առաջադիմական է

Բնիկութեան իրաւունք (Indigenous Rights)

Ժամանակակից միջազգային իրաւունքին մէջ բնիկ ժողովուրդներու պաշտպանութիւնը ունի յատուկ կարգավիճակ: Երբ կը խօսինք «ցեղասպանութիւն Հայերու հայրենիքին մէջ», կը շեշտենք, թէ այս մէկը սոսկ ժողովուրդի ոչնչացում չէ, այլ մարդկութեան դէմ ուղղուած յանցագործութիւն՝ նպատակ ունենալով արմատախիլ ընել հազարամեայ տիրոջ ներկայութիւնը իր հողէն:

Եկուոր նուաճողի պատասխանատուութիւնը

Այս ձեւակերպումը կը յստակեցնէ կողմերու կարգավիճակը: Թրքական կողմի «պատերազմական իրավիճակ» կամ «ներքին տեղահանութիւն» կեղծ թեզերը կը փլուզուին, որովհետեւ եկուոր նուաճողը իրաւունք չունի «տեղահանելու» բնիկ հայութիւնը իր բնօրրանէն՝ Հայկական լեռնաշխարհէն:

Այս հրապարակումով հարցը կը տեղափոխուի նոր հարթութիւն մը՝ դարձնելով զայն աւելի հզօր եւ անհերքելի: Մենք այլեւս չենք խօսիր միայն «Հայերու ցեղասպանութեան» մասին, այլ կը փաստենք բնիկ հայ Ազգին բնաջնջումը իր հայրենիքին մէջ՝ Հայկական լեռնաշխարհին վրայ, նուաճող թրքական տարրին կողմէ: Եւ Մեծ Բրիտանիոյ վարչապետ Լոյտ Ճորճ առաջիններէն էր, ով ընդունեց իր պետութեան պատմական մեղքը՝ այս հայրենազրկման գործընթացին մէջ, զոհաբերելով բնիկ հայութեան իրաւունքները կայսերական շահերուն:

Պատասխանատուութեան շղթան. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ եւ Մանդատի հարցը

Լոյտ Ճորճ կը մանրամասնէ, թէ Բրիտանիան եւ դաշնակիցները, գիտակցելով իրենց մեղքը, փորձեցին հայերու պաշտպանութեան «բանալիները» յանձնել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն՝ մանդատի միջոցով: Ան կը նշէ, որ Ամերիկան միակ ուժն էր, որուն մանդատը պիտի չկասկածուէր շահադիտական նպատակներու մէջ, սակայն նախագահ Ուիլսոնի հիւանդութիւնը եւ ամերիկեան Ծերակոյտին ներքին տարակարծութիւնները հայ ժողովուրդը գրկեցին այդ վերջին յոյսէն:

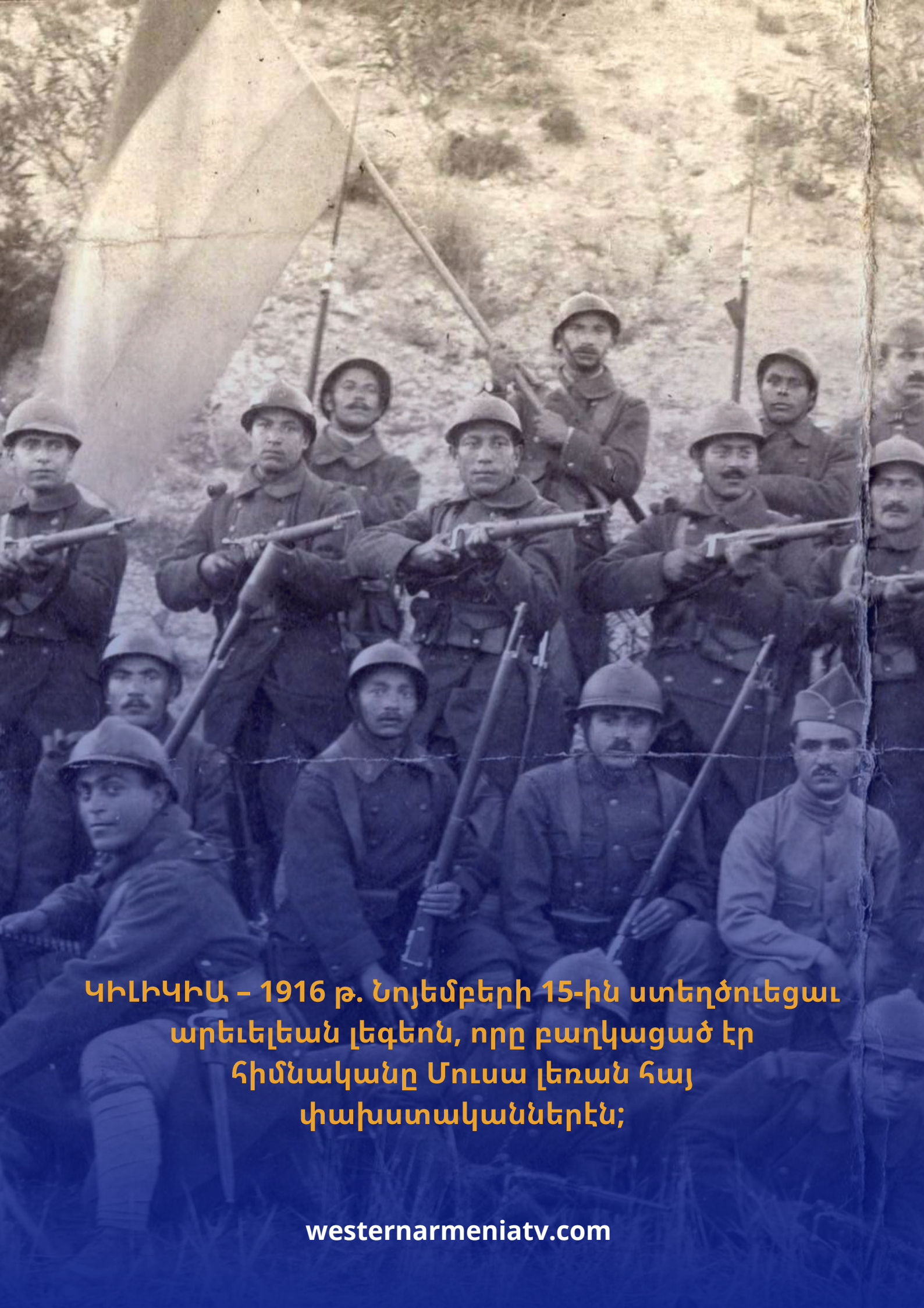
Եզրակացութիւն

Այս ինքնախոստովանութիւնը դաս մըն է բոլոր այն պետութիւններուն համար, որոնք տակաւին կը խուսափին առերեսուիլ իրենց պատմութեան հետ: Հայ Ազգը, որ դարեր շարունակ տուժած է կոտորածներէ եւ հայրենազրկումէ, կարիք ունի ոչ թէ սոսկ կարեկցանքի, այլ իրաւական եւ բարոյական ճշմարտութեան:

Բնիկ հայ Ազգին դատը ցեղասպաններուն դէմ կը մնայ բաց, քանի դեռ աշխարհի հզօրները չեն ընդունած իրենց «չարագուշակ միջամտութեան» (sinister intervention) հետեւանքները, որոնց մասին այդքան յստակ գրած է Լոյտ Ճորճը:

**ԿԻԼԻԿԻԱ – 1916 թ. Նոյեմբերի 15-ին ստեղծուեցաւ
արեւելեան լեգեոն, որը բաղկացած էր
հիմնականը Մուսա լեռան հայ
փախստականներէն;**

ԻՆՉՊԷՍ ՀԱՅ ԿԻՆԵՐԸ ՊԱՇՏԻՆ ԸՆՏԱՆԻՔՆ ՈՒ ԻՆՔՆՈՒԹԻՒՆԸ. ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՓՐԿՕՂԱԿ

Հայ կիներու ասեղնագործութիւնը դարերու ընթացքին եղած է ոչ միայն գեղարուեստական զբաղում մը, այլ նաեւ՝ ինքնութեան, հաւատալիքներու եւ նոյնիսկ գոյատեւման միջոց: Ազգագրագէտ, պատմական գիտութիւններու թեկնածու Կարինէ Բազէեանի համաձայն՝ ասեղնագործութիւնը Հայաստանի մէջ ունի հազարամեակներու պատմութիւն:

Հնագիտական պեղումները կը ցոյց տան, որ տակաւին վաղ միջնադարուն ան հասած էր բարձր կատարելութեան: Երկար ժամանակ ամենահին նմուշները յայտնաբերուած էին Արեւմտեան Հայաստանի Անի քաղաքին մէջ, սակայն աւելի ուշ Արեւնիի պեղումներուն ընթացքին բացայայտուեցաւ 7-9-րդ դարերուն թուագրուող ասեղնագործ կտոր մը՝ վկայելով աւելի հին ծագման մասին:

Ասեղնագործութիւնը հայ մշակոյթին մէջ ունեցած է խոր խորհրդանշական նշանակութիւն: Զարդանախշերը երբեք պատահական չեն եղած. օրինակ՝ օձի կամ վիշապի պատկերները կապուած են պաշտպանիչ ուժի եւ բարեկեցութեան հետ, իսկ Կենաց ծառը խորհրդանշած է կեանք, պտղաբերութիւն եւ շարունակութիւն: Տարբեր շրջաններու մէջ ձեւաւորուած են իւրայատուկ դպրոցներ՝ իրենց գոյներով, նիւթերով եւ ոճերով:

Միեւնոյն ժամանակ, ասեղնագործութիւնը կարելոր դեր ունեցած է նաեւ դժուար ժամանակներուն: Հայերու ցեղասպանութենէն ետք հազարաւոր հայ կիներ, յայտնուելով օտար երկիրներու մէջ, իրենց ձեռքի աշխատանքով կրցան ապահովել ընտանիքներու գոյութիւնը: Առանց լեզուի իմացութեան՝ անոնք կը ստեղծէին եւ կը վաճառէին ասեղնագործ իրեր՝ այդ կերպ պահելով իրենց զաւակները եւ ապահովելով անոնց կրթութիւնը: Այս իմաստով ասեղնագործութիւնը դարձած է իսկական «փրկօղակ»:

Թէեւ ժամանակակից պայմաններուն մէջ աւանդական որոշ դպրոցներ կորսնցուցած են իրենց տարածութիւնը, այնուամենայնիւ վարպետները կը շարունակեն վերականգնել եւ զարգացնել այս արուեստը՝ համադրելով աւանդական գաղափարները նոր մօտեցումներու հետ:

Այսօր եւս ասեղնագործութիւնը կը շարունակէ սերունդէ սերունդ փոխանցել ոչ միայն գեղագիտական արժէքներ, այլ նաեւ՝ հայ ժողովուրդին պատմութիւնը, հաւատալիքներն ու ինքնութիւնը:

Քաղաքականութիւն

westernarmeniatv.com

**«ԱԶԳՊԷՅԾԱՆԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԱՐՑԱԽԻ ՄԷՋ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՏՔԻ ԵՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԲՆԱՊԱՏԿԵՐԻ
ՈՉՆՉԱՑՈՒՄՆ Է» . Ի՞ՆՉ ԱԻԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԵՆ ԱՐՑԱԽԻ ՄԷՋ**

«Առաւօտ»-ի հարցումներուն պատասխանած է Հայ Առաքելական եկեղեցւոյ Արցախի թեմի թեմական խորհուրդի ատենապետ, Արցախի մշակոյթի, երիտասարդութեան հարցերու եւ զբօսաշրջութեան նախկին նախարար Լեոնիկ Յովհաննիսեանը:

Լեոնիկ Յովհաննիսեանը բարձրաձայնած է Արցախի մշակութային ժառանգութեան պահպանման շուրջ ստեղծուած ծանր իրավիճակը՝ ընդգծելով, թէ 2023 թուականէն ետք այդ հարցը դուրս մնացած է Հայաստանի պետական օրակարգէն:

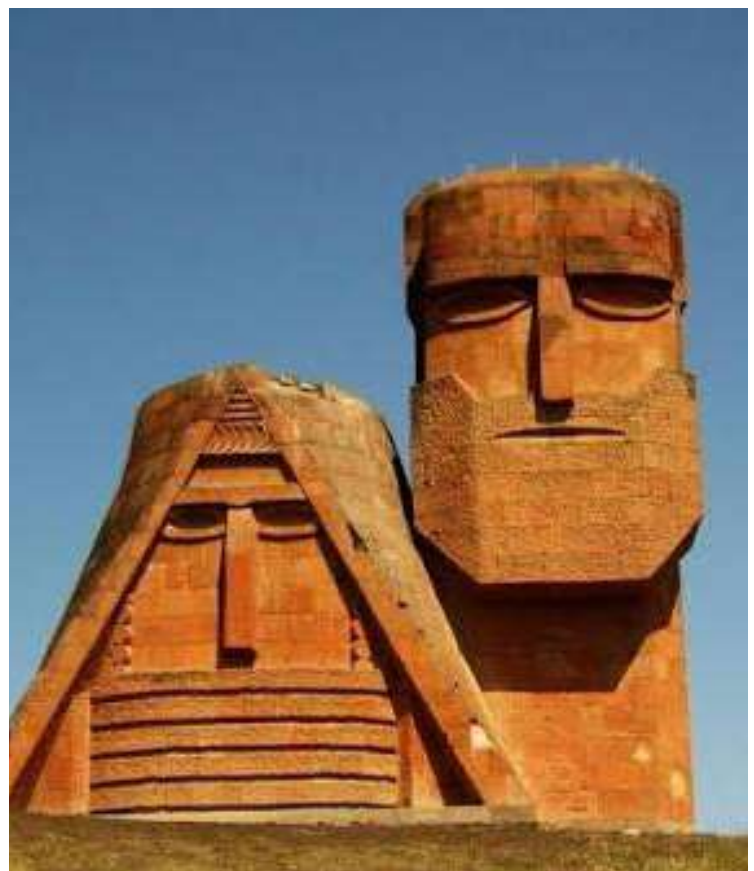
Անոր համաձայն՝ Ագրպէյճանի կողմէ իրականացուող քաղաքականութիւնը նպատակ ունի ամբողջութեամբ վերացնել հայկական ներկայութեան հետքերը Արցախի մէջ: Արդէն իսկ ոչնչացուած են շարք մը կարեւոր կառոյցներ՝ վարչական շէնքեր, յուշարձաններ, ինչպէս նաեւ Ստեփանակերտի պատմական թաղամասերու զգալի բաժիններ: Վերացուած են նաեւ մշակութային եւ հոգեւոր նշանակութեան արժէքաւոր յուշարձաններ, ներառեալ Կանաչ ժամ եկեղեցին եւ Մոխրենէս գիւղի Սուրբ Սարգիս եկեղեցին:

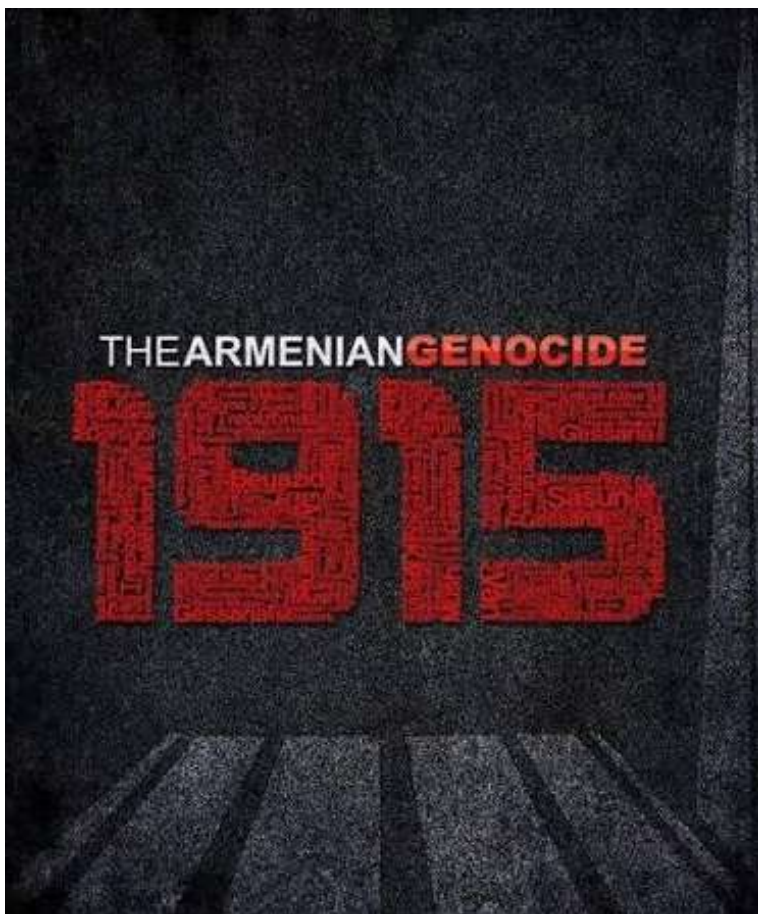
Յովհաննիսեանի համաձայն՝ ոչնչացման կ'ենթարկուին ոչ միայն քրիստոնէական, այլ երբեմն նաեւ իսլամական յուշարձաններ, եթէ անոնք չեն համապատասխաներ իրականացուող քաղաքականութեան: Ան կը նշէ, թէ վտանգուած են նաեւ խաչքարերը, յուշահամալիրները եւ միջնադարեան ճարտարապետական կոթողները, որոնց նկատմամբ կը կատարուին ձեւափոխումներ կամ դիտաւորեալ անտեսում:

Առանձին ընդգծուած է նաեւ ամբողջական բնակավայրերու վերացումը՝ ինչպէս Շուշիի եւ Հադրութի շրջաններու շարք մը գիւղերու պարագային, ինչ որ կը յանգեցնէ ոչ միայն նիւթական, այլ նաեւ պատմական բնապատկերի կորստի:

Յովհաննիսեանի կարծիքով՝ միջազգային կառոյցներուն մէջ հարցին բարձրաձայնման բացակայութիւնը լուրջ խնդիր կը ստեղծէ: Թէեւ հասարակական կազմակերպութիւններն ու կառոյցները կը փորձեն ահազանգել, առանց պետական յստակ քաղաքականութեան արդիւնքի հասնիլը չափազանց դժուար է:

Այս զարգացումները կը վկայեն, թէ Արցախի մշակութային ժառանգութեան պահպանման հարցը կը շարունակէ մնալ լուրջ մարտահրաւիր՝ պահանջելով համակարգուած եւ հետեւողական մօտեցում:

«ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՈՒՈՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ՊԱՐՏԱՌՈՐ ԵՆ ԿԱՆԻՒԷԼ ՈՉ ՄԻԱՅՆ ԲՈՒՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՅԼԵՒ՝ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԸ», ՅՈՆԱԹԱՆ ՇՓԱՆԳԵՆՊԵՐԿ

Փարիզի մէջ կայացած հայոց շրջանի զօրաշարժին նուիրուած խորհրդածողովի ծիրին մէջ զրոյց մը տեղի ունեցած է Գերմանահայոց կեդրոնական խորհուրդի ատենապետ Յոնաթան Շփանգենպերկի հետ:

Վերջինս կարեւորած է խորհրդածողովին կազմակերպումը՝ նշելով, որ ան համախմբած է տարբեր երկիրներէ ժամանած հայկական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներն ու անհատները: Անոր խօսքով՝ արդէն իսկ այս հանգամանքը կարելի է նկատել յաջողութիւն, քանի որ ստեղծուած է քննարկումներու եւ համագործակցութեան կարեւոր հարթակ մը:

Ջրոյցին ընթացքին շեշտուած է, որ համահայկական օրակարգին մէջ առկայ են լուրջ մարտահրաւերներ՝ ներառեալ հայերուն դէմ գործադրուած ցեղասպանութեան ճանաչման հարցը, Արցախի շուրջ զարգացումները եւ Հայաստանի անվտանգութեան խնդիրները: Նշուած է, որ ներկայ աշխարհաքաղաքական պայմաններուն մէջ, երբ տարբեր շրջաններու մէջ կը շարունակուին պատերազմները, անհրաժեշտ է աւելի համակարգուած եւ շարունակական աշխատանք:

Յոնաթան Շփանգենպերկ շեշտած է նաեւ նման հանդիպումներու կարեւորութիւնը հայերու մէջ միասնականութեան մթնոլորտ ստեղծելու առումով՝ ընդգծելով, որ անոնք ոչ միայն կը նպաստեն համագործակցութեան խորացման, այլեւ նոր լիցք կը հաղորդեն համագգային գործունէութեան:

Ան անդրադարձած է նաեւ մօտ ապագային Հայաստանի մէջ կայանալիք Եւրոպական քաղաքական համայնքի գագաթածողովին՝ նշելով, որ եւրոպահայութեան համար ասիկա առիթ մըն է բարձրացնելու կարեւոր հարցեր եւրոպական քաղաքական հարթակներուն վրայ: Մասնաւորապէս շեշտուած է Պաքոյի մէջ պահուող հայ պատանդներու խնդիրը եւ արցախահայութեան իրաւունքներու պաշտպանութիւնը՝ ցեղասպանութեան կանխման տեսանկիւնէն:

Խօսելով Արցախի հարցին մասին՝ Շփանգենպերկ նշած է, որ տեղի ունեցածը պէտք է դիտարկել որպէս բռնի տեղահանութիւն եւ բնաջնջման քաղաքականութիւն: Անոր խօսքով՝ եւրոպական երկիրները պարտաւոր են ոչ միայն արձագանգել արդէն կատարուած յանցագործութիւններուն, այլեւ կանխել անոնց կրկնութիւնը:

Անդրադառնալով նաեւ վերադարձի իրաւունքի խնդրին՝ ան շեշտած է, որ ան հիմնարար իրաւունք մըն է, որ չի կրնար անտեսուիլ քաղաքական նկատառումներէ ելլելով: Ըստ իրեն՝ տարբեր կողմերու միջեւ համեմատութիւնները տեղին չեն, քանի որ դէպքերու բնոյթն ու հիմքերը տարբեր են:

Ջրոյցին աւարտին Շփանգենպերկ կարեւորած է Հայաստանի եւ հայոց շրջանի համատեղ աշխատանքը՝ նշելով, որ միասնական մօտեցումը կրնայ էապէս բարձրացնել արդիւնաւետութիւնը, մինչդեռ առանձին գործելու պարագային գործընթացները կրնան բարդանալ:

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՏՈՒՆԻ ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԷՍ ՄԵԾ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԳՄԲԷԹԻ ԽԱՉԸ ԿՈՏՐՈՒԱԾ Է, ԶԱՐԴՈՒԱԾ ԵՆ ՊԱՏՈՒՀԱՆՆԵՐԸ

Արցախի մշակութային ժառանգության պաշտպան, «Ազգային» պատմամշակութային ՀԿ փոխնախագահ Յովիկ Աւանեսովը ահազանգ կը հնչեցնէ ժամանակաւորապէս բռնագրաւուած տարածքներուն մէջ հայկական մշակութային արժէքներու շարունակական ոչնչացման մասին:

Անոր փոխանցմամբ՝ Մարտունիի շրջանի Մոնթէաբերդ քաղաքին մէջ գտնուող Սուրբ Ներսէս Մեծ եկեղեցին, որ կառուցուած է 2004 թուականին, դարձած է Ազրայէճանի կողմէ իրականացուող քաղաքականութեան հերթական թիրախը: Եկեղեցին, որ ունի խաչաձեւ յօրինուածք եւ փոքր գմբէթ, վերջին տարիներուն ենթարկուած է զգալի վնասներու:

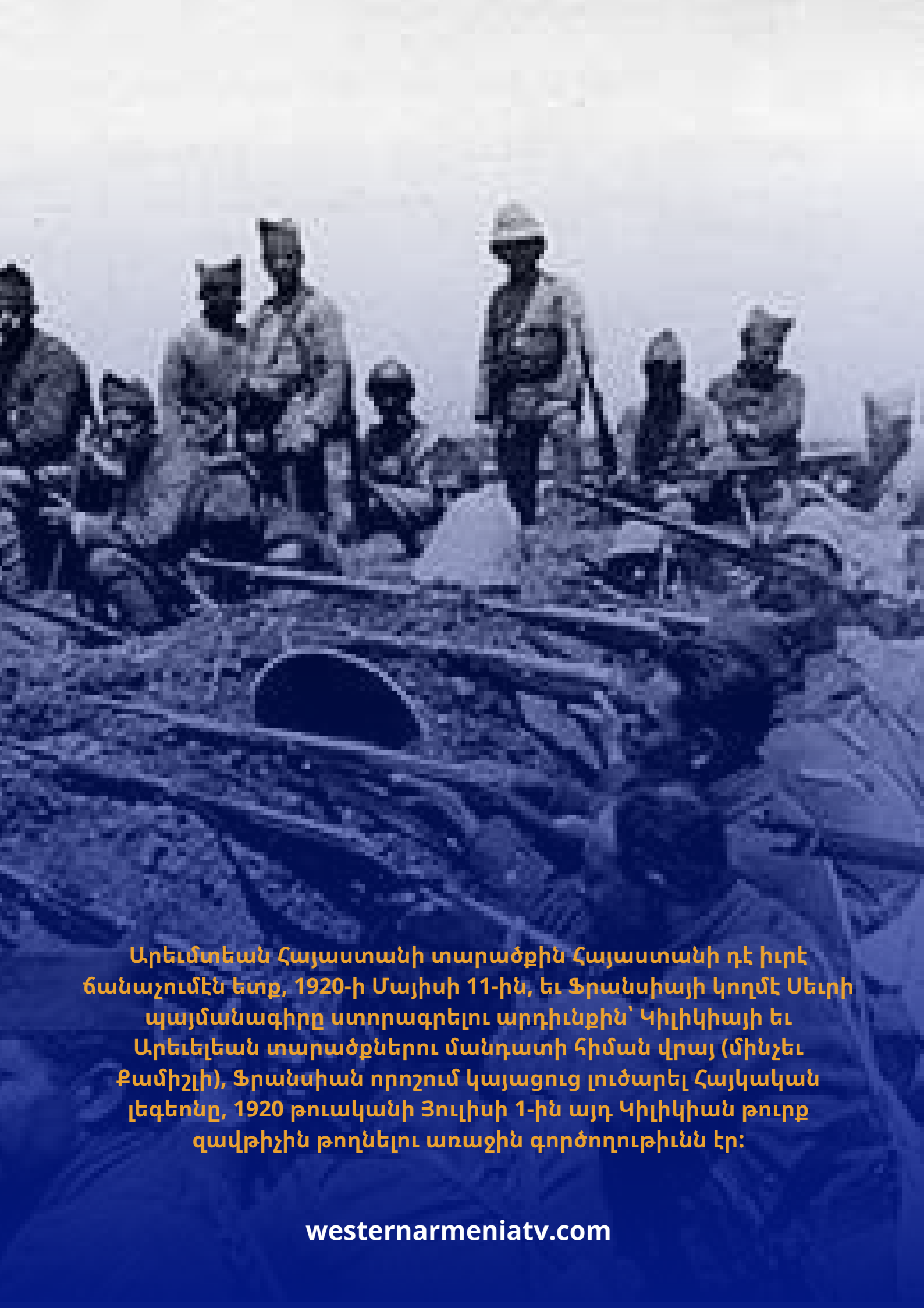
Monument Watch անկախ հարթակին տուեալներով՝ տակաւին 2020 թուականի պատերազմին ընթացքին եկեղեցին վնասուած էր ռմբակոծութիւններէն, իսկ յետագային արձանագրուած են նոր վնասներ՝ կոտրուած պատուհաններ, կրակահերթերու հետքեր: 2026 թուականի Ապրիլին հրապարակուած տեսանիւթը ցոյց տուած է աւելի կոպիտ վանտալիզմի փաստ՝ գմբէթի խաչին կոտրումը:

Աւանեսովը կը նշէ, թէ նման գործողութիւնները դուրս են պատահականութեան սահմաններէն եւ կը վկայեն մշակութային ժառանգութեան նպատակային խոցման մասին: Ան կը շեշտէ, թէ ոչնչացման այս գործընթացը կը շարունակուի այն ժամանակ, երբ միջազգային հարթակներուն վրայ աշխուժօրէն կը շրջանառուին «խաղաղութեան» եւ «հաշտութեան» օրակարգերը:

Մասնաւորապէս, նոյն ժամանակահատուածին Նիկոլ Փաշինեանը եւ Իլհամ Ալիեւը արժանացած են միջազգային մրցանակներու, ներառեալ Զայէտ մրցանակին: Սակայն, ըստ անոր, այս գործընթացները իրականութեան հետ հակասութեան մէջ են, քանի որ մշակութային ժառանգութեան դէմ վանտալիզմի դէպքերը կը շարունակուին:

Արձանագրուած փաստերը ցոյց կու տան, թէ խնդիրը շատոնց դուրս եկած է տարածաշրջանային սահմաններէն եւ դարձած է համամարդկային արժէքներու պաշտպանութեան հարց: Այս իրավիճակը, ըստ մասնագէտներու, կը պահանջէ ոչ միայն գնահատականներ, այլ նաեւ յստակ եւ գործնական քայլեր միջազգային մակարդակի վրայ:

Արեւմտեան Հայաստանի տարածքին Հայաստանի դէ իւրէ
ճանաչումէն ետք, 1920-ի Մայիսի 11-ին, եւ Ֆրանսիայի կողմէ Սելրի
պայմանագիրը ստորագրելու արդիւնքին՝ Կիլիկիայի եւ
Արեւելեան տարածքներու մանդատի հիման վրայ (մինչեւ
Քամիշլի), Ֆրանսիան որոշում կայացուց լուծարել Հայկական
լեգեոնը, 1920 թուականի Յուլիսի 1-ին այդ Կիլիկիան թուրք
զավթիչին թողնելու առաջին գործողութիւնն էր:

A photograph of ancient stone ruins, possibly a fortress or temple, set against a dramatic sunset sky with hues of orange, red, and purple. The ruins are constructed from large, weathered stone blocks. In the foreground, there are two prominent stone structures: a tall, rectangular one on the left and a larger, more complex one on the right. The ground is covered in loose stones and rubble. The overall atmosphere is historical and evocative.

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

www.westernarmeniatv.com

ՎԱԽԵՐԱԳՐԱԿԱՆ ՖԻԼՄ ԹԷՔԷԷԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻՆ ՄԷՋ՝ «ՊԱՐՈՆՈՒՀԻ ՔՈՔՍ»

Թեքեան կեդրոնին մէջ ցուցադրուեցաւ «Պարոնուհի Քոքս» վաերագրական ֆիլմը, որ մեծ հետաքրքրութեամբ ընդունուեցաւ հանդիսատեսին կողմէ: Ֆիլմը կը ներկայացնէ բրիտանացի հասարակական-քաղաքական գործիչ Քերոլայն Քոքսի մարդասիրական գործունէութիւնը եւ անոր նուիրումութիւնը Արցախին:

Ֆիլմին մէջ առանձնայատուկ տեղ կը գրաւէ Պարոնուհիին 100 քիլոմէթր երկարութեամբ քայլերը՝ Բերդաձորէն դէպի Գանձասարի վանք, որ դարձած է անոր համերաշխութեան եւ աջակցութեան խորհրդանիշը Արցախի ժողովուրդին նկատմամբ: Անոր խօսքով՝ Արցախը փոխած է ոչ միայն իր, այլեւ ամբողջ մարդկութեան կեանքի ընկալումը: Պարոնուհին կը շեշտէ, որ Արցախի բնիկ հայութիւնը պայքարած է ոչ միայն իր անկախութեան եւ գոյութեան իրաւունքին համար, այլ նաեւ պաշտպանած է համամարդկային արժէքներն ու քրիստոնէական քաղաքակրթութեան սահմանները:

Ֆիլմին մէջ կը ներկայացուի նաեւ Պարոնուհիին խոր յարգանքը հայ ժողովուրդին նկատմամբ, զոր ան կը բնութագրէ որպէս «յառնող փինիկ»: Չնայած իր պատկառելի տարիքին՝ 88-ամեայ Լորտերու պալատի ներկայացուցիչը կը շարունակէ ցուցաբերել աշխոյժ դիրքորոշում հայկական հարցերուն շուրջ:

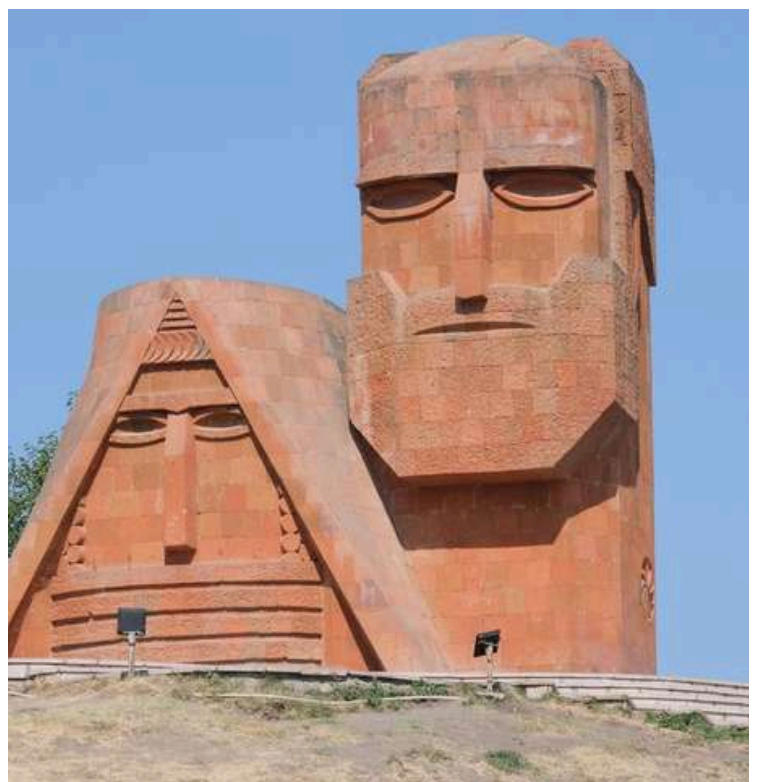
Ֆիլմին մէջ անդրադարձ կայ նաեւ անոր արձագանգին՝ Զորի Բալայեանի մահուան լուրին, զոր ան ծանր տարաւ: Միեւնոյն ժամանակ կը ներկայացուի անոր բողոքի ցոյցը՝ ուղղուած բրիտանական գործարար շրջանակներու կողմէ Պաքուի հետ նախային գործարքներու կնքման: Պարոնուհին կը յայտարարէ, թէ ամօթ կը զգայ ինքզինք բրիտանացի կոչելու, երբ տնտեսական շահերը վեր կը դասուին մարդկային կեանքերէն:

Ֆիլմը կը ձգէ խոր տպաւորութիւն՝ հանդիսատեսին փոխանցելով մարդասիրութեան, պայքարի եւ արժանապատուութեան կարեւոր ուղերձներ:

«ԳԵՂԱՐԴ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ԴԻՄԱԾ Է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ԻՆ, ԻԿՕՄՕՍ-ԻՆ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՌՈՅՑՆԵՐՈՒՆ

Արձագանգելով ագրպէյճանական ընկերային ցանցերուն մէջ տարածուող լուրերուն՝ Արցախի խորհրդանիշ «Մենք ենք, մեր սարերը» յուշարձանը ոչնչացնելու մտադրութեան մասին, եւ նկատի ունենալով Ստեփանակերտի մէջ հայկական եկեղեցիներու աւերման վերաբերեալ տեղեկութիւնները՝ «Գեղարդ» հիմնադրամը կը դիմէ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին, ԻԿՕՄՕՍ-ին եւ քրիստոնէական միջազգային կառույցներուն՝ կոչ ուղղելով ուշադրութիւն դարձնելու եւ ճշգրտելու Արցախի մէջ հայկական մշակութային ժառանգութեան, մասնաւորապէս վանտալիզմի ենթարկուած յուշարձաններու վերաբերեալ տուեալները:

ԱՐՄԷՆՈՍԻԴ

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ՀՆՁԵՑ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ԶԱՅՆԸ .ՈԳԵԿՈՉՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱԽՈՐ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի Լիոն քաղաքին մէջ տեղի ունեցաւ հայ ժողովուրդին դէմ գործադրուած ցեղասպանութեան անմեղ զոհերու յիշատակին նուիրուած ոգեկոչման հանդիսատարարողութիւն: Միջոցառումը կազմակերպուած էր Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան անդամներու մասնակցութեամբ՝ Ազգային խորհուրդի փոխնախագահ տիկին Լիտիա Մարկոսեանի բարձր հովանաւորութեամբ:

Հանդիսատար արարողութեան ընթացքին ընթերցուեցաւ Հանրապետութեան նախագահ Արմենակ Աբրահամեանի ուղերձը, ուր ընդգծուեցաւ յիշողութեան պահպանման եւ պատմական արդարութեան հաստատման կարեւորութիւնը: Ելոյթին մէջ շեշտուեցաւ, որ անցեալի ոճրագործութիւնները չեն կրնար մոռցուիլ, եւ անոնց ճանաչումն ու դատապարտումը հիմնական նախապայմաններ են նման յանցագործութիւններու կրկնութիւնը կանխելու համար:

Միջոցառման ընթացքին իր խօսքը ուղղեց նաեւ Ռոնի բաժնի պատգամատար տիկին Թիֆանի Ժոնկուր (Mme Tiffany Joncour), որ իր ելոյթին մէջ կարեւորեց հայ ժողովուրդին տոկունութիւնը, յիշողութեան ուժը եւ միջազգային հանրութեան պատասխանատուութիւնը՝ ցեղասպանութիւններու ճանաչման եւ կանխարգիլման գործին մէջ:

Իր ուղերձին մէջ նախագահը նաեւ շեշտեց, որ հայ ժողովուրդը, հակառակ ծանրագոյն կորուստներուն, չէ հրաժարած իր իրաւունքներէն եւ կը շարունակէ իր պայքարը՝ յանուն արդարութեան, արժանապատուութեան եւ պատմական հայրենիքի վերականգնման:

Արարողութիւնը ուղեկցուեցաւ խոր յուզական մթնոլորտով. ներկաները յարգանքի տուրք մատուցեցին անմեղ զոհերու յիշատակին, իսկ դրօշակիրներու ներկայութիւնը միջոցառման հաղորդեց խորհրդանշական եւ հանդիսատար երանգ:

Լիոնի մէջ կազմակերպուած այս ոգեկոչումը դարձաւ եւս մէկ վկայութիւն այն մասին, որ յիշողութիւնը կենդանի է եւ պիտի շարունակէ ծառայել որպէս հիմք՝ յանուն արդարութեան, ճանաչման եւ արժանապատիւ ապագայի:

ԱՔՍՈՐ. ԻՆՉՊԷՍ ՓՈՔՐԻԿ ԼՈՒՍԻՆԸ ԴԱՐՁԱՒ ՔԱՏՐԻԷ

1915 թուականի ողբերգական դեպքերուն ընթացքին հազարաւոր հայ ընտանիքներ բռնի կերպով տեղահանուեցան՝ բռնելով անորոշ եւ մահաբեր ճամբաներ: Այդ աղէտը շատ վերապրողներու յիշողութեան մէջ մնաց որպէս «աքսոր»՝ արտաքսում սեփական հայրենիքէն: Զարուհի Աւետիսեանի պատմութիւնը այդ ճակատագրին դաժան վկայութիւններէն մէկն է: Ամուսնոյն՝ ռազմական բժիշկ Փարունակ Աւետիսեանի անհետացումէն ետք ան իր զաւակներուն եւ հարազատներուն հետ ստիպուած բռնեց Եփրատի երկայնքով ընթացող ճամբան: Ճամբուն վրայ խումբը աստիճանաբար քայքայուեցաւ. հիւանդներն ու տկարները կ'իյնային եւ այլեւս չէին բարձրնար, իսկ ցաւն ու յուսահատութիւնը կը դառնային առօրեայ:

Զարուհիի ընտանիքին համար ամենամեծ հարուածներէն մէկը եղաւ, երբ ստիպուած բաժնուեցան փոքրիկ Լուսինէն: Էկինի մէջ, ուր անոնք ժամանակաւոր ապաստան գտած էին, բարեհամբոյր ընտանիք մը առաջարկեց վերցնել երեխան՝ համոզելով, թէ ան չի դիմանար ճամբուն դժուարութիւններուն: Մօր համար այդ անասելի ցաւոտ որոշում մըն էր, սակայն ընտրութիւն գրեթէ չկար:

Այդ պահէն սկսեալ Լուսինը ստացաւ նոր անուն՝ Քատրիէ, եւ սկսաւ ապրիլ այլ ընտանիքի մէջ՝ կտրուած իր անցեալէն ու ինքնութենէն: Տարիներ անց Զարուհին փորձեց գտնել իր կորսուած դուստրը, սակայն որոնումները մնացին ապարդիւն:

Այս պատմութիւնը ոչ միայն մէկ ընտանիքի ողբերգութիւնն է, այլ նաեւ խորհրդանիշ հազարաւոր կտրուած ճակատագիրներու: «Աքսոր»-ը վերապրողներու յիշողութեան մէջ մնաց որպէս ոչ միայն ֆիզիքական տեղահանում, այլ նաեւ ինքնութեան, ընտանիքի եւ մանկութեան կորուստ:

WE
ARE **MILLIONS** *OF*
CITIZENS *OF* **WESTERN ARMENIA**
HAVE YOU JOINED US?

westernarmeniatv.com

WESTERN ARMENIA MAGAZINE-ի բոլոր համարները կարող եք գտնել լինքով

[LINK](#)

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԸ, ՅԱՒԱՏԱՐԻՄ ՄՆԱԼՈՎ ԻՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԵՌՈՒՍԱԴԻՏՈՂԻՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ԱՆԽԱՓԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ՝ ՆՈՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐՈՎ: ԻՆՉՊԷՍ ԱՐԴԵՆ ԳԻՏԵՔ, ՄԵՐ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԸ ԻՆՔՆԱԳՈՎԱԶԴՈՎ ՉԻ ԶԲԱՂՈՒԻ, ԱՆՈՐ ՄԻՋՈՑՈՎ ԿԸ ՅԵՌԱՐՁԱԿՈՒԻՆ ԳԼԽԱԽՈՐԱՊԷՍ ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ԱՊԱԳԱՅԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՈՂ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ԵՆԹԱՏԵՔՍԵՐՈՎ, ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ՏԱՐԲԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՎԵՐ ՀԱՆՈՂ ԼՈՒՐԵՐ: ՄԵՆՔ ԹԱՓԱՆՑԻԿ ԵՒ ՅԱՍԱՆԵԼԻ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆՔ ՆԱԵՒ ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ, ԿԱՌԱՒԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՒ ՄԻՒՍ ԿԱՌՈՅՑՆԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԸ:

ՍԻՐԵԼԻ՝ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ, ՁԵՐ ԱԶԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՄԵՐ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԸ ՅՆԱՐԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱԼ ԱԻԵԼԻ ԿԸՆԴԼԱՅՆՈՒԻՆ ՈՒ ԿԱՄՐԱՊՆԴՈՒԻՆ: ՄԵՆՔ ՈՒԺԵՂ ԵՆՔ ՄԻԱՍԻՆ:

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS D'ARMENIE OCCIDENTALE (AAAO)

**WESTERN
ARMENIA**

Շաբաթաթերթը կազմված է Արևմտյան Հայաստանի պետական հեռուստատեսության հովանավորությամբ:
Բոլոր հեղինակային իրավունքները պաշտպանված են:

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu

QU'EST-CE QUE L'ARMÉNIE OCCIDENTALE ?

La patrie des Arméniens est les hauts plateaux arméniens, qui occupent une superficie de 400 000 km² et sont situés entre trois mers : la mer Méditerranée, la mer Caspienne et la mer Noire, avec une altitude moyenne de 1 500 à 1 800 m au-dessus du niveau de la mer.

Le point culminant des hauts plateaux arméniens est le sommet du mont Masis (5 165 mètres). Le peuple arménien est la population originaire de 6 provinces arméniennes (Bitlis, Trabzon, Van, Karin, Kharberd, Tigranakert-Diyarbakir), historiquement appelées « Arménie, puis Arménie turque, et maintenant Arménie Occidentale », et Cilicie. États prospères. Cependant, les hauts plateaux arméniens furent le théâtre de conquêtes et de guerres des empires achéménide et byzantin, des Arabes, des Mongols et des Turcs seldjoukides. Entre 1894 et 1923, trois gouvernements turcs successifs, le gouvernement hamidien, le gouvernement des Jeunes Turcs et celui de Mustafa Kemal, ont perpétré le génocide des Arméniens en Arménie Occidentale, tuant près de 2 millions de personnes.

Après le génocide, la plupart des Arméniens d'Arménie Occidentale autochtones ont été expulsés de leur patrie ancestrale et dispersés dans le monde entier. Aujourd'hui, ils vivent pour la plupart en exil victimes des processus d'assimilation.

Les Arméniens qui vivent encore en Arménie Occidentale occupée continuent de subir la pression du joug colonial des forces d'invasion turques.

Dans le cadre du processus de reconstruction nationale, une structure de l'État d'Arménie Occidentale continuatrice de l'Etat d'Arménie reconnue en 1920 a été formée, dont la base est le Conseil national d'Arménie Occidentale, qui a déclaré son existence à Chouchi en Artsakh en 2004.

- - Par décret russe du 29 décembre 1917, la Russie reconnaît le droit à l'autodétermination des Arméniens de l'Arménie turque jusqu'à leur indépendance,
- - Le 26 Février 1919, le Président de la Délégation Nationale Arménienne Boghos Nubar Pacha présente un Mémoire sur l'Arménie devant le Conseil Suprême des Puissances Alliées.
- - Le 15 Mai 1919, la Délégation Nationale, première gouvernance de l'Arménie Occidentale, élue par la Conférence Nationale Arménienne à Paris, est composée de Son Excellence Boghos Nubar Pacha, du Professeur A. Der-Hagopian, des docteurs H. Nevrouze et K. Pastermadjian et de MM. A. Tchobanian et V. Tékéyan. Elle travaillera de concert avec la Délégation de la République Arménienne, composée de MM. Aharonian, H. Ohandjanian et M. Bahadjanian et formera avec cette dernière la Délégation de l'Arménie Intégrale, dont la devise sera « l'Arménie Intégrale, libre, et indépendante dans ses limites historiques ».
- - L'Etat d'Arménie sur le territoire de l'Arménie Occidentale a été reconnu de facto le 19 janvier 1920 (Journée d'indépendance), par le Conseil Suprême des Puissances Alliées.
- - Le projet du Traité de Sèvres a été préparé à la Conférence de Londres en février 1920 et finalisé dans le cadre de la Conférence de San Remo, le 24 avril 1920.
- - L'Etat d'Arménie sur le territoire de l'Arménie Occidentale a été reconnu de jure, le 11 Mai 1920 par le Conseil Suprême des Puissances Alliées et par les Etats-Unis d'Amérique. Il est décidé que la capitale de l'Etat arménien sera Erzeroum (Karin).
- - Afin de faciliter l'adoption du Traité et d'appliquer les clauses de Sèvres, l'armée grecque a assailli le 23 Juin 1920 en Anatolie et à la Thrace avec l'encouragement et le soutien des États Alliés. Avec l'invasion l'une après l'autre de Bursa, de Balikesir, d'Uşak et de Nazilli, le but essentiel de ces attaques était de provoquer l'application du Traité de Sèvres et de ne pas permettre une quelconque modification dans les articles du Traité.
- - Par un Mémoire en réponse au projet du Traité de Sèvres remis le 11 mai 1920, la Turquie reconnaît un nouvel Etat arménien le 25 juin 1920. (Sur la base du Traité de Batoum du 4 juin 1918).
- - Le 25 juin 1920, Damat Ferit Pacha en délégation à Paris, présente cette proposition de paix alternative de l'Empire ottoman. Mais, cette alternative ne fut acceptée par les Puissances Alliées.
- - Le Conseil de la Souveraineté se réunissant le 22 Juillet 1920, sous la présidence du Sultan Vahidettin a considéré " qu'il préférerait avoir une faible existence que d'avoir une lourde perte " et a décidé l'adoption du Traité. Après que Tevfik Pacha n'eut pas signé ce Traité qui morcelle le territoire turc et qui ne convient pas du tout avec l'honneur et les sentiments nationaux, Reşat Halis Bey, (bey ; titre donné aux personnes notables), et Rıza Tevfik (Bölükbaşı) Bey, chargés par Damat Ferit ont signé le Traité le 10 Août 1920.
- - L'Etat d'Arménie, les principales Puissances Alliées, les Puissances Associées et la Turquie ont signé le Traité International de Sèvres, le 10 août 1920.
- - Le 22 novembre 1920, le Président Woodrow Wilson signe la Sentence arbitrale définissant les frontières entre l'Etat d'Arménie sur le territoire de l'Arménie Occidentale et la Turquie.
- - Le 17 Décembre 2004, à l'initiative d'Arménag Aprahamian, le Conseil National des Arméniens d'Arménie Occidentale déclare son existence à Chouchi en Artsakh libéré.
- - Le 20 Janvier 2007, à Stépanakert en Artsakh, les délégués de l'Assemblée des Arméniens d'Arménie Occidentale adoptent une déclaration officielle sur les droits des Arméniens d'Arménie Occidentale, nation autochtone.
- - Le 17 septembre 2007, par 144 Etats, l'ONU adopte la Déclaration sur les Droits des Peuples Autochtones, qui leur reconnaît leur droit à l'autodétermination.
- - Le 04 février 2011, le Conseil National sous la présidence d'Arménag Aprahamian constitue un gouvernement de l'Arménie Occidentale.
- - Le 24 janvier 2013, le Conseil National et le gouvernement d'Arménie Occidentale déclarent communément le projet de constitution d'un Parlement d'Arménie Occidentale par des élections démocratiques. Le 16 décembre 2013, 64 députés sont officiellement élus par les Arméniens d'Arménie Occidentale inscrits sur la liste électorale.
- - Le 16 décembre 2013, le 1er Président de la République d'Arménie Occidentale Arménag Aprahamian, est officiellement élu par les députés du Parlement. - Le 23 février 2014, un décret Présidentiel déclare que la République d'Arménie Occidentale est l'Etat continuateur de l'Etat d'Arménie reconnu en 1920.
- - Le 16 Février 2014, un Décret Présidentiel officialise le siège du Conseil National et du Gouvernement à Karin (Erzeroum) en Arménie Occidentale.
- - Le 09 Mai 2016, au nom de l'Arménie Occidentale, par décret, le Président de la République d'Arménie Occidentale adopte la Constitution Nationale de la République d'Arménie qui est signée et approuvée par tous les citoyens d'Arménie Occidentale.

-
- - Le 24 Juin 2016, au nom de l'Arménie Occidentale, le Président Arménag Aprahamian ratifie le Traité International de Sèvres.

Ainsi, le Traité de Sèvres a consacré de façon officielle et indiscutable les droits des Arméniens sur certains territoires appréhendés par les Turcs.

Et, ces territoires d'Arménie Occidentale ayant été vidés de leurs populations par les déportations et les massacres, il était assurément nécessaire, tant sur le plan historique que juridique, que ces droits fussent proclamés. Le premier génocide contemporain avait ainsi été sanctionné par la réparation accordée au peuple arménien qui en fut la victime. On avait admis que la violence et le crime ne conféraient pas un droit au peuple qui l'a perpétré. Il est hautement regrettable que les signataires du Traité de Sèvres aient ensuite par lassitude ou par un intérêt illusoire, oublié les Arméniens. Mais le Traité de Lausanne ne pouvait faire disparaître les droits de ces derniers.

Du reste, ce Traité est inopposable, conformément au Droit International, au peuple arménien qui n'y était pas partie alors qu'il était signataire du Traité de Sèvres. Le droit international public décide que lorsqu'un traité collectif est abrogé et remplacé par un autre, ce dernier ne sera pas opposable à l'Etat signataire du premier qui n'aura pas été partie au second. Pour cet Etat, le premier y traité continue à avoir effet. En conséquence, l'Arménie, signataire du Traité de Sèvres, mais écartée du Traité de Lausanne, peut légitimement demander l'application des dispositions du Traité de Sèvres.

C'est au surplus le cas type du traité léonin obtenu par la force ou la contrainte militaire ou diplomatique et dont la validité est contestée de façon générale.

Sans doute la Commission du Droit International créée par l'ONU, le 21 novembre 1947, et qui procède à l'examen des traités léonins, sera-t-elle amenée à examiner la validité du Traité de Lausanne au regard du droit international public. Un traité qui bafoue le droit et l'équité est toujours éphémère. Il est source de déséquilibre et non de paix. Le peuple arménien d'Arménie Occidentale, quand bien même génocidé est tenace, il demande que justice lui soit enfin rendue. Ses droits sont imprescriptibles, de même que le sont les crimes contre l'humanité aux termes de la loi internationale.

Pour sa part, le Parlement français l'a rappelé par une loi ; « les crimes contre l'humanité, tels qu'ils sont définis par la Résolution des Nations Unies du 13 février 1946 prenant acte de la définition des crimes contre l'humanité telle qu'elle figure dans la Charte du Tribunal International du 8 août 1945, sont imprescriptibles par nature ».

Quand bien même si le Traité de Sèvres n'a pas été ratifié par toutes les parties, comme par exemple la France, il a été appliqué par ces mêmes parties qui ne l'ont pas ratifié, par exemple la question des Mandats de protection des populations civiles de la part de la France en Cilicie, de la Grande-Bretagne, et de l'Italie qui n'ont pas été respectés.

Pour mieux comprendre le système de ratification des parties signataires du Traité de Sèvres, il est important d'étudier la Constitution nationale de chacun des Etats signataires y compris de l'Empire ottoman (Turquie). Par exemple, suite au Conseil de souveraineté du Sultan Mehmed VI en date du 22 juillet 1920, le Sultan ordonne la signature du Traité de Sèvres, ce qui équivaut sur la base de la Constitution ottomane à une ratification.

Les chiffres révélés sur les Réparations dans cette étude, ne prennent pas compte de l'ensemble de la période génocidaire, ainsi que des caractéristiques présentées à la Conférence de la Paix par Boghos Nubar en février 1919 à Paris.

Les Arméniens doivent exiger entre autres de la part des Etats signataires, la ratification du Traité de Sèvres.

Prétendre la non mise en vigueur du Traité de Sèvres ou son remplacement fait partie de la politique turque anti-arménienne et évidemment anti-Arménie Occidentale.

Jamais un Traité de paix communément appelé Traité de Sèvres n'a fait l'objet d'une politique aussi agressive pour essayer de le remplacer, face aux populations concernées.

Pour pouvoir tenter de remplacer le Traité de Sèvres sans pouvoir le réviser, certains Etats et forces politiques ont organisé le Traité d'Alexandropol (2 décembre 1920), le Traité de Moscou (16 mars 1921), le Traité de Kars (20 octobre 1921), le Traité ou accord d'Angora (20 octobre 1921), le Traité de Lausanne (24 juillet 1923), l'accord avec l'organisation kurde Hoyboun (1927), la Résolution politique sur la Question arménienne du Parlement européen (18 juin 1987), la situation en Arménie soviétique (1988/1989), la première guerre en Artsakh, la destruction du cimetière de Jugha (14 décembre 2005) au Nakhitchévan, la seconde guerre en Artsakh, ayant comme conséquences, les prochains (futurs) accords entre l'Azerbaïdjan, la Turquie et la République d'Arménie (Orientale).

Tout ceci n'a pas suffi (ces accords n'étant pas juridiquement légitimes), et ne suffira pas pour remplacer le Traité de Sèvres et pour freiner les revendications de l'Arménie Occidentale et l'exequatur de la Sentence arbitrale du Président Woodrow Wilson.

Le 23 août 1990, dans ses limites administratives, la république soviétique d'Arménie s'est déclarée indépendante de l'Union soviétique qui a occupé le territoire de la république d'Arménie intégrale depuis le 02 décembre 1920, déjà reconnue à l'époque comme Etat indépendant.

Par sa déclaration d'indépendance et l'article 11, elle reconnaît qu'un génocide des Arméniens a eu lieu en Arménie Occidentale.

La séparation de la république soviétique d'Arménie de la république d'Arménie de 1920 a été actée par le parlement de la république nouvellement déclarée, le 21 septembre 1991.

La nouvelle république d'Arménie ne se déclarant ni comme Etat successeur ni Etat continuateur de la république d'Arménie de 1920 a renoncé à toutes revendications vis-à-vis de la Turquie.

Par conséquent, une attribution distincte des tâches et une séparation des rôles entre les composantes occidentale et orientale de la nation arménienne, et la coordination de leurs efforts pourraient contribuer à une solution optimale de leurs problèmes nationaux. C'est pourquoi non seulement l'Arménie Occidentale n'a pas renoncé à ses droits, mais également elle n'a pas renoncé à ses devoirs en direction de sa population et en direction des Etats l'ayant reconnu comme souveraine, libre et indépendante.

- Le 09 août 2016, au nom de l'Arménie Occidentale, le Président ratifie la Convention des Nations Unies sur le droit de la mer.

- Le 01 Octobre 2016, au nom de l'Arménie Occidentale, le Président ratifie la Convention concernant les Droits et les Devoirs des Etats.

Le 20 janvier 2017, au nom de l'Arménie Occidentale, le Président ratifie la Charte des Nations Unies.

- Le 17 décembre 2018, 77 députés sont officiellement élus par les Arméniens d'Arménie Occidentale inscrits sur la liste électorale.

- Le 18 janvier 2019, le Président de la République d'Arménie Occidentale, Arménag Aprahamian, est officiellement réélu par les députés du Parlement pour un second mandat.

- Le 19 janvier 2020, le nouveau gouvernement présente son projet gouvernemental devant les députés de l'Assemblée Nationale de l'Arménie Occidentale.

- Le 10 août 2020, les Arméniens d'Arménie Occidentale, leur président, leur gouvernement, et leur parlement commémorent officiellement le Centenaire de la signature du traité international de paix signé à Sèvres.

- Le 27 septembre 2020, débute la seconde guerre en Artsakh déclenchée par l'Azerbaïdjan appuyée par une coalition internationale d'Etats et de terroristes djihadistes en provenance de Syrie.

- Le 08 novembre 2020, les forces armées azéries annoncent l'occupation de Chouchi.

- Le 1er mars 2021, Le Parlement d'Artsakh déclare les territoires sous contrôle de l'Azerbaïdjan suite à la guerre de 44 jours comme territoires occupés.

<http://www.nankr.am/hy/4027>

- Le 1er mars 2021, Le Parlement de l'Arménie Occidentale adopte la Loi sur l'Artsakh reconnaissant le droit à l'autodétermination des Arméniens d'Artsakh et leur autonomie sur la base de la reconnaissance territoriale de la Conférence de San Remo et du Traité de Sèvres comme partie intégrante de la République d'Arménie de 1920.

- Le 1er mars 2021, Le Parlement de l'Arménie Occidentale adopte la Loi sur l'Artsakh reconnaissant le droit à l'autodétermination des Arméniens d'Artsakh et leur autonomie sur la base de la reconnaissance territoriale de la Conférence de San Remo et du Traité de Sèvres comme partie intégrante de la République d'Arménie de 1920.

- Le 20 janvier 2024, 65 députés sont officiellement élus par les Arméniens d'Arménie Occidentale inscrits sur la liste électorale.

- Le 21 janvier 2024, la nouvelle Présidente de la République d'Arménie Occidentale Lydia Margossian, est officiellement élue par les députés du Parlement pour un premier mandat.

- Le 22 novembre 2025, suite au retrait de la Présidente Lydia Margossian, ArménagAprahamian est nouvellement et officiellement élu par les députés du Parlement pour un troisième mandat non-consécutif aux mandats précédents

The background is a deep blue with a grid of small, glowing squares. Several curved, metallic-looking lines sweep across the frame, adding a sense of motion and technology.

OFFICIEL

westernarmeniatv.com

LA 15E SESSION DE L'ASSEMBLÉE NATIONALE D'ARMÉNIE OCCIDENTALE : SOUS LES PROJECTEURS : QUESTIONS ENVIRONNEMENTALES ET NATIONALES

Le 29 avril 2026, la 15e session de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale s'est tenue en ligne. La session a débuté à 21h30 et s'est terminée à 23h30. Vingt des cinquante-trois députés élus y ont participé.

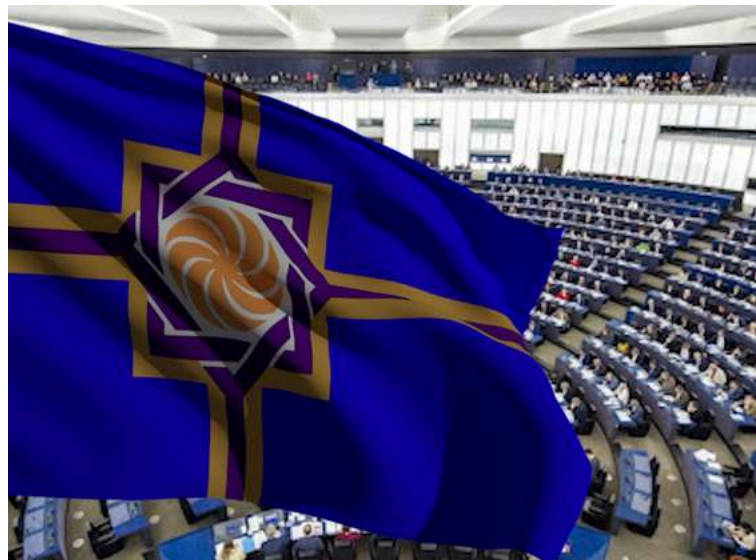
La session a commencé par l'adoption unanime de l'ordre du jour, à la suite de laquelle le Président de la République d'Arménie Occidentale, Armenag Aprahamian, a prononcé un discours. Il a remercié la Commission juridique de l'Assemblée nationale pour son rapport exhaustif sur les questions environnementales entourant le lac de Van, soulignant que la préservation du lac et des valeurs naturelles, historiques et culturelles environnantes est primordiale et exige un travail constant et coordonné.

Au cours de la session, la Vice-présidente du Conseil national, Mme Lydia Margossian, a également pris la parole. Elle a évoqué les commémorations d'avril, soulignant leur excellente organisation, tant en Arménie qu'à l'étranger. Elle a notamment insisté sur l'importance des événements organisés à Lyon, en France, par le Conseil national d'Arménie Occidentale depuis 2016. Il a également souligné la haute appréciation de la municipalité de Lyon comme preuve de la reconnaissance internationale du concept d'« Arménie occidentale ».

L'organisatrice, la Présidente de l'Assemblée nationale, Nelly Harutyunyan, a présenté les événements organisés en Arménie orientale au cours du mois d'avril, résumant le travail accompli et insistant sur sa continuité et ses objectifs à long terme.

À la fin de la séance, Armenag Aprahamian a résumé les discussions, soulignant que les initiatives mises en œuvre visent la promotion cohérente des priorités nationales, environnementales et politiques.

Le procès-verbal de la séance a été rédigé par la secrétaire de l'Assemblée nationale, Edita Beglaryan.

DE LA MÉMOIRE À LA RENAISSANCE : UN HOMMAGE À ANTIBES

Les membres du Gouvernement de la République d'Arménie Occidentale, sous le haut patronage du Président de la République, M. Armenag Aprahamian, ont rendu hommage à la mémoire des victimes innocentes du génocide perpétré contre le peuple arménien lors d'une cérémonie solennelle organisée à Antibes, en France.

Cet événement s'est transformé non seulement en une commémoration, mais aussi en une puissante manifestation de dignité nationale, d'unité et de foi en l'avenir. Des discours émouvants ont été prononcés, évoquant le destin tragique de près de deux millions de victimes innocentes, ainsi que la nécessité de rétablir la justice historique et l'impératif de protéger les droits nationaux.

Les orateurs ont abordé le passé, le présent et l'avenir de l'Arménie Occidentale, soulignant que la mémoire historique n'est pas seulement un recueil de souffrances, mais aussi une source de force et de combativité. Il a été noté que de tels événements contribuent à l'émergence d'une nouvelle conscience, incitant non seulement à se souvenir, mais aussi à agir.

Cette cérémonie est devenue un point de départ symbolique vers la renaissance nationale et la restauration des droits culturels, politiques et territoriaux. Ce rassemblement a souligné que la lutte du peuple arménien se poursuit et que chaque manifestation de ce type lui insuffle un nouvel élan.

Les paroles et les idées exprimées à Antibes ont constitué un appel à l'union pour un avenir prometteur, pour la justice et pour la restauration de la patrie historique.

LA DÉLÉGATION ARMÉNIENNE D'ARMÉNIE OCCIDENTALE AU MÉMORIAL DÉDIÉ À LA MÉMOIRE DES VICTIMES DU GÉNOCIDE DES ARMÉNIENS

Le 28 avril, une cérémonie solennelle et empreinte de recueillement s'est tenue en mémoire des victimes innocentes du crime perpétré contre le peuple arménien. La délégation d'Arménie occidentale, conduite par la présidente de l'Assemblée nationale de la République d'Arménie occidentale, Nelly Harutyunyan, a rendu hommage aux victimes en déposant une gerbe et des fleurs à Tsitsernakaberd.

Après la cérémonie commémorative, une cérémonie officielle a eu lieu, ouverte par la porte-parole du gouvernement Shogher Bilemdjian. Elle a transmis le message du Président de la République d'Arménie Occidentale, Armenag Aprahamian, à l'assistance. Ce message soulignait l'importance de préserver la mémoire historique, de rétablir la justice et de protéger les droits nationaux.

La parole a ensuite été donnée à la présidente de l'Assemblée nationale, Nelly Harutyunyan, qui, dans son discours, a évoqué la nécessité de l'unité nationale, l'exigence de justice historique et la responsabilité qui incombe aux générations futures. Des prestations musicales ont également ponctué la cérémonie, contribuant à l'atmosphère de recueillement et insufflant une profonde émotion. Puis, Ashot Harutyunyan, membre de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale, président de l'Union patriotique de Chouchi et historien, a pris la parole. Dans son discours, il a présenté des faits et des analyses historiques, soulignant la continuité de la lutte du peuple arménien et l'importance de la mémoire collective.

L'un des moments forts de l'événement fut la cérémonie solennelle au cours de laquelle Karo Karapetyan a remis la distinction symbolique de « Chaîne du Prince arménien ». Ce symbole incarne la dignité nationale, la mémoire collective et la continuité idéologique de l'État arménien.

L'événement, parfaitement organisé, a mis en lumière l'importance de la mémoire, de l'unité et de la quête de justice du peuple arménien, confirmant une fois de plus que de telles initiatives servent non seulement à commémorer le passé, mais aussi à construire l'avenir.

DISCOURS DE LYDIA MARGOSSIAN LORS DE LA CÉRÉMONIE COMMÉMORATIVE À LYON

Nous sommes ici pour commémorer les victimes d'un génocide qui a fait 2 millions de victimes en Arménie Occidentale, c'est-à-dire sur le territoire d'une population autochtone ancienne de plus de 10 000 ans.

Le génocide de la nation arménienne par la barbarie de 3 gouvernements turcs successifs dans le cadre d'un programme par phases successives n'a en réalité jamais cessé jusqu'à aujourd'hui.

Une nation autochtone vivant paisiblement sur sa terre ancestrale a été égorgée et déchiquetée par le yatagan turc un siècle plus tôt de 1894 jusqu'en 1923 pour en devenir une nation orpheline.

Ce déracinement et l'exil que vivent les Arméniens d'Arménie Occidentale consécutive au génocide est d'une brutalité féroce, ils conduisent à l'assimilation forcée et à la perte de la mémoire vivante de toute une civilisation parmi les plus anciennes au monde.

Les programmes génocidaires se sont poursuivis tout au long du 19ème et 20ème siècle dans nombres de villes et provinces d'Arménie Occidentale livrant notre population à des pogroms et enfin pour atteindre dernièrement l'Artsakh ou la population autochtone a subi un nettoyage ethnique relevant de la juridiction de crime de génocide.

Le mode opératoire turco-azéri a cependant changé, au yatagan d'il y a un siècle ont succédé les drones et les bombes à fragmentation précisément les mêmes que celles employées aujourd'hui contre la population palestinienne.

C'est un déluge de feu et de fer qui s'est abattu en Artsakh sur 150 000 âmes faisant 5000 victimes et 10 000 handicapés dans ce qui s'apparente comme une des premières expérimentations en réel de ce nouveau genre de guerre technologique frappant une population autochtone.

Par ces phases génocidaires successives, notre nation a été anéantie pour plusieurs générations, sa population livrée au joug de l'occupant venu d'Asie centrale, son patrimoine détruit ou approprié illicitement et ses forêts brûlées sous les feux des bombes au phosphore.

Au crime des crimes s'ajoute depuis plus d'un siècle, le crime d'appropriation illicite d'une souveraineté d'État, celle de l'Arménie Occidentale puisque l'État turc occupe illégalement l'Arménie Occidentale au regard du droit international depuis 1920, ce qui veut dire que le génocide des Arméniens a eu lieu sur le territoire d'un État reconnu qu'est l'Arménie de 1920 dont l'Arménie Occidentale est l'État continuateur.

Les gesticulations frénétiques de certains dirigeants du régime de Erevan distribuant à qui le veut des pins d'un territoire réduit à sa portion congrue considérant l'Arménie Occidentale comme turque et l'Artsakh comme azérie ne saurait faire taire les cris d'outre-tombe de nos ancêtres appelant les nouvelles générations à faire appliquer le droit international.

Quel est ce droit international sinon la nécessaire exequatur de la sentence arbitrale du Président américain Woodrow Wilson sur la pleine souveraineté de l'Arménie occidentale sur ses frontières.

Quel est ce droit international sinon la nécessaire application du chapitre arménien du Traité de Sèvres qui a toujours force.

Je voudrais à nouveau remercier les représentants des États et l'ensemble des élus de la République française présents ici et aujourd'hui.

Vous êtes dans la continuité de ces illustres personnalités françaises dont Anatole France et Jean Jaurès qui se sont distinguées en se tenant aux côtés de la nation arménienne aux premières heures de son destin tragique.

Mesdames et Messieurs, l'histoire nationale arménienne retiendra vos noms pour l'éternité des temps.

Par votre présence vous affirmez le droit des peuples à disposer d'eux-mêmes en rendant toutes ses lettres de noblesse à la Charte des Nations-Unies.

En vous tenant aux côtés des peuples autochtones dont le nôtre, vous affirmez leur droit à l'autodétermination, et contribuez à la dignité humaine.

Je remercie tous les États dont la France qui ont voté en faveur de la Déclaration des Nations Unies sur les droits des peuples autochtones et l'ensemble des États ayant reconnu officiellement l'Arménie de 1920 c'est-à-dire l'Arménie Occidentale.

Ici en France, l'occupation a été un temps de son histoire et je veux saluer le monde résistant, saluer la décision du Président de la République française, M. Emmanuel Macron dans cette reconnaissance des fils de l'Arménie Occidentale qui étaient des rescapés ou des descendants des rescapés du génocide des Arméniens et qui sont tombés sur le champ d'honneur pour la libération de la France et du monde, en panthéonisant Missak et Melinée Manouchian.

L'occupation de l'Arménie Occidentale ne sera également qu'un temps de l'histoire longue de la nation arménienne pour qu'enfin les jours heureux arrivent aussi pour la nation arménienne par le retour de descendants des rescapés du génocide des Arméniens sur la terre de leurs ancêtres.

Vivre la France

Et Vive l'Arménie Occidentale libres souveraines et indépendantes !

Je vous remercie.

"PRESIDENTS **LIVE** Western Armenia" **PODCAST**

PART #24

«**TURQUIE ORIENTALE OU ARMÉNIE
OCCIDENTALE ?**»

 YouTube

westernarmeniatv.com

Société

westernarmeniatv.com

UNE CONFESSION INATTENDUE A RETENTI EN ARMÉNIE OCCIDENTALE OCCUPÉE

Le 28 avril 2026, le parti pro-kurde Égalité des peuples et Démocratie (DEM), actif en Arménie Occidentale occupée, a publié une déclaration marquante et politiquement significative concernant le génocide des Arméniens.

Le parti a souligné que faire face à la vérité historique n'est plus une fatalité ; c'est la pierre angulaire non seulement de l'évaluation du passé, mais aussi du rétablissement de la confiance entre les peuples. La déclaration insiste sur le fait que présenter des excuses aux victimes et mettre en œuvre des mécanismes de justice réparatrice peuvent ouvrir la voie à un avenir partagé et égalitaire.

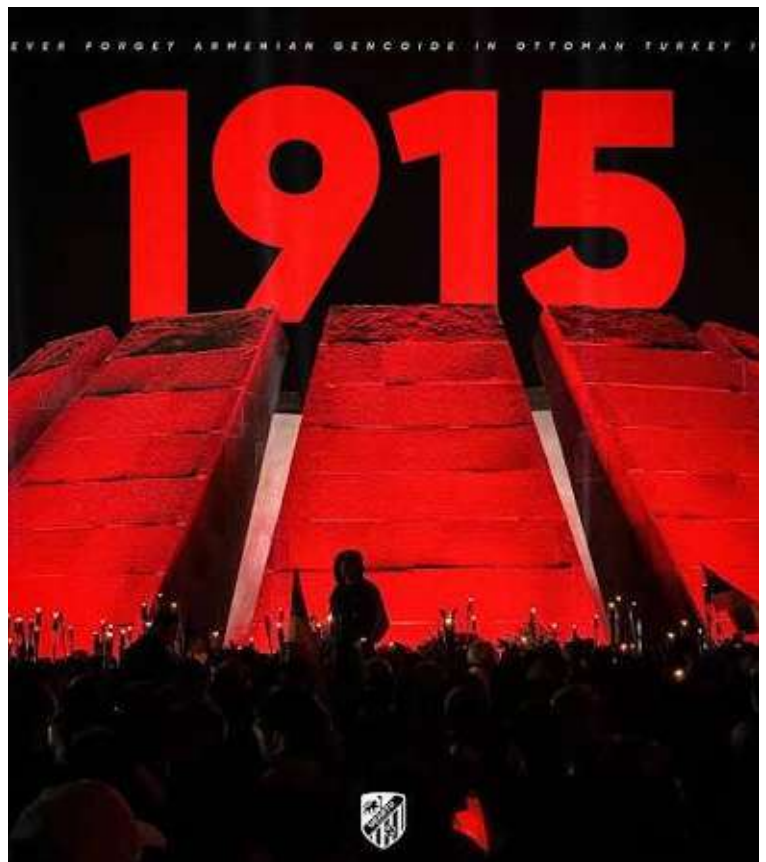
Il a été particulièrement souligné que 111 ans se sont écoulés depuis le 24 avril 1915, date à laquelle a débuté l'exil forcé et l'extermination de l'intelligentsia arménienne, suivis des massacres et des déportations de centaines de milliers d'Arméniens. Il est également noté que d'autres peuples chrétiens de la région ont été victimes de cette politique.

Le parti DEM affirme que la suppression et la destruction des identités, cultures et croyances diverses, dans le but de créer une société homogène, constituent une grave erreur historique. Selon lui, une vérité simple doit aujourd'hui être acceptée : tous les peuples et toutes les identités de ces terres sont égaux et libres.

La déclaration souligne également que l'instabilité actuelle au Moyen-Orient et dans le Caucase est en partie due à l'incapacité d'affronter le passé.

En conclusion, le parti réaffirme sa position, soulignant qu'en tant que peuples anciens d'Arménie Occidentale et de Mésopotamie, il partage la douleur et le deuil, vieux de 111 ans, du peuple arménien et des autres peuples chrétiens, et s'incline respectueusement devant la mémoire des victimes innocentes.

Cette déclaration peut être perçue comme une initiative politique rare mais significative émanant de l'Arménie Occidentale occupée, répondant à la nécessité de justice historique et de réconciliation régionale.

LE RISQUE DE FAMINE AU LIBAN S'ACCROÎT DANS UN CONTEXTE DE CONSÉQUENCES DE LA GUERRE

Plus de 1,2 million de personnes au Liban pourraient être confrontées à une grave insécurité alimentaire en raison des récents affrontements militaires, selon un nouveau rapport publié par l'ONU. Ces données ont été présentées dans une déclaration conjointe de l'Organisation des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture (FAO), du Programme alimentaire mondial (PAM) et du ministère libanais de l'Agriculture.

Le rapport indique qu'entre avril et août 2026, environ 1,24 million de personnes, soit près d'un quart de la population étudiée, seront confrontées à une crise ou à une grave insécurité alimentaire. Il s'agit d'une détérioration significative par rapport à la période précédente, où environ 874 000 personnes se trouvaient dans une telle situation.

L'analyse a été réalisée à l'aide du Système de classification des phases de la sécurité alimentaire (SCPS), qui suit l'évolution des indicateurs de faim et de malnutrition. Selon les experts, les principales causes de cette détérioration sont le conflit en cours, les déplacements massifs de population et les pressions économiques.

Rappelons que le cessez-le-feu entré en vigueur le 17 avril a mis fin à près de six semaines de combats entre Israël et le Hezbollah. D'après les chiffres officiels, plus de 2 500 personnes ont été tuées au Liban depuis lors, et plus d'un million ont été déplacées. Malgré le cessez-le-feu, les tensions restent vives dans le sud du pays, et il est toujours déconseillé aux habitants de retourner dans les zones frontalières. Les experts préviennent que, sans une aide humanitaire rapide et continue, la crise alimentaire pourrait s'aggraver.

HISTOIRE

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

LA SPOLIATION DE LA PATRIE DU PEUPLE ARMÉNIEN AUTOCHTONE ET LA PART DE RESPONSABILITÉ DE LA GRANDE-BRETAGNE. ASHOT HARUTYUNYAN

Tout au long de l'histoire, de nombreux États ont reconnu le crime commis contre le peuple arménien, mais rares sont les cas où le dirigeant d'une superpuissance admet ouvertement la culpabilité historique de son propre pays dans la perpétration de ce désastre. Un tel document incontestable est l'ouvrage en deux volumes du Premier ministre britannique David Lloyd George.

Source

Auteur : David Lloyd George

Ouvrage : « La Vérité sur les traités de paix »

Éditeur : Londres, Victor Gollancz Ltd, 1938, Volume 2

Page : 1258

Le droit à l'indigénisation et le crime du conquérant

Aujourd'hui, la pensée juridique et politique arménienne exige une révision du terme flou de « génocide arménien ». Le problème doit être appréhendé dans toute son ampleur : il s'agit d'un génocide perpétré contre la nation arménienne autochtone sur sa propre terre natale par la puissance turque envahissante et conquérante.

Lloyd George, figure centrale des événements historiques, affirme dans ses mémoires que l'extermination et la dépossession des Arméniens furent rendues possibles par les intérêts impériaux britanniques, lorsque les droits des autochtones furent subordonnés à des calculs politiques.

Confession sincère de Lloyd George (page 1258)

Nous citons ces lignes bouleversantes, traduites de l'original, qui devraient servir de base à l'aveu des autres pays :

« L'Arménie fut sacrifiée sur l'autel de la victoire que nous (la Grande-Bretagne) avons érigé... Les actions du gouvernement britannique ont inévitablement conduit aux terribles massacres de 1895-1897, de 1909 et, pire encore, à l'Holocauste de 1915. Par ces atrocités... la population arménienne fut réduite de plus d'un million d'individus. Compte tenu du rôle que nous avons joué en permettant ces atrocités, nous avons l'obligation morale de réparer le tort que nous avons commis... tort dont l'histoire nous tiendra toujours pour responsables. »

Une nouvelle résolution juridique : La dénationalisation et l'extermination des peuples autochtones

Dans cette publication, je souligne que Lloyd George ne parle pas, dans ses mémoires, de « massacres » commis à la suite d'opérations militaires. Il décrit un processus par lequel :

Les peuples autochtones (les Arméniens, qu'il appelle les dépositaires d'une civilisation ancienne),

Sur leurs terres ancestrales (il insiste à plusieurs reprises sur les « vallées arméniennes » et les « provinces d'Arménie »),

Ont été exterminés et dénationalisés par une puissance conquérante, que la Grande-Bretagne, malheureusement, a soutenue à la fin du XIXe siècle.

En quoi cette approche est-elle progressiste ?

Droits des peuples autochtones : La protection des peuples autochtones bénéficie d'un statut particulier en droit international moderne. Lorsque nous parlons de « génocide en patrie arménienne », nous insistons sur le fait qu'il ne s'agissait pas d'un simple massacre collectif, mais d'un crime contre l'humanité visant à éradiquer le propriétaire millénaire du territoire.

La responsabilité du conquérant. Ceci clarifie le statut des parties. Les thèses fallacieuses de la partie turque concernant un « état de guerre » ou un « déplacement interne » s'effondrent face à ce

constat, car le conquérant n'a aucun droit de « déplacer » les Arméniens autochtones de leur terre natale, les Hauts Plateaux arméniens.

Avec cette publication, je donne une nouvelle dimension à cette question, la rendant plus forte et incontestable. « Nous, Arméniens, ne parlons plus seulement du « génocide arménien ». Nous documentons l'extermination de la nation arménienne autochtone sur sa terre natale, les Hauts Plateaux arméniens, par la puissance turque conquérante. »

Le Premier ministre britannique Lloyd George fut le premier à reconnaître la culpabilité historique de son pays dans ce processus de dépossession arménienne, sacrifiant les droits des Arméniens autochtones aux intérêts impériaux.

La chaîne de responsabilité : Les États-Unis et la question du Mandat

Le Premier ministre Lloyd George explique en détail comment la Grande-Bretagne et les Alliés, conscients de leur culpabilité, ont tenté de confier aux États-Unis les « clés » de la défense des Arméniens par le biais du Mandat. Lloyd George souligne que l'Amérique était la seule dont le mandat ne pouvait être soupçonné de motivations mercenaires, mais la maladie du président Wilson et les divisions internes du Sénat américain ont privé le peuple arménien de ce dernier espoir.

Conclusion

Cette confession est une leçon pour tous les États qui refusent encore d'affronter leur propre histoire. La nation arménienne, qui souffre depuis des siècles de massacres et de dépossession, a besoin non seulement de compassion, mais aussi de cette vérité juridique et morale.

Le combat de la nation arménienne autochtone contre les auteurs du génocide reste ouvert tant que les puissances mondiales n'auront pas reconnu les conséquences de leur « sinistre intervention », si clairement décrite par Lloyd George.

CILICIE – Le 15 novembre 1916, la Légion d'Orient fut créée. Elle était principalement composée de réfugiés arméniens du Musa Dagh.

COMMENT LES FEMMES ARMÉNIENNES ONT PRÉSERVÉ LEUR FAMILLE ET LEUR IDENTITÉ : LA BRODERIE, UN LIEN VITAL

Depuis des siècles, la broderie féminine arménienne est bien plus qu'une simple activité artistique : elle est un vecteur d'identité, de croyances et même de survie. Selon l'ethnographe Karine Bazeyan, candidate en sciences historiques, la broderie en Arménie remonte à des millénaires.

Les fouilles archéologiques révèlent qu'elle avait atteint un haut degré de perfection au début du Moyen Âge. Longtemps, les plus anciens spécimens ont été découverts dans la ville d'Ani, en Arménie occidentale. Cependant, des fouilles menées à Areni ont permis de mettre au jour une pièce brodée datant du VIIe au IXe siècle, attestant ainsi de son origine plus ancienne.

La broderie revêt une profonde signification symbolique dans la culture arménienne. Les ornements n'ont jamais été choisis au hasard : par exemple, les images de serpent ou de dragon sont associées à la protection et à la prospérité, tandis que l'Arbre de Vie symbolise la vie, la fertilité et la perpétuation. Des écoles uniques se sont formées dans différentes régions, chacune avec ses propres couleurs, matières et styles.

Parallèlement, la broderie a également joué un rôle important dans les périodes difficiles. Après le génocide arménien, des milliers de femmes arméniennes, réfugiées à l'étranger, ont pu subvenir aux besoins de leurs familles grâce à leur artisanat. Sans connaître la langue, elles créaient et vendaient des ouvrages brodés, assurant ainsi l'entretien de leurs enfants et leur éducation. En ce sens, la broderie est devenue une véritable bouée de sauvetage.

Bien que certaines écoles traditionnelles aient perdu de leur popularité dans le contexte actuel, des maîtres continuent de faire revivre et de développer cet art, alliant motifs traditionnels et approches novatrices.

Aujourd'hui, la broderie continue de transmettre aux générations futures non seulement des valeurs esthétiques, mais aussi l'histoire, les croyances et l'identité du peuple arménien.

Politique

westernarmeniatv.com

« L'OBJECTIF DE L'AZERBAÏDJAN EST D'EFFACER LES TRACES ARMÉNIENNES ET LE PAYSAGE HISTORIQUE DE L'ARTSAKH » : QUELLES DESTRUCTIONS ONT ÉTÉ COMMISES EN ARTSAKH ?

Lernik Hovhannisyan, président du Conseil diocésain du diocèse d'Artsakh de l'Église apostolique arménienne et ancien ministre de la Culture, de la Jeunesse et du Tourisme de l'Artsakh, a répondu aux questions du journal « Aravot ».

Lernik Hovhannisyan a évoqué la situation difficile concernant la préservation du patrimoine culturel de l'Artsakh, soulignant qu'après 2023, cette question a été exclue de l'agenda de l'État arménien.

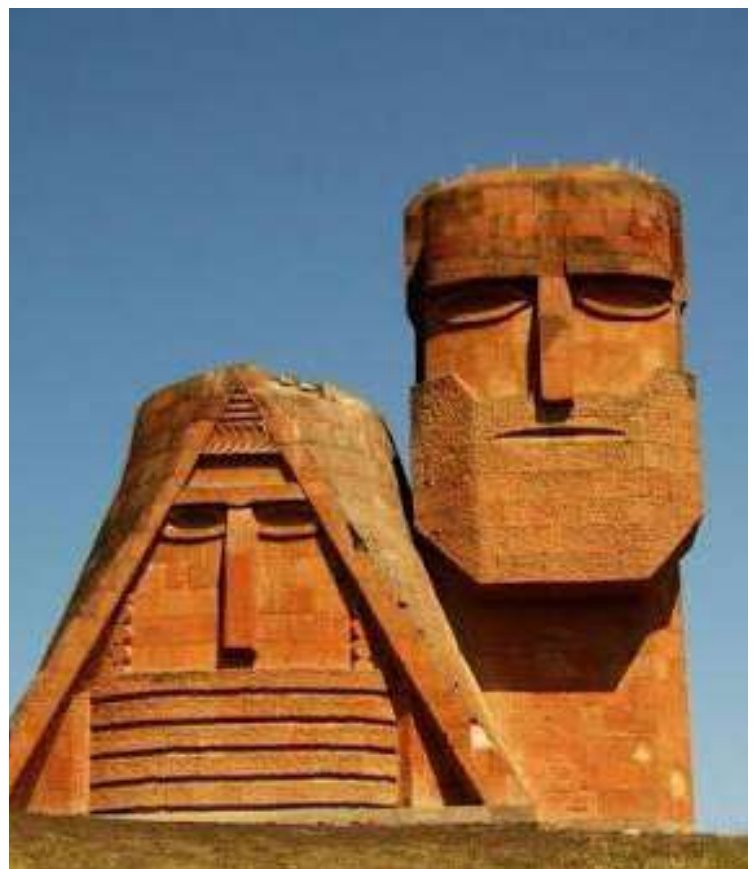
Selon lui, la politique menée par l'Azerbaïdjan vise à effacer totalement les traces de la présence arménienne en Artsakh. Plusieurs structures importantes ont déjà été détruites : bâtiments administratifs, monuments, ainsi que des parties significatives des quartiers historiques de Stepanakert. Des monuments d'une grande valeur culturelle et spirituelle ont également été détruits, notamment l'église de l'Horloge verte (Kanach Zham) et l'église Saint-Sarkis dans le village de Mokhrenes.

D'après M. Hovhannisyan, non seulement les monuments chrétiens, mais parfois aussi les monuments islamiques, sont voués à la destruction s'ils ne s'inscrivent pas dans la politique mise en œuvre. Il signale que les khatchkars, les complexes mémoriels et les monuments architecturaux médiévaux sont également menacés, faisant l'objet de modifications ou d'un abandon délibéré.

Il souligne par ailleurs la disparition de localités entières, comme c'est le cas pour plusieurs villages des régions de Chouchi et de Hadrou, ce qui entraîne non seulement une perte matérielle, mais aussi la disparition du paysage historique.

Selon M. Hovhannisyan, l'absence de prise de parole sur ce sujet au sein des instances internationales constitue un problème majeur. Bien que des organisations non gouvernementales tentent de tirer la sonnette d'alarme, il est extrêmement difficile d'obtenir des résultats en l'absence d'une politique étatique claire.

Ces évolutions démontrent que la préservation du patrimoine culturel de l'Artsakh demeure un défi considérable, nécessitant une approche systématique et cohérente.

« TOUS LES PAYS D'EUROPE SONT TENUS DE PRÉVENIR NON SEULEMENT LE GÉNOCIDE LUI-MÊME, MAIS AUSSI LA MENACE DE GÉNOCIDE. » JONATHAN SPANGENBERG

Une conversation a eu lieu avec Jonathan Spangenberg, Président du Conseil central des Arméniens d'Allemagne, en marge de la conférence consacrée à la mobilisation de la communauté arménienne, qui s'est tenue à Paris.

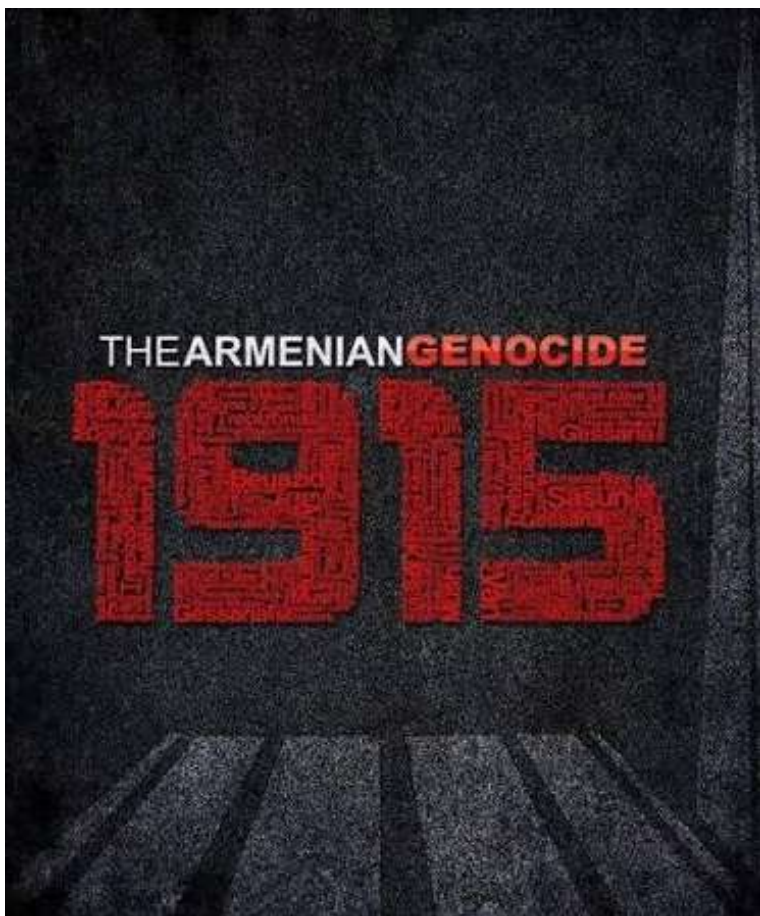
Ce dernier a souligné l'importance de cette conférence, qui a réuni des représentants d'organisations arméniennes et des personnalités de différents pays. Selon lui, cette initiative constitue d'ores et déjà un succès, puisqu'elle a permis de créer une plateforme essentielle de discussions et de coopération.

Au cours de la conversation, il a été souligné que de sérieux défis se posent à l'agenda panarménien, notamment la reconnaissance du génocide perpétré contre les Arméniens, la situation en Artsakh et les questions de sécurité en Arménie. Il a été noté que, dans le contexte géopolitique actuel, marqué par la persistance des conflits dans différentes régions, une action plus coordonnée et continue est indispensable.

Jonathan Spangenberg a également insisté sur l'importance de telles rencontres pour renforcer l'unité des Arméniens, soulignant qu'elles contribuent non seulement à approfondir la coopération, mais aussi à insuffler un nouvel élan aux initiatives nationales. Il a également évoqué le prochain sommet de la Communauté politique européenne en Arménie, soulignant qu'il s'agit d'une opportunité pour les Arméniens d'Europe de soulever des questions importantes sur les tribunes politiques européennes. En particulier, la question des otages arméniens détenus à Bakou et la protection des droits des Arméniens d'Artsakh dans la perspective de la prévention du génocide ont été mises en avant.

À propos de la question d'Artsakh, M. Spangenberg a affirmé que les événements survenus devaient être considérés comme une politique de déplacement forcé et d'extermination. Selon lui, les pays européens ont l'obligation non seulement de répondre aux crimes déjà commis, mais aussi d'empêcher qu'ils ne se reproduisent. Évoquant également le droit au retour, il a insisté sur le fait qu'il s'agit d'un droit fondamental qui ne saurait être ignoré pour des raisons politiques. D'après lui, toute comparaison entre les différentes parties est inappropriée, car la nature et les fondements des cas diffèrent.

En conclusion, M. Spangenberg a souligné l'importance de la collaboration entre l'Arménie et la région arménienne, faisant remarquer qu'une approche unifiée peut considérablement accroître l'efficacité, tandis que des actions menées séparément risquent de compliquer les procédures.

PATRIMOINE

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

LA CROIX DU DÔME DE L'ÉGLISE SAINT-NERSÈS-LE-GRAND DE MARTOUNI EST BRISÉE, LES VITRAUX SONT BRISÉS

Le médiateur du patrimoine culturel de l'Artsakh, Hovik Avanesov, vice-président de l'ONG historique et culturelle « Azgayin », tire la sonnette d'alarme face à la destruction continue du patrimoine culturel arménien dans les territoires temporairement occupés.

Selon lui, l'église Saint-Nersès-le-Grand de Monteaberd, dans la région de Martouni, construite en 2004, est devenue une nouvelle cible de la politique menée par l'Azerbaïdjan. Cet édifice, de plan cruciforme et surmonté d'un petit dôme, a subi d'importants dégâts ces dernières années.

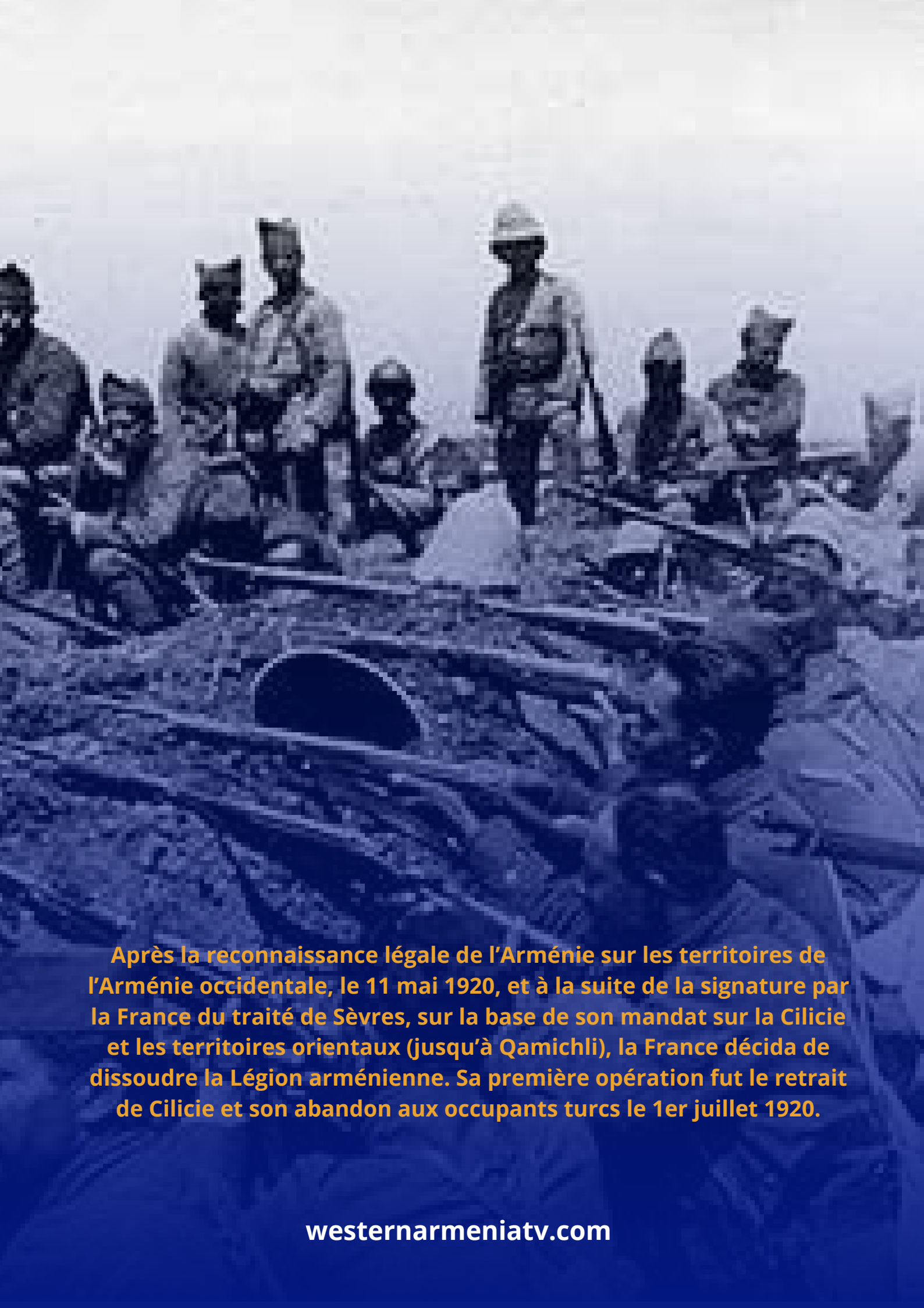
D'après la plateforme indépendante Monument Watch, l'église a été endommagée par des bombardements lors de la guerre de 2020, et de nouveaux dégâts ont été constatés par la suite : vitres brisées et traces de tirs. Une vidéo publiée en avril 2026 montre un acte de vandalisme encore plus brutal : la destruction de la croix du dôme.

M. Avanesov souligne que de tels actes ne relèvent pas du hasard et témoignent d'une destruction ciblée du patrimoine culturel. Il souligne que ce processus de destruction se poursuit alors même que les discours sur la « paix » et la « réconciliation » sont largement diffusés sur la scène internationale.

En particulier, durant cette même période, Nikol Pashinyan et Ilham Aliyev ont reçu des distinctions internationales, dont le prix Zayed. Or, selon lui, ces démarches sont en décalage avec la réalité, puisque les actes de vandalisme contre le patrimoine culturel persistent.

Les faits avérés montrent que le problème a depuis longtemps dépassé les frontières régionales et qu'il s'agit désormais de protéger des valeurs humaines universelles. Cette situation, de l'avis des experts, exige non seulement des analyses, mais aussi des mesures claires et concrètes au niveau international.

Après la reconnaissance légale de l'Arménie sur les territoires de l'Arménie occidentale, le 11 mai 1920, et à la suite de la signature par la France du traité de Sèvres, sur la base de son mandat sur la Cilicie et les territoires orientaux (jusqu'à Qamichli), la France décida de dissoudre la Légion arménienne. Sa première opération fut le retrait de Cilicie et son abandon aux occupants turcs le 1er juillet 1920.

A photograph of ancient stone ruins, possibly a fortress or temple, set against a dramatic sunset sky. The ruins are constructed from large, weathered stone blocks. In the foreground, two large, rounded stone structures are visible, one on the left and one on the right, both showing signs of decay and erosion. The ground is covered in loose stones and debris. The sky is a mix of deep purple, pink, and orange hues, suggesting the time is either dawn or dusk. The overall mood is one of historical significance and tranquility.

CULTURE

www.westernarmeniatv.com

FILM DOCUMENTAIRE AU CENTRE TEKEYAN : « LA BARONNE COX »

Le documentaire « Baronne Cox » a été projeté au Centre Tekeyan et a suscité un vif intérêt auprès du public. Ce film retrace l'action humanitaire de Caroline Cox, personnalité publique et politique britannique, et son dévouement envers l'Artsakh.

On y découvre notamment la marche de 100 kilomètres effectuée par la baronne entre Berdadzor et le monastère de Gandzasar, devenue un symbole de sa solidarité et de son soutien au peuple d'Artsakh. Selon elle, l'Artsakh a transformé non seulement sa vision de la vie, mais aussi celle de l'humanité tout entière. La baronne souligne que les Arméniens autochtones d'Artsakh ont lutté non seulement pour leur indépendance et leur droit à l'existence, mais aussi pour défendre les valeurs universelles et les fondements de la civilisation chrétienne.

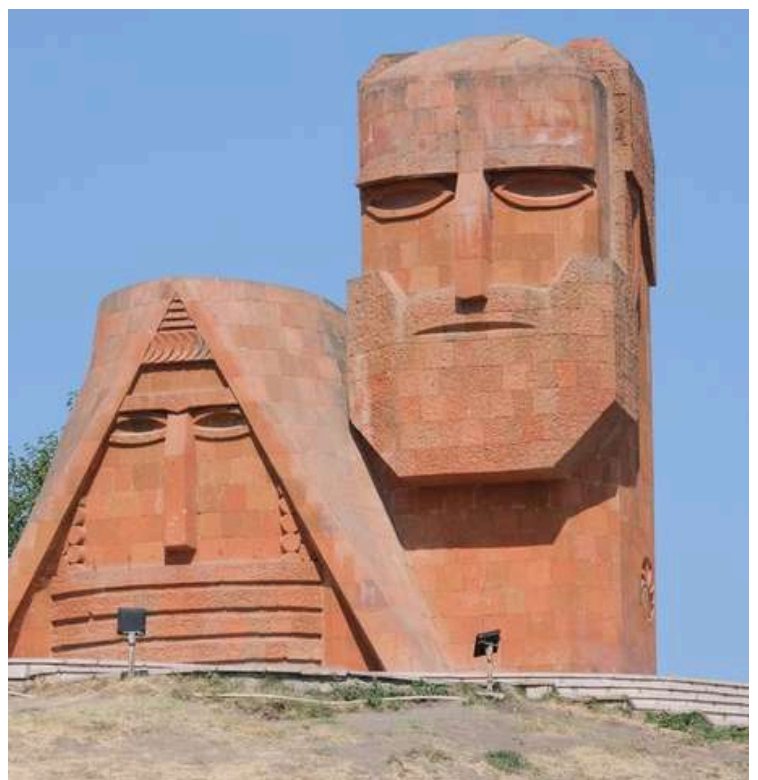
Le film témoigne également du profond respect de la baronne pour le peuple arménien, qu'elle décrit comme un « phénix renaissant de ses cendres ». Malgré son âge avancé, cette députée de 88 ans, membre de la Chambre des lords, continue de s'impliquer activement sur les questions arméniennes. Le film évoque également sa réaction à l'annonce du décès de Zori Balayan, qu'elle a profondément affectée. Parallèlement, il présente sa protestation contre les accords pétroliers signés par les milieux d'affaires britanniques avec Bakou. La baronne déclare avoir honte d'être britannique lorsque les intérêts économiques priment sur les vies humaines.

Le film marque profondément les esprits et transmet au public d'importants messages d'humanité, de lutte et de dignité.

LA FONDATION GEGHARD A LANCÉ UN APPEL À L'UNESCO, À L'ICOMOS ET AUX ORGANISATIONS CHRÉTIENNES INTERNATIONALES

En réponse aux rumeurs circulant sur les réseaux sociaux azérbaidjanais concernant l'intention de détruire le monument « Nous sommes nos montagnes », symbole de l'Artsakh, et prenant en compte les informations relatives à la destruction d'églises arméniennes à Stepanakert, la Fondation « Geghard » lance un appel à l'UNESCO, à l'ICOMOS et aux organisations chrétiennes internationales, les appelant à examiner et à clarifier les données relatives au patrimoine culturel arménien en Artsakh, en particulier sur les monuments qui ont été victimes de vandalisme.

ARMENOCIDE

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

LA VOIX DE LA MÉMOIRE ET DE LA JUSTICE S'EST FAIT ENTENDRE À LYON : UNE CÉRÉMONIE DE COMMÉMORATION SOLENNELLE

Une cérémonie commémorative solennelle, dédiée à la mémoire des victimes innocentes du génocide perpétré contre le peuple arménien, s'est déroulée à Lyon, en France. Cet événement a été organisé avec la participation de membres du gouvernement de la République d'Arménie Occidentale, sous le haut patronage de la Vice-présidente du Conseil national, Mme Lydia Margossian.

Au cours de cette cérémonie, un message du Président de la République, Armenag Aprahamian, a été lu, soulignant l'importance de préserver la mémoire et d'établir la justice historique. Il a insisté sur le fait que les crimes du passé ne peuvent être oubliés et que leur reconnaissance et leur condamnation sont une condition essentielle pour prévenir toute récidive. Mme Tiffany Joncour, députée du département du Rhône, a également pris la parole. Dans son discours, elle a mis en lumière la résilience du peuple arménien, le pouvoir de la mémoire et la responsabilité de la communauté internationale dans la reconnaissance et la prévention des génocides.

Dans son message, le Président a également souligné que le peuple arménien, malgré les lourdes pertes subies, n'a pas renoncé à ses droits et poursuit son combat pour la justice, la dignité et la restauration de sa patrie historique.

La cérémonie s'est déroulée dans une atmosphère empreinte d'une profonde émotion : les personnes présentes ont rendu hommage à la mémoire des victimes innocentes, et la présence des porte-drapeaux a conféré à l'événement une dimension symbolique et solennelle.

Cette commémoration organisée à Lyon est une preuve supplémentaire que la mémoire est vivante et qu'elle continuera de servir de fondement à la justice, à la reconnaissance et à un avenir digne.

EXIL : COMMENT LUSIN EST DEVENUE KADRIYE

Lors des événements tragiques de 1915, des milliers de familles arméniennes furent déplacées de force, empruntant des chemins incertains et périlleux. Ce désastre resta gravé dans la mémoire de nombreux survivants comme un « exil », une expulsion de leur propre patrie.

L'histoire de Zaruhi Avedissian est l'un des témoignages cruels de ce destin. Après la disparition de son mari, le médecin militaire Parunak Avedissian, elle est contrainte de suivre la route longeant l'Euphrate avec ses enfants, sa belle-mère malade et ses proches. En chemin, le groupe se désagrège peu à peu : les malades et les faibles tombent et ne se relèvent jamais, et la douleur et le désespoir deviennent leur quotidien.

L'un des plus grands coups durs pour la famille de Zaruhi fut la séparation forcée d'avec le petit Lusin. À Egin, où ils trouvèrent refuge temporairement, une famille bienveillante proposa d'accueillir l'enfant, les convainquant qu'il ne supporterait pas les épreuves du voyage. Pour la mère, ce fut une décision insoutenable, mais elle n'avait pratiquement pas le choix.

À partir de ce moment, Lusin reçut un nouveau nom, Kadriye, et commença à vivre dans une autre famille, coupée de son passé et de son identité. Des années plus tard, Zaruhi tenta de retrouver sa fille disparue, mais ses recherches restèrent vaines.

Cette histoire n'est pas seulement la tragédie d'une famille, mais aussi le symbole de milliers de destins brisés. « Exil » est resté gravé dans la mémoire des survivants comme un déracinement, mais aussi comme une perte d'identité, de famille et d'enfance.

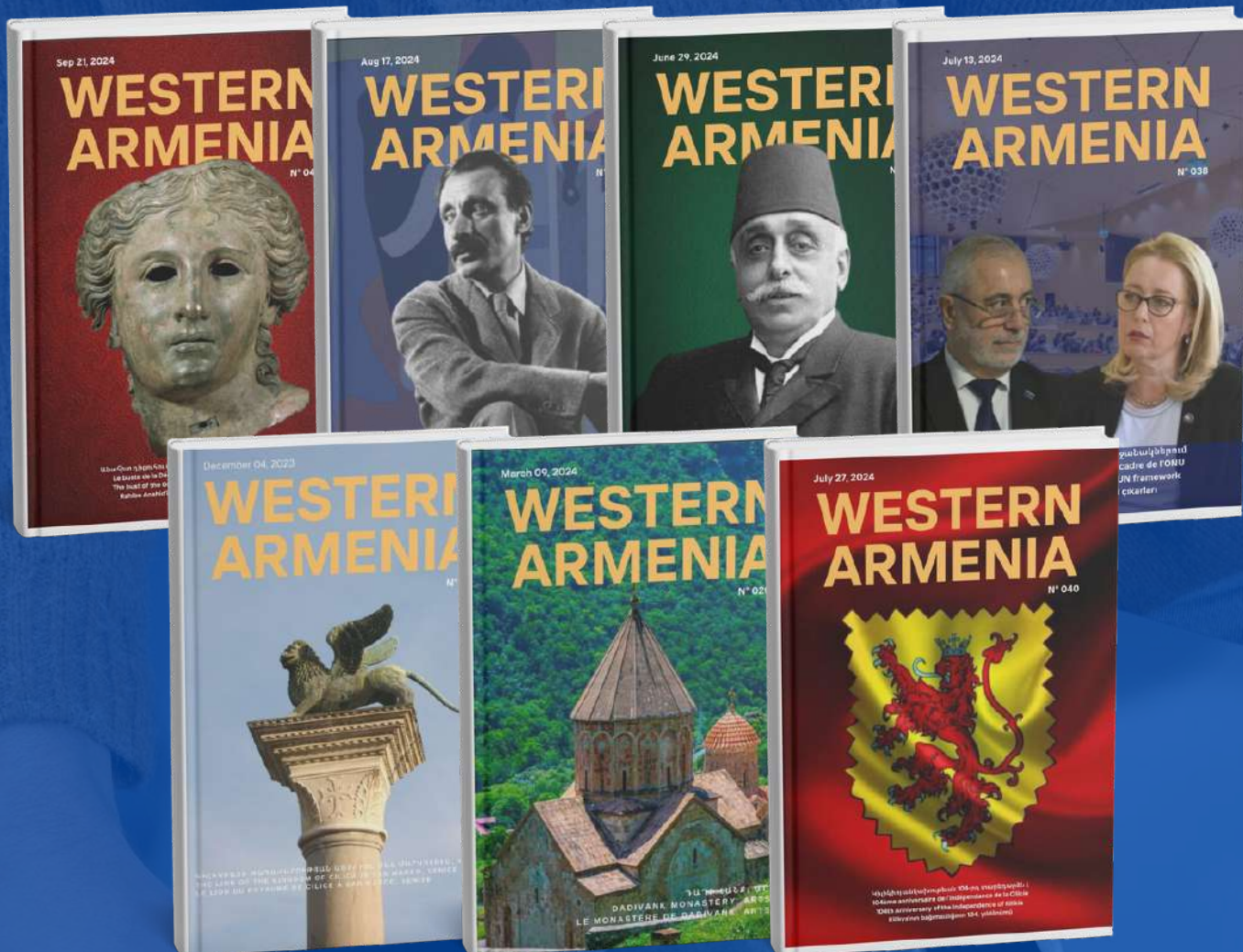
WE
ARE **MILLIONS** *OF*
CITIZENS *OF* **WESTERN ARMENIA**
HAVE YOU JOINED US?

westernarmeniatv.com

**Vous pouvez retrouver tous les numéros du
WESTERN ARMENIA MAGAZINE avec le lien**

LINK

LA TÉLÉVISION D'ARMÉNIE OCCIDENTALE, FIDÈLE À SES PRINCIPES ET À SES TÉLÉSPECTATEURS, POURSUIT SON TRAVAIL ININTERROMPU AVEC DE NOUVELLES APPROCHES. COMME VOUS LE SAVEZ DÉJÀ, NOTRE TÉLÉVISION NE FAIT PAS D'AUTOPROMOTION, ELLE DIFFUSE PRINCIPALEMENT DES CONTEXTES POLITIQUES ET AUTRES LIÉS À L'HISTOIRE, AU PRÉSENT ET À L'AVENIR DE L'ARMÉNIE OCCIDENTALE, AINSI QUE DES INFORMATIONS SOULEVANT DIVERSES QUESTIONS.

NOUS PRÉSENTONS ÉGALEMENT LA TRANSITION POLITIQUE DU PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE D'ARMÉNIE OCCIDENTALE, DU GOUVERNEMENT, DE L'ASSEMBLÉE NATIONALE ET D'AUTRES STRUCTURES DE MANIÈRE TRANSPARENTE ET ACCESSIBLE. CHERS COMPATRIOTES, AVEC VOTRE SOUTIEN, LES POSSIBILITÉS DE NOTRE TÉLÉVISION SERONT ENCORE ÉLARGIES ET RENFORCÉES. NOUS SOMMES FORTS ENSEMBLE.

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS D'ARMENIE OCCIDENTALE (AAAO)

**WESTERN
ARMENIA**

Ce journal hebdomadaire est publié sous les auspices de la télévision d'État d'Arménie Occidentale.
Tous les droits d'auteur sont réservés.

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu

WHAT IS WESTERN ARMENIA?

The homeland of the **Armenians** is the **Armenian Highlands**, which cover an area of 400,000 km² and are located **between three seas**: the Mediterranean, the **Caspian and the Black**, with an average altitude of 1,500 to 1,800 m above sea level.

The highest point in the **Armenian highlands** is Mount Masis (5,165 metres). **The Armenian people** are the original **inhabitants of 6** Armenian provinces (Bitlis, Trabzon, Van, Karin, Kharberd, Tigranakert-Diyarbakir), **historically known** as Armenia, then Turkish Armenia, and now **Western Armenia, and Cilicia**.

Prosperous states. However, the **Armenian highlands were the scene** of conquests and wars **by the Achaemenid** and Byzantine empires, the Arabs, the Mongols and the Seljuk Turks. **Between 1894 and 1923**, three successive **Turkish governments**, the Hamidian government, **the government** of the Young Turks and that of **Mustafa Kemal**, perpetrated the genocide of Armenians in Western Armenia, killing **almost 2 million people**.

After the genocide, most of the **indigenous Armenians** of Western **Armenia** were expelled from **their ancestral homeland** and dispersed **throughout the world**. Today, most of them live in exile, **victims of** assimilation processes.

The Armenians who **still live in occupied Western Armenia** continue to suffer **under the colonial yoke** of the invading **Turkish forces**. As part of the process of **national reconstruction**, a structure of the State of **Western Armenia**, a continuation of the **State of Armenia** recognised in 1920, has been **formed, based on** the National Council of **Western Armenia**, which declared its existence in **Shushi in Artsakh in 2004**.

HISTORICAL REMINDERS:

- - By Russian decree of December 29, 1917, Russia recognized the right to self-determination of the Armenians of Turkish Armenia until their independence,
- - On February 26, 1919, the President of the Armenian National Delegation Boghos Nubar Pasha presented a Memorandum on Armenia before the Supreme Council of the Allied Powers.
- - On May 15, 1919, the National Delegation, the first governance of Western Armenia, elected by the Armenian National Conference in Paris, was composed of His Excellency Boghos Nubar Pasha, Professor A. Der-Hagopian, doctors H. Nevrouze and K. Pastermadjian and MM. A. Tchobanian and V. Tékéyan. She will work in concert with the Delegation of the Armenian Republic, composed of MM. Aharonian, H. Ohandjanian and M. Bahadjanian will form with the latter the Delegation of Integral Armenia, whose motto will be "Integral Armenia, free, and independent within its historical limits".
- - The State of Armenia on the territory of Western Armenia was recognized de facto on January 19, 1920 (Independence Day), by the Supreme Council of the Allied Powers.
- - The draft Treaty of Sèvres was prepared at the London Conference in February 1920 and finalized within the framework of the San Remo Conference on April 24, 1920.
- - The State of Armenia on the territory of Western Armenia was recognized de jure on May 11, 1920 by the Supreme Council of the Allied Powers and by the United States of America. It is decided that the capital of the Armenian state will be Erzeroum (Karin).
- - In order to facilitate the adoption of the Treaty and to apply the Sèvres clauses, the Greek army attacked on June 23, 1920 in Anatolia and Thrace with the encouragement and support of the Allied States. With the invasion one after the other of Bursa, Balikesir, Uşak and Nazilli, the essential aim of these attacks was to provoke the application of the Treaty of Sèvres and not to allow any modification in the articles of the Treaty.
- - By a Memorandum in response to the draft Treaty of Sèvres submitted on May 11, 1920, Turkey recognized a new Armenian State on June 25, 1920. (Based on the Treaty of Batoum of June 4, 1918).
- - On June 25, 1920, Damat Ferit Pasha, in a delegation in Paris, presented this alternative peace proposal from the Ottoman Empire. But this alternative was not accepted by the Allied Powers.
- The Council of Sovereignty meeting on July 22, 1920, under the presidency of Sultan Vahidettin considered "that he preferred to have a weak existence than to have a heavy loss" and decided to adopt the Treaty. After Tefvik Pasha had not signed this Treaty which divided Turkish territory and which did not at all suit national honor and feelings, Reşat Halis Bey, (bey; title given to notable people), and Rıza Tefvik (Bölükbaşı) Bey, charged by Damat Ferit signed the Treaty on August 10, 1920.
- The State of Armenia, the main Allied Powers, the Associated Powers and Turkey signed the International Treaty of Sèvres on August 10, 1920.
- On November 22, 1920, President Woodrow Wilson signed the Arbitral Award defining the borders between the State of Armenia on the territory of Western Armenia and Turkey.
- On December 17, 2004, at the initiative of Arménag Aprahamian, the National Council of Armenians of Western Armenia declared its existence in Shushi in liberated Artsakh.
- On January 20, 2007, in Stepanakert in Artsakh, the delegates of the Assembly of Armenians of Western Armenia adopted an official declaration on the rights of the Armenians of Western Armenia, an indigenous nation.
- On September 17, 2007, by 144 states, the UN adopted the Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, which recognizes their right to self-determination.
- On February 4, 2011, the National Council under the presidency of Arménag Aprahamian constituted a government of Western Armenia.
- On January 24, 2013, the National Council and the government of Western Armenia commonly declared the project of constituting a Parliament of Western Armenia through democratic elections. On December 16, 2013, 64 deputies were officially elected by the Armenians of Western Armenia registered on the electoral list.
- On December 16, 2013, the 1st President of the Republic of Western Armenia, Arménag Aprahamian, was officially elected by the deputies of the Parliament. - On February 23, 2014, a Presidential decree declared that the Republic of Western Armenia is the continuing State of the State of Armenia recognized in 1920.
- - On February 16, 2014, a Presidential Decree formalized the headquarters of the National Council and the Government in Karin (Erzeroum) in Western Armenia.
- - On May 9, 2016, on behalf of Western Armenia, by decree, the President of the Republic of Western Armenia adopts the National Constitution of the Republic of Armenia which is signed and approved by all citizens of Western Armenia.

-
- - On June 24, 2016, on behalf of Western Armenia, President Arménag Aprahamian ratified the International Treaty of Sèvres.

Thus, the Treaty of Sèvres officially and indisputably enshrined the rights of Armenians on certain territories apprehended by the Turks.

And, these territories of Western Armenia having been emptied of their populations by deportations and massacres, it was certainly necessary, both historically and legally, that these rights were proclaimed. The first contemporary genocide was thus sanctioned by the reparation granted to the Armenian people who were its victims.

It was admitted that violence and crime did not confer a right on the people who perpetrated it. It is highly regrettable that the signatories of the Treaty of Sèvres then, out of weariness or illusory interest, forgot the Armenians. But the Treaty of Lausanne could not eliminate the rights of the latter.

Moreover, this Treaty is unenforceable, in accordance with International Law, against the Armenian people who were not party to it although they were signatories to the Treaty of Sèvres. Public international law decides that when a collective treaty is abrogated and replaced by another, the latter will not be enforceable against the signatory State of the first which has not been a party to the second. For this State, the first treaty continues to have effect.

Consequently, Armenia, signatory to the Treaty of Sèvres, but excluded from the Treaty of Lausanne, can legitimately request the application of the provisions of the Treaty of Sèvres. Moreover, this is the typical case of the leonine treaty obtained by military or diplomatic force or coercion and the validity of which is generally contested.

No doubt the International Law Commission created by the UN on November 21, 1947, and which examines leonine treaties, will be led to examine the validity of the Treaty of Lausanne with regard to public international law. A treaty that flouts law and equity is always ephemeral. It is a source of imbalance and not of peace. The Armenian people of Western Armenia, even though genocided, are tenacious, they demand that justice finally be done to them. His rights are imprescriptible, as are crimes against humanity under international law. For its part, the French Parliament recalled this through a law; "crimes against humanity, as defined by the United Nations Resolution of February 13, 1946 taking note of the definition of crimes against humanity as it appears in the Charter of the International Tribunal of August 8, 1945, are imprescriptible by nature."

Even if the Treaty of Sèvres was not ratified by all parties, such as France for example, it was applied by the same parties who did not ratify it, for example the question of Protection Mandates for civilian populations from France in Cilicia, Great Britain, and Italy who were not respected.

To better understand the ratification system of the signatory parties to the Treaty of Sèvres, it is important to study the national Constitution of each of the signatory states, including the Ottoman Empire (Turkey). For example, following the Sovereignty Council of Sultan Mehmed VI dated July 22, 1920, the Sultan ordered the signing of the Treaty of Sèvres, which is equivalent to ratification on the basis of the Ottoman Constitution.

The figures revealed on Reparations in this study do not take into account the entire genocidal period, as well as the characteristics presented at the Peace Conference by Boghos Nubar in February 1919 in Paris.

The Armenians must demand, among other things, from the signatory states, the ratification of the Treaty of Sèvres.

Claiming the non-enforcement of the Treaty of Sèvres or its replacement is part of Turkish anti-Armenian and obviously anti-Western Armenia policy.

Never has a Peace Treaty commonly called the Treaty of Sèvres been the subject of such an aggressive policy to try to replace it, in the face of the populations concerned.

All this was not enough (these agreements are not legally legitimate), and will not be enough to replace the Treaty of Sèvres and to curb the demands of Western Armenia and the enforcement of President Woodrow Wilson's arbitral award. .

Through its declaration of independence and article 11, it recognizes that a genocide of Armenians took place in Western Armenia.

The new Republic of Armenia, declaring itself neither as a successor state nor a continuation state of the Republic of Armenia of 1920, has renounced all claims towards Turkey.

This is why not only has Western Armenia not renounced its rights, but also it has not renounced its duties towards its population and towards the States which have recognized it as sovereign, free and independent. .

-On August 9, 2016, on behalf of Western Armenia, the President ratified the United Nations Convention on the Law of the Sea.

- On October 1, 2016, on behalf of Western Armenia, the President ratified the Convention concerning the Rights and Duties of States.

On January 20, 2017, on behalf of Western Armenia, the President ratifies the Charter of the United Nations.

- On December 17, 2018, 77 deputies were officially elected by the Armenians of Western Armenia registered on the electoral list.

- On January 18, 2019, the President of the Republic of Western Armenia, Arménag Aprahamian, was officially re-elected by the deputies of Parliament for a second term.

- On January 19, 2020, the new government presented its government project to the deputies of the National Assembly of Western Armenia.

- On August 10, 2020, the Armenians of Western Armenia, their president, their government, and their parliament officially commemorate the Centenary of the signing of the international peace treaty signed in Sèvres.

- On September 27, 2020, the second war in Artsakh began, triggered by Azerbaijan supported by an international coalition of states and jihadist terrorists from Syria.

- On November 8, 2020, the Azeri armed forces announced the occupation of Shushi.

- On March 1, 2021, the Parliament of Artsakh declared the territories under the control of Azerbaijan following the 44-day war as occupied territories.

<http://www.nankr.am/hy/4027>

-On March 1, 2021, the Parliament of Western Armenia adopts the Law on Artsakh, recognizing the right to self-determination of the Armenians of Artsakh and their autonomy based on the territorial recognition of the San Remo Conference and the Treaty of Sèvres as an integral part of the Republic of Armenia of 1920.

-On January 20, 2024, 65 deputies are officially elected by the Armenians of Western Armenia registered on the electoral list.

-On January 21, 2024, the new President of the Republic of Western Armenia, Lydia Margossian, is officially elected by the members of Parliament for a first term.

-On November 22, 2025, following the withdrawal of President Lydia Margossian, Arménag Aprahamian is newly and officially elected by the members of Parliament for a third non-consecutive term compared to previous mandates.

The background is a deep blue with a grid of small, glowing squares. Several curved, metallic-looking lines sweep across the frame, adding a sense of motion and depth. The overall aesthetic is high-tech and digital.

OFFICIAL

westernarmeniatv.com

THE 15TH SESSION OF THE NATIONAL ASSEMBLY OF WESTERN ARMENIA: FOCUS ON ENVIRONMENTAL AND NATIONAL ISSUES

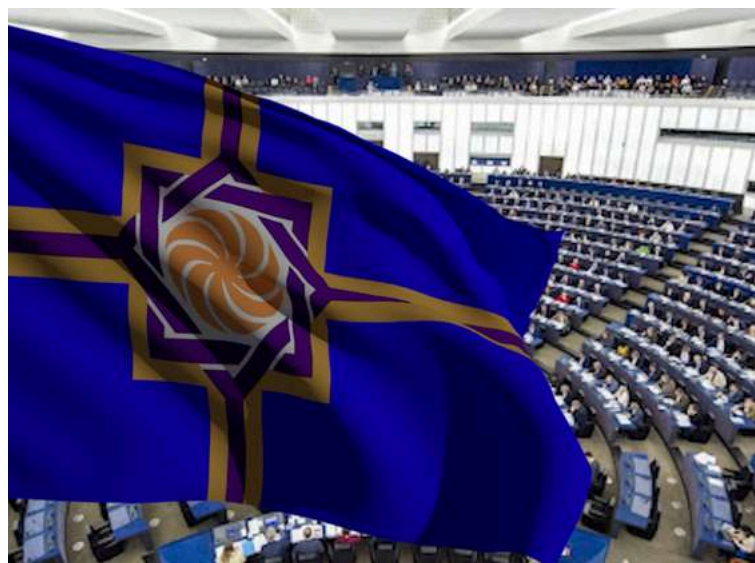
On April 29, 2026, the 15th session of the National Assembly of Western Armenia was held in an online format. The session began at 21:30 and ended at 23:30. Out of 53 elected deputies, 20 participated.

The session opened with the unanimous adoption of the agenda, after which the President of the National Assembly, Armenag Aprahamian, delivered a speech. He thanked the Legal Committee of the National Assembly for the comprehensive report on the environmental issues surrounding Lake Van, emphasizing that the protection of the lake and its surrounding natural and historical-cultural values is of priority importance and requires consistent and systematic work.

During the session, the President of the National Council, Mrs. Lydia Margossian, also spoke, referring to the April commemorative events and emphasizing their high level of organization both in Armenia and abroad. In particular, the importance of the events held in Lyon, France, was noted, which have been organized since 2016 by the National Council of Western Armenia. She also highlighted the high appreciation of the Lyon Municipality as evidence of international recognition of the idea of “Western Armenia.”

The events organized in Eastern Armenia during April were presented by their organizer, the President of the National Assembly, Nelly Harutyunyan, who summarized the completed work and emphasized its continuity and long-term goals. At the end of the session, Armenag Aprahamian summarized the discussions, emphasizing that the implemented initiatives are aimed at the consistent advancement of national, environmental, and political priorities.

The minutes of the session were prepared by the Secretary of the National Assembly, Edita Beglaryan.

FROM MEMORY TO REBIRTH: A TRIBUTE IN ANTIBES

Members of the Government of the Republic of Western Armenia, under the high patronage of the President of the Republic, Mr. Armenag Aprahamian, paid tribute to the innocent victims of the genocide committed against the Armenian people during a solemn ceremony organized in the city of Antibes, France.

The event became not only an act of remembrance, but also a powerful manifestation of national dignity, unity, and faith in the future. Substantive speeches were delivered, during which the tragic fate of nearly two million innocent victims was recalled, as well as the necessity of restoring historical justice and the imperative of protecting national rights.

The speakers reflected to the past, present, and future of Western Armenia, emphasizing that historical memory is not merely a record of pain, but a source of strength and struggle. It was noted that such events shape a new awareness aimed not only at remembering, but also at acting.

This ceremony became a symbolic starting point toward national rebirth, toward the restoration of cultural, political, and territorial rights. It emphasized that the struggle of the Armenian people is ongoing, and that each such gathering gives new momentum to that path.

The words and ideas voiced in Antibes turned into a call for unity for the sake of a strong future, for justice, and for the restoration of the historical homeland.

MEMORIAL CEREMONY OF THE DELEGATION OF WESTERN ARMENIA DEDICATED TO THE VICTIMS OF THE GENOCIDE COMMITTED AGAINST ARMENIANS

On April 28, a solemn and meaningful event dedicated to the memory of the innocent victims of the crime committed against the Armenian people took place. The delegation of Western Armenia, led by the President of the National Assembly of the Republic of Western Armenia, Nelly Harutyunyan, paid tribute to the victims by laying a wreath and placing flowers at Tsitsernakaberd.

Following the memorial ceremony, an official event took place, opened by press spokesperson Shogher Bilemchyan. She presented the message of the President of the Republic of Western Armenia, Armenag Aprahamian, conveying his words to those present. The message emphasized the importance of preserving historical memory, restoring justice, and protecting national rights.

Then, the floor was given to the President of the National Assembly, Nelly Harutyunyan, who addressed the need for national unity, the demand for historical justice, and the responsibility toward future generations.

Musical performances were also presented during the event, enriching the commemorative atmosphere with deep emotional expression.

Subsequently, Ashot Harutyunyan, Member of the National Assembly of Western Armenia, President of the Shushi Patriotic Union, and historian, delivered a speech presenting historical facts and analyses, emphasizing the continuity of the Armenian people's struggle and the importance of historical memory.

One of the most significant moments of the event was the ceremonial presentation of the symbolic award "Chain of the Armenian Prince" by Karo Karapetyan. This symbol embodies national dignity, inherited memory, and the ideological continuity of Armenian statehood.

The event was conducted at a high organizational level and highlighted the importance of memory, unity, and the pursuit of justice, reaffirming that such initiatives serve not only to honor the past but also to build the future.

MESSAGE OF LYDIA MARGOSSIAN DURING THE COMMEMORATIVE CEREMONY HELD IN LYON

April 24, 2026

Lydia Margossian – Deputy Minister of Foreign Affairs of the Republic of Western Armenia

We are here to commemorate the victims of a genocide that claimed 2 million lives in Western Armenia, that is, in the territory of an indigenous people with more than 10,000 years of history.

The genocide of the Armenian nation, carried out through the barbarity of three successive Turkish governments within a phased program, has, in reality, never ceased to this day.

An indigenous people living peacefully on their ancestral land was massacred and fragmented by the Turkish yataghan from 1894 to 1923, turning into an orphaned nation.

The uprooting and exile of Armenians of Western Armenia as a result of the genocide are extremely cruel, leading to forced assimilation and the loss of the living memory of one of the world's oldest civilizations.

Genocidal programs continued throughout the 19th and 20th centuries in many cities and provinces of Western Armenia, subjecting our population to massacres, and recently reached Artsakh, where the indigenous population was subjected to ethnic cleansing corresponding to the legal definition of genocide.

However, the Turkish-Azerbaijani methods have changed: the yataghan used a century ago has been replaced by drones and cluster munitions—the same types of weapons used today against the Palestinian population.

The flood of fire and iron unleashed on 150,000 inhabitants of Artsakh claimed 5,000 lives and left 10,000 people disabled, marking one of the first real tests of this new technological warfare directed against indigenous populations.

As a result of these successive genocidal phases, our nation has been destroyed for several generations, its population subjected to the yoke of invaders from Central Asia, its heritage destroyed or illegally appropriated, and its forests burned under phosphorus bombs.

To the “crime of crimes” over more than a century has been added the crime of the illegal appropriation of state sovereignty of Western Armenia, as the Turkish state has illegally occupied it from the perspective of international law since 1920. This means that the genocide against Armenians took place within the territory of the recognized state of Armenia of 1920, whose legal successor is Western Armenia.

The restless and meaningless actions of certain leaders of the Yerevan regime, ready to concede parts of a reduced territory by recognizing Western Armenia as Turkish and Artsakh as Azerbaijani, cannot silence the voices rising from the graves of our ancestors calling on new generations to apply international law.

What is this international law, if not the necessary implementation of the arbitral award of U.S. President Woodrow Wilson, which defines the full sovereignty of Western Armenia within its borders?

What is international law, if not the application of the Armenian provisions of the Treaty of Sèvres, which remain in force?

I would like to once again thank the representatives of the states present here and all elected officials of the French Republic.

You are the continuation of distinguished French figures such as Anatole France and Jean Jaurès, who stood by the Armenian people at the first moments of their tragic fate.

Ladies and gentlemen, Armenian national history will forever remember your names.

By your presence, you affirm the right of peoples to self-determination, restoring the dignity of the United Nations Charter.

By standing alongside indigenous peoples, including ours, you affirm their right to self-determination and contribute to human dignity.

I thank all the states, including France, that voted in favor of the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, as well as those that officially recognized the Armenia of 1920, that is, Western Armenia.

Here in France, occupation has been a phase of history, and I would like to commend the representatives of the resistance movement, as well as the decision of the President of the French Republic, Emmanuel Macron, to recognize the sons of Western Armenia—survivors of the genocide or their descendants—who sacrificed their lives for the liberation of France and the world, by transferring Missak and Mélinée Manouchian to the Panthéon.

The occupation of Western Armenia will also be only a phase in the long history of the Armenian people, so that happy days may finally come for the Armenian nation, with the return of the descendants of genocide survivors to their ancestral lands.

Long live France,

And long live free, sovereign, and independent Western Armenia.

Thank you.

"PRESIDENTS **LIVE** Western Armenia" **PODCAST**

PART #24

«**EASTERN TURKEY OR WESTERN
ARMENIA?»**

 YouTube

westernarmeniatv.com

A large crowd of people walking, overlaid with a blue tint. The image is a background for a video or presentation, showing a diverse group of people in motion. The word "Society" is centered in white text.

Society

westernarmeniatv.com

AN UNEXPECTED ADMISSION VOICED IN OCCUPIED WESTERN ARMENIA

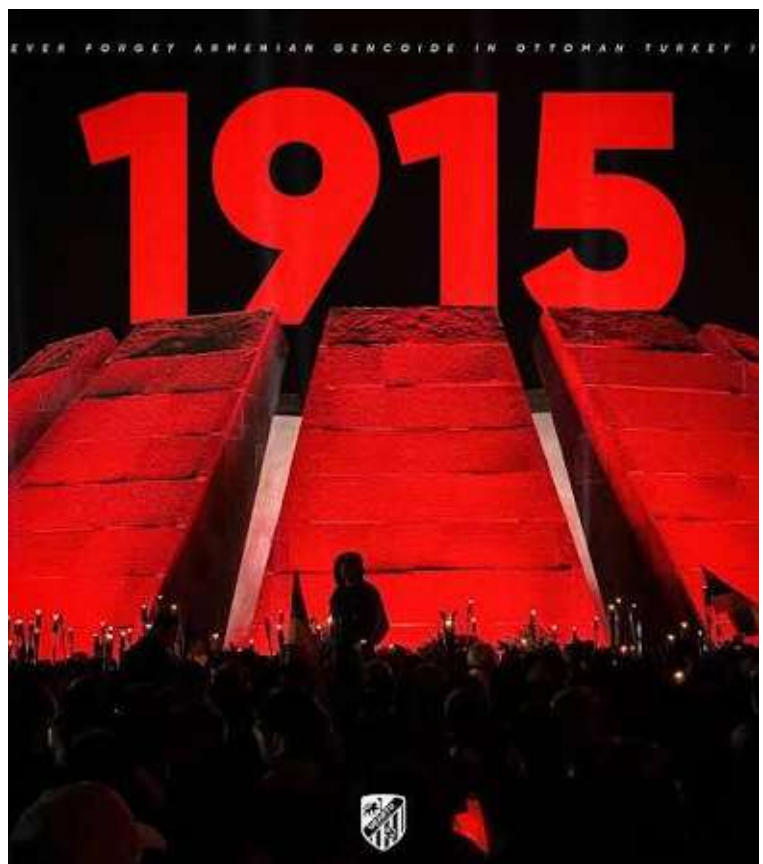
On April 28, 2026, the pro-Kurdish “Peoples’ Equality and Democracy” (DEM) Party operating in Occupied Western Armenia issued a notable and politically significant statement addressing the genocide committed against Armenians.

The party emphasized that confronting historical truth is now inevitable; it is not only a matter of evaluating the past, but also a cornerstone for restoring trust between peoples. The statement underlined that apologizing to victimized peoples and implementing mechanisms of restorative justice can pave the way toward a shared and equal future. It was specifically noted that 111 years have passed since April 24, 1915—the day when the forced exile and extermination of Armenian intellectuals began, followed by the massacres and deportations of hundreds of thousands of Armenians. It is also stated that not only Armenians, but other Christian peoples of the region, became victims of this policy.

The DEM Party states that the suppression and destruction of diverse identities, cultures, and beliefs in order to create a homogeneous society was a grave historical mistake. According to them, a simple truth must now be accepted: all peoples and identities on these lands are equal and free. The statement also emphasizes that the current instability in the Middle East and the Caucasus is partly the result of failing to confront the past.

At the conclusion of the statement, the party reaffirmed its position, noting that as one of the ancient peoples of Western Armenia and Mesopotamia, they share the 111-year-long pain and mourning of the Armenian people and other Christian nations, bowing with respect to the memory of the innocent victims.

This statement can be viewed as a rare but significant political signal from within Occupied Western Armenia, pointing to the necessity of historical justice and regional reconciliation.

THE RISK OF FAMINE IN LEBANON IS INCREASING AMID THE CONSEQUENCES OF WAR

According to a new report published with the support of the United Nations, more than 1.2 million people in Lebanon may face severe food insecurity due to recent military clashes. The data were presented in a joint statement by the Food and Agriculture Organization, the World Food Programme, and the Lebanese Ministry of Agriculture.

The report states that between April and August 2026, approximately 1.24 million people — nearly a quarter of the studied population — will fall into a crisis or more severe level of food insecurity. This represents a significant deterioration compared to the previous period, when around 874,000 people were in such a situation.

The analysis was conducted using the Integrated Food Security Phase Classification system, which monitors hunger and malnutrition indicators. According to experts, the main reasons for the worsening situation are ongoing conflict, mass displacement of the population, and economic pressures.

It is noted that the ceasefire which came into force on April 17 ended approximately six weeks of clashes between Israel and Hezbollah. According to official data, more than 2,500 people were killed during that period, and more than one million residents were displaced.

Despite the ceasefire, tensions remain in the south of the country, and residents are still advised not to return to border areas. Experts warn that without timely and sustained humanitarian assistance, the food crisis may deepen further.

HISTORY

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

THE DISPOSSESSION OF THE INDIGENOUS ARMENIAN PEOPLE AND THE ROLE OF GREAT BRITAIN: ASHOT HARUTYUNYAN

Throughout history, many states have recognized the atrocities committed against the Armenian people, but cases where a great power leader openly admits his country's historical guilt are rare. Such an undeniable document is the two-volume work of British Prime Minister David Lloyd George.

Source:

Author: David Lloyd George

Work: "The Truth About the Peace Treaties"

Publication: London, Victor Gollancz Ltd, 1938, Volume 2

Page: 1258

Indigenous Rights and the Crime of the Conqueror

Today, Armenian legal and political thought demands a reassessment of the fluid term "genocide committed against Armenians." The issue must be viewed in its true dimension: it was a genocide carried out against the indigenous Armenian nation in its own homeland by incoming and conquering Turkish elements.

Lloyd George, being at the center of historical events, states in his memoirs that the extermination and dispossession of Armenians were made possible due to British imperial interests, where indigenous rights were subordinated to political calculations.

Lloyd George's Admission (p. 1258)

"The Armenians were sacrificed on the altar of victory which we (Britain) had erected... The actions of the British government inevitably led to the horrific massacres of 1895–97, 1909, and, worst of all, the holocausts of 1915. As a result of these atrocities, the Armenian population was reduced by more than one million. Given the role we played in enabling these crimes, we were morally obliged to correct the wrong we had done... for which history will always hold us responsible."

New Legal Framing: Dispossession and Destruction of an Indigenous People

In this publication, it is emphasized that Lloyd George does not speak merely of "massacres" resulting from war. He describes a process in which:

- The indigenous people (Armenians, whom he describes as carriers of an ancient civilization),
- In their homeland (he repeatedly refers to "Armenian valleys" and "provinces of Armenia"),
- Were exterminated and dispossessed by an incoming conquering force, supported by Britain at the end of the 19th century.

This approach is progressive because it emphasizes Indigenous Rights and clarifies responsibility between conqueror and native population. It rejects narratives of "relocation" or "wartime necessity."

Lloyd George further notes that Britain and the Allies attempted to transfer responsibility to the United States through a mandate, but internal U.S. political divisions prevented this, leaving the Armenian people without protection.

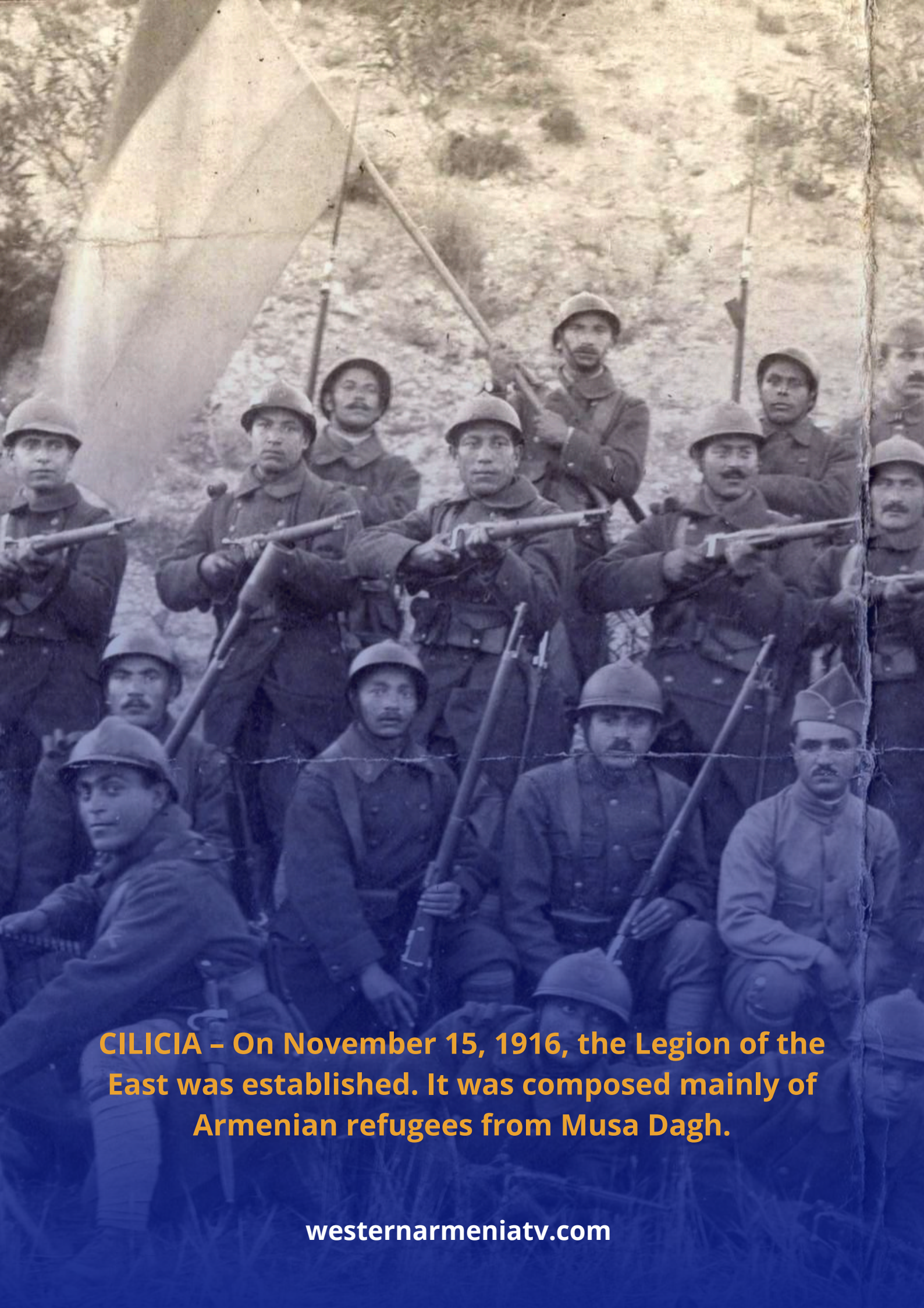
Conclusion

This admission serves as a lesson for all states that avoid confronting their historical responsibility. The Armenian nation needs not only sympathy but legal and moral truth.

The question of the Armenian people remains unresolved as long as global powers do not acknowledge their "sinister intervention," as clearly described by Lloyd George.

CILICIA – On November 15, 1916, the Legion of the East was established. It was composed mainly of Armenian refugees from Musa Dagh.

HOW ARMENIAN WOMEN PRESERVED FAMILY AND IDENTITY: EMBROIDERY AS A LIFELINE

Armenian women's embroidery over the centuries has been not only an artistic craft, but also a means of preserving identity, beliefs, and even survival. According to ethnographer and Candidate of Historical Sciences Karine Bazeyan, embroidery in Armenia has a history spanning millennia.

Archaeological excavations show that it had reached a high level of perfection as early as the early Middle Ages. For a long time, the oldest samples were found in the city of Ani in Western Armenia, but later excavations in Areni revealed an embroidered fragment dating back to the 7th–9th centuries, indicating an even earlier origin.

Embroidery in Armenian culture has carried deep symbolic meaning. Patterns were never random; for example, images of snakes or dragons were associated with protective power and prosperity, while the Tree of Life symbolized life, fertility, and continuity. Different regions developed distinct schools with their own colors, materials, and styles.

At the same time, embroidery played a crucial role during difficult times. After the genocide committed against Armenians, thousands of Armenian women, finding themselves in foreign lands, managed to support their families through their handiwork. Without knowing the language, they created and sold embroidered items, sustaining their children and ensuring their education. In this sense, embroidery became a true “lifeline.”

Although some traditional schools have lost their prevalence in modern times, artisans continue to revive and develop this art by combining traditional motifs with new approaches.

Even today, embroidery continues to pass on to generations not only aesthetic values, but also the history, beliefs, and identity of the Armenian people.

Politics

westernarmeniatv.com

"AZERBAIJAN'S GOAL IN ARTSAKH IS THE DESTRUCTION OF THE ARMENIAN TRACE AND HISTORICAL LANDSCAPE": WHAT DESTRUCTIONS HAVE TAKEN PLACE IN ARTSAKH

The questions of "Aravot" were answered by the Chairman of the Diocesan Council of the Artsakh Diocese of the Armenian Apostolic Church and former Minister of Culture, Youth Affairs, and Tourism of Artsakh, Lernik Hovhannisyan.

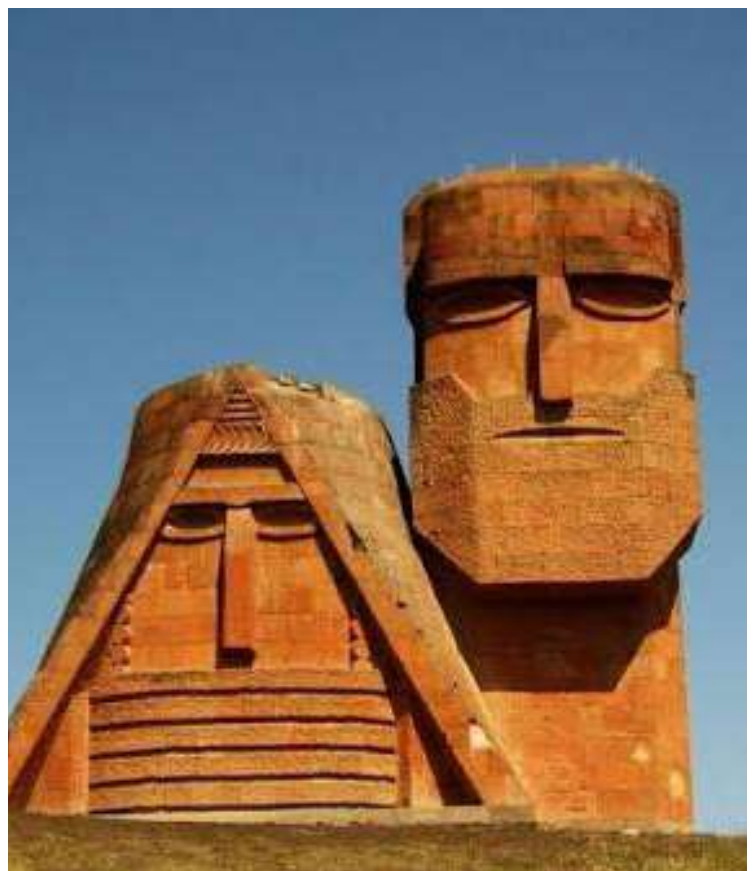
Lernik Hovhannisyan highlighted the difficult situation regarding the preservation of Artsakh's cultural heritage, emphasizing that after 2023 this issue has been removed from the state agenda of Armenia.

According to him, Azerbaijan's policy aims to completely erase the traces of Armenian presence in Artsakh. Several important structures have already been destroyed, including administrative buildings, monuments, and significant parts of the historical districts of Stepanakert. Valuable cultural and religious monuments have also been eliminated, including the Kanach Zham Church and the Saint Sarkis Church of Mokhrenes village.

According to Hovhannisyan, not only Christian but sometimes even Islamic monuments are being destroyed if they do not fit the implemented policy. He notes that khachkars, memorial complexes, and medieval architectural monuments are also at risk, undergoing alteration or deliberate neglect. Special emphasis is also placed on the destruction of entire settlements, as in the case of several villages in the Shushi and Hadrut regions, which leads not only to material but also historical landscape loss.

According to Hovhannisyan, the absence of the issue in international platforms creates a serious problem. Although civil organizations try to raise alarm, achieving results without a clear state policy is extremely difficult.

These developments show that the issue of preserving Artsakh's cultural heritage remains a serious challenge requiring a systematic and consistent approach.

**"ALL EUROPEAN COUNTRIES MUST PREVENT NOT ONLY GENOCIDE ITSELF, BUT ALSO THE RISK OF GENOCIDE":
JONATHAN SPANGENBERG**

Within the framework of a conference held in Paris dedicated to the Armenian community, an interview took place with Jonathan Spangenberg, Chairman of the Central Council of Armenians in Germany.

He emphasized the importance of the conference, noting that it brought together representatives of Armenian organizations and individuals from various countries. According to him, this alone can be considered a success, as it created an important platform for discussion and cooperation.

During the discussion, it was emphasized that there are serious challenges on the pan-Armenian agenda, including the recognition of the genocide committed against Armenians, developments around Artsakh, and issues related to Armenia's security. It was noted that in the current geopolitical context, when wars continue in different regions, more systematic and continuous work is necessary.

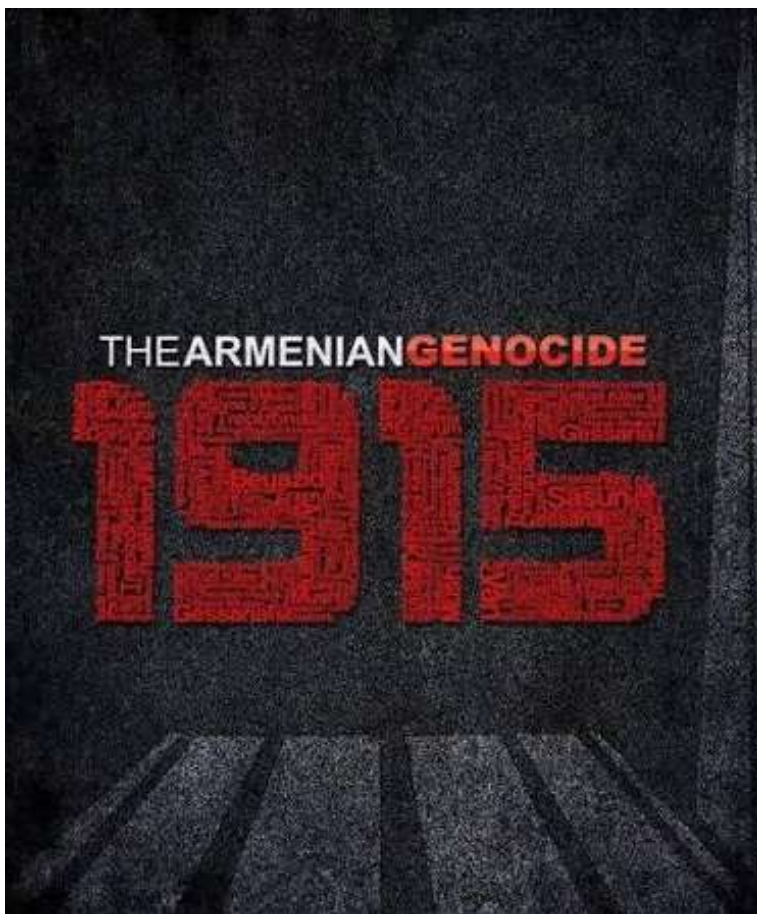
Jonathan Spangenberg also stressed the importance of such meetings in fostering unity among Armenians, noting that they not only deepen cooperation but also give new momentum to national activities.

He also referred to the upcoming European Political Community summit to be held in Armenia, noting that this is an opportunity for Armenians in Europe to raise important issues on European political platforms. In particular, the issue of Armenian detainees held in Baku and the protection of the rights of the Armenians of Artsakh were highlighted from the perspective of genocide prevention.

Speaking about Artsakh, he stated that what happened should be viewed as forced displacement and a policy of extermination. According to him, European countries must not only respond to crimes already committed but also prevent their recurrence.

Addressing the issue of the right of return, he emphasized that it is a fundamental right that cannot be ignored for political reasons.

At the end of the interview, he stressed the importance of joint work between Armenia and the Armenian diaspora, noting that a unified approach can significantly increase effectiveness, whereas acting separately may complicate processes.

PATRIMONY

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

THE CROSS ON THE DOME OF THE SAINT NERSES THE GREAT CHURCH IN MARTUNI IS BROKEN, AND THE WINDOWS ARE SHATTERED

The Cultural Heritage Ombudsman of Artsakh and Vice President of the “National” Historical-Cultural NGO, Hovik Avanesov, is raising alarm about the ongoing destruction of Armenian cultural values in temporarily occupied territories.

According to him, the Saint Nerses the Great Church located in the city of Monteaberd in the Martuni region, built in 2004, has become the latest target of Azerbaijani policy. The church, which has a cross-shaped structure and a small dome, has suffered significant damage in recent years.

According to the independent platform Monument Watch, the church was damaged during the 2020 war as a result of shelling, and later additional damage was recorded, including broken windows and traces of gunfire. A video published in April 2026 showed an even more severe act of vandalism — the breaking of the dome’s cross.

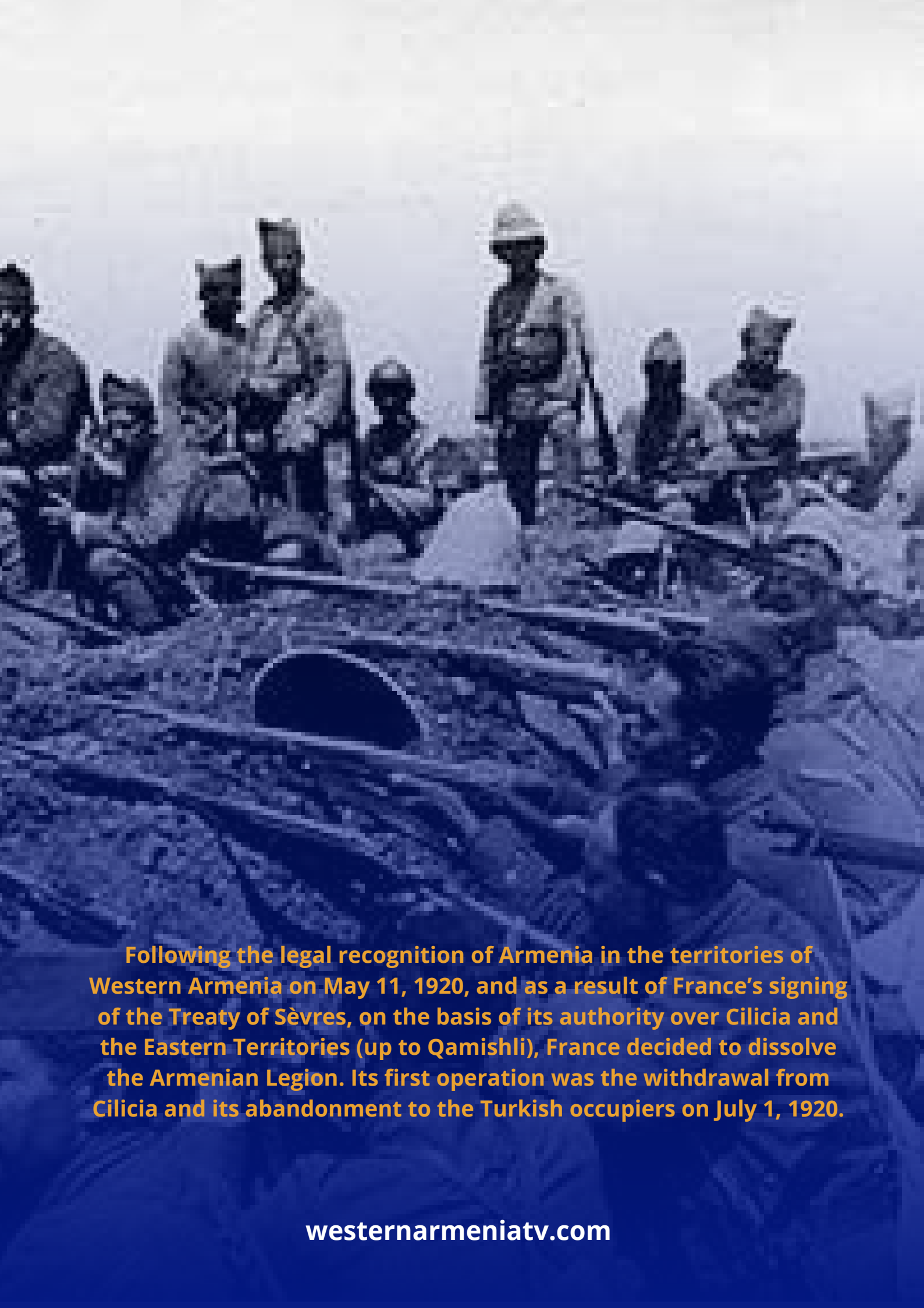
Avanesov notes that such actions are not accidental and indicate a deliberate targeting of cultural heritage. He emphasizes that this process of destruction continues at a time when narratives of “peace” and “reconciliation” are actively promoted in international platforms.

In particular, during the same period, Nikol Pashinyan and Ilham Aliyev were awarded international prizes, including the Zayed Prize. However, according to him, these processes contradict reality, as acts of vandalism against cultural heritage continue.

The recorded facts show that the issue has long gone beyond regional boundaries and has become a matter of protection of universal human values. According to experts, this situation requires not only assessments but also clear and practical steps at the international level.

Following the legal recognition of Armenia in the territories of Western Armenia on May 11, 1920, and as a result of France's signing of the Treaty of Sèvres, on the basis of its authority over Cilicia and the Eastern Territories (up to Qamishli), France decided to dissolve the Armenian Legion. Its first operation was the withdrawal from Cilicia and its abandonment to the Turkish occupiers on July 1, 1920.

A photograph of ancient stone ruins, possibly a fortress or temple, set against a dramatic sunset sky. The ruins are constructed from large, weathered stone blocks. In the foreground, there are two prominent stone structures: a tall, rectangular one on the left and a larger, more complex one on the right. The ground is covered in loose stones and rubble. The word "CULTURE" is overlaid in the center in a glowing, serif font.

CULTURE

www.westernarmeniatv.com

DOCUMENTARY FILM AT THE TEKEYAN CENTER: "BARONESS COX"

The documentary film "Baroness Cox" was screened at the Tekeyan Center and was received with great interest by the audience. The film presents the humanitarian activities of British political figure Caroline Cox and her dedication to Artsakh.

A special place in the film is given to the Baroness's 100-kilometer walk from Berdzor to the Gandzasar Monastery, which became a symbol of her solidarity and support for the people of Artsakh. According to her, Artsakh has changed not only her own perception of life but also that of all humanity. The Baroness emphasizes that the indigenous Armenian population of Artsakh fought not only for its independence and right to existence, but also defended universal values and the boundaries of Christian civilization.

The film also presents her deep respect for the Armenian people, whom she describes as a "rising phoenix." Despite her advanced age, the 88-year-old member of the House of Lords continues to actively engage in Armenian issues.

The film also addresses her reaction to the death of Zori Balayan, which she took deeply. It also presents her protest against British business circles signing oil deals with Baku. The Baroness states that she is ashamed to call herself British when economic interests are placed above human lives.

The film leaves a profound impression, conveying messages of humanity, struggle, and dignity.

THE "GEGHARD" FOUNDATION APPEALS TO UNESCO, ICOMOS, AND INTERNATIONAL CHRISTIAN ORGANIZATIONS

In response to reports circulating on Azerbaijani social media about intentions to destroy the symbolic monument of Artsakh "We Are Our Mountains," and taking into account information about the destruction of Armenian churches in Stepanakert, the "Geghard" Foundation appeals to UNESCO, ICOMOS, and international Christian organizations, calling on them to pay attention to and verify data concerning Armenian cultural heritage in Artsakh, especially monuments subjected to vandalism.

ARMENOCID

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

THE VOICE OF MEMORY AND JUSTICE WAS HEARD IN LYON: A SOLEMN COMMEMORATIVE CEREMONY

A solemn commemorative ceremony dedicated to the innocent victims of the genocide committed against the Armenian people took place in the city of Lyon, France. The event was organized with the participation of members of the Government of the Republic of Western Armenia, under the high patronage of the Vice-President of the National Council, Ms. Lydia Margossian.

During the ceremony, a message from the President of the Republic, Armenag Aprahamian, was read, emphasizing the importance of preserving memory and establishing historical justice. The speech stressed that the crimes of the past cannot be forgotten, and that their recognition and condemnation are essential prerequisites for preventing the recurrence of such crimes.

During the event, a speech was also delivered by Member of Parliament from the Rhône department, Ms. Tiffany Joncour, who emphasized the resilience of the Armenian people, the power of memory, and the responsibility of the international community in the recognition and prevention of genocides. In his message, the President also noted that the Armenian people, having endured immense losses, have not renounced their rights and continue their struggle for justice, dignity, and the restoration of their historical homeland.

The ceremony was accompanied by a deeply emotional atmosphere: attendees paid tribute to the memory of the innocent victims, and the presence of flag-bearers gave the event a symbolic and solemn tone.

This commemoration in Lyon became yet another testimony that memory is alive and will continue to serve as a foundation for justice, recognition, and a dignified future.

EXILE: HOW LITTLE LUSINE BECAME QADRIYE

During the tragic events of 1915, thousands of Armenian families were forcibly deported, forced onto uncertain and deadly paths. That disaster remained in the memories of many survivors as “exile” — expulsion from their own homeland.

The story of Zaruhi Avetisyan is one of the painful testimonies of that fate. After the disappearance of her husband, military doctor Parunak Avetisyan, she was forced to take the road along the Euphrates River with her children, her ill mother-in-law, and relatives. Along the way, the group gradually disintegrated; the sick and the weak fell and never rose again, and pain and despair became everyday life.

One of the greatest blows for Zaruhi's family was being forced to separate from little Lusine. In Egin, where they were temporarily sheltered, a kind family offered to take the child, convincing them that she would not survive the hardships of the journey. For the mother, it was an unbearably painful decision, but there was almost no choice.

From that moment, Lusine received a new name — Qadriye — and began living in another family, cut off from her past and identity. Years later, Zaruhi tried to find her lost daughter, but the search remained unsuccessful.

This story is not only the tragedy of one family, but also a symbol of thousands of broken destinies. “Exile” remained in the memory of survivors not only as physical displacement, but also as the loss of identity, family, and childhood.

WE
ARE **MILLIONS** *OF*
CITIZENS *OF* **WESTERN ARMENIA**
HAVE YOU JOINED US?

westernarmeniatv.com

DEAR COMPATRIOTS, WESTERN ARMENIA TELEVISION DOES NOT ENGAGE IN SELF-PROMOTION. THE LEADERSHIP OF WESTERN ARMENIA, REMAINING TRUE TO ITS IDEA AND PRINCIPLES, CONTINUES THROUGH TELEVISION AND OTHER MEDIA PLATFORMS TO PRESENT EVENTS RELATED TO THE HISTORY, PRESENT AND FUTURE OF OUR COUNTRY IN A NEW WAY, INFORMS ABOUT POLITICAL AND SOCIAL EVENTS OF THE GOVERNMENT, AND ALSO PROVIDES AN OPPORTUNITY TO COMMUNICATE CLOSER WITH EACH OTHER . WITH THE HELP OF OUR TELEVISION, YOU CAN ESTABLISH DIRECT COMMUNICATION WITH THE GOVERNMENT, MEMBERS OF THE NATIONAL ASSEMBLY, RAISE ALL THE ISSUES THAT CONCERN YOU THAT ARE DIRECTLY RELATED TO WESTERN ARMENIA AND ITS CITIZENS, AND ALSO MAKE VARIOUS PROPOSALS. BESIDES BEING A TV VIEWER, YOU ALSO HAVE THE OPPORTUNITY TO BECOME A CITIZEN OF WESTERN ARMENIA BY FOLLOWING THE APPROPRIATE PROCEDURE.

LET US REMIND YOU THAT WESTERN ARMENIA TV DOES NOT ENGAGE IN SELF-PROMOTION, BUT STRIVES TO EXPAND CONNECTIONS WITH YOUR HELP. YOUR SUPPORT IS OUR COMMON VICTORY. TOGETHER – WE ARE FORCE!

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS D'ARMENIE OCCIDENTALE (AAAO)

**WESTERN
ARMENIA**

The weekly journal is compiled under the auspices of the State Television of Western Armenia.
All copyrights are reserved.

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu

- - Rusya, 29 Aralık 1917 tarihli bir kararname ile Türkiye Ermenistanı Ermenilerinin bağımsızlıklarına kadar kendi kaderlerini tayin etme hakkını tanımıştır,
- - 26 Şubat 1919'da Ermeni Ulusal Delegasyonu Başkanı Boğos Nubar Paşa, İtilaf Devletleri Yüksek Konseyi'ne Ermenistan hakkında bir Memorandum sundu.
- - 15 Mayıs 1919'da Paris'teki Ermeni Ulusal Konferansı tarafından seçilen ve Batı Ermenistan'ın ilk yönetimi olan Ulusal Delegasyon, Ekselansları Boghos Nubar Paşa, Profesör A. Der-Hagopian, doktorlar H. Nevrouze ve K. Pastermadjian ile MM. A. Tchobanian ve V. Tékéyan'dan oluşuyordu. MM'den oluşan Ermenistan Cumhuriyeti Delegasyonu ile birlikte çalışacak. Aharonian, H. Ohandjanian ve M. Bahadjanian'dan oluşan Ermenistan Cumhuriyeti Delegasyonu ile birlikte çalışacak ve sloganı "Tarihi sınırları içerisinde özgür ve bağımsız Ermenistan" olan Integral Ermenistan Delegasyonunu oluşturacaktır.
- - Batı Ermenistan topraklarındaki Ermenistan Devleti, 19 Ocak 1920'de (Bağımsızlık Günü) Müttefik Kuvvetler Yüksek Konseyi tarafından fiilen tanındı.
- - Sevr Antlaşması taslağı Şubat 1920'de Londra Konferansı'nda hazırlanmış ve 24 Nisan 1920'de San Remo Konferansı çerçevesinde son halini almıştır.
- - Batı Ermenistan topraklarında kurulan Ermenistan Devleti, 11 Mayıs 1920'de İtilaf Devletleri Yüksek Konseyi ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından de jure olarak tanınmıştır. Ermeni devletinin başkentinin Erzeroum (Karin) olmasına karar verilmiştir.
- - Antlaşmanın kabulünü kolaylaştırmak ve Sevr maddelerini uygulamak amacıyla Yunan ordusu, İtilaf Devletlerinin teşvik ve desteğiyle 23 Haziran 1920'de Anadolu ve Trakya'da saldırıya geçer. Bursa, Balıkesir, Uşak ve Nazilli'nin birbiri ardına işgal edildiği bu saldırıların temel amacı, Sevr Antlaşması'nın uygulanmasını provoke etmek ve Antlaşma maddelerinde herhangi bir değişikliğe izin vermemektir.
- - Türkiye, 11 Mayıs 1920'de Sevr Antlaşması taslağına cevaben sunduğu bir muhtıra ile 25 Haziran 1920'de yeni bir Ermeni Devleti'ni tanıdı. (4 Haziran 1918 tarihli Batum Antlaşmasına dayanarak).
- - 25 Haziran 1920'de Damat Ferit Paşa, Paris'te bir heyetle Osmanlı İmparatorluğu'nun bu alternatif barış önerisini sundu. Ancak bu alternatif Müttefik Devletler tarafından kabul edilmedi.
- Sultan Vahidettin'in başkanlığında 22 Temmuz 1920'de toplanan Saltanat Şurası, "zayıf bir varlığı ağır bir kayba tercih ettiğini" düşünerek Antlaşma'nın kabulüne karar verdi. Tevfik Paşa'nın Türk topraklarını bölen, milli onur ve duygulara hiç yakışmayan bu antlaşmayı imzalamaması üzerine, Damat Ferit'in görevlendirdiği Reşat Halis Bey (bey; ileri gelenlere verilen unvan) ve Rıza Tevfik (Bölükbaşı) Bey 10 Ağustos 1920'de antlaşmayı imzaladılar.
- Ermenistan Devleti, başlıca İtilaf Devletleri, İttifak Devletleri ve Türkiye, 10 Ağustos 1920'de Uluslararası Sevr Antlaşması'nı imzaladı.
- 22 Kasım 1920'de Başkan Woodrow Wilson, Batı Ermenistan topraklarında Ermenistan Devleti ile Türkiye arasındaki sınırları belirleyen Hakem Kararını imzaladı.
- 17 Aralık 2004'te Arménag Aprahamian'ın girişimiyle Batı Ermenistan Ermenileri Ulusal Konseyi, kurtarılmış Artsakh'taki Şuşi'de varlığını ilan etti.
- 20 Ocak 2007'de Artsakh'taki Stepanakert'te Batı Ermenistan Ermenileri Meclisi delegeleri, yerli bir ulus olan Batı Ermenistan Ermenilerinin haklarına ilişkin resmi bir bildiri kabul etti.
- 17 Eylül 2007'de BM, 144 devlet tarafından, kendi kaderini tayin etme hakkını tanıyan Yerli Halkların Hakları Bildirgesini kabul etti.
- 4 Şubat 2011 tarihinde Arménag Aprahamian başkanlığındaki Ulusal Konsey Batı Ermenistan hükümetini kurmuştur.
- 24 Ocak 2013 tarihinde Ulusal Konsey ve Batı Ermenistan Hükümeti, demokratik seçimler yoluyla bir Batı Ermenistan Parlamentosu oluşturma projesini ortaklaşa ilan etti. 16 Aralık 2013 tarihinde 64 milletvekili, seçim listesine kayıtlı Batı Ermenistan Ermenileri tarafından resmen seçildi.
- 16 Aralık 2013 tarihinde, Batı Ermenistan Cumhuriyeti'nin 1. Cumhurbaşkanı Arménag Aprahamian, Parlamento milletvekilleri tarafından resmen seçildi. - 23 Şubat 2014 tarihinde bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Batı Ermenistan Cumhuriyeti'nin 1920 yılında tanınan Ermenistan Devleti'nin devamı olduğu ilan edildi.
- - 16 Şubat 2014 tarihli bir Başkanlık Kararnamesi ile Ulusal Konsey ve Hükümet merkezinin Batı Ermenistan'da Karin'de (Erzeroum) olduğu resmleştirilmiştir.
- - 9 Mayıs 2016 tarihinde, Batı Ermenistan adına, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, Batı Ermenistan'ın tüm vatandaşları tarafından imzalanan ve onaylanan Ermenistan Cumhuriyeti Ulusal Anayasası'nı bir kararname ile kabul etmiştir.

- - 24 Haziran 2016 tarihinde Batı Ermenistan adına Cumhurbaşkanı Arménag Aprahamian Uluslararası Sevr Antlaşmasını onayladı.

Böylece Sevr Antlaşması, Ermenilerin Türklerin elindeki belirli topraklar üzerindeki haklarını resmen ve tartışmasız bir şekilde güvence altına almıştır.

Ve Batı Ermenistan'ın bu toprakları tehcir ve katliamlarla nüfuslarından arındırılmış olduğundan, bu hakların ilan edilmesi hem tarihsel hem de yasal olarak kesinlikle gerekliydi. Böylece ilk çağdaş soykırım, kurbanları olan Ermeni halkına verilen tazminatla onaylanmış oldu.

Şiddet ve suçun, bunu gerçekleştiren insanlara bir hak sağlamadığı kabul edilmiştir. Sevr Antlaşması'nı imzalayanların daha sonra yorgunluktan ya da hayali bir ilgiden dolayı Ermenileri unutmış olmaları son derece üzücüdür. Ancak Lozan Antlaşması Ermenilerin haklarını ortadan kaldıramamıştır.

Dahası, bu Antlaşma, Uluslararası Hukuk uyarınca, Sevr Antlaşması'nı imzalamış olmalarına rağmen Antlaşma'ya taraf olmayan Ermeni halkına karşı uygulanamaz. Uluslararası kamu hukuku, kolektif bir antlaşmanın feshedilip yerine başka bir antlaşma yapıldığında, ikincisinin, ilk antlaşmayı imzalayan ve ikincisine taraf olmayan Devlete karşı uygulanamayacağına karar verir. Bu devlet için ilk antlaşma yürürlükte kalmaya devam eder.

Sonuç olarak, Sevr Antlaşmasını imzalayan ancak Lozan Antlaşmasının dışında kalan Ermenistan, Sevr Antlaşmasının hükümlerinin uygulanmasını meşru olarak talep edebilir. Üstelik bu, askeri veya diplomatik güç veya zorlama yoluyla elde edilen ve geçerliliği genellikle tartışmalı olan leonine antlaşmanın tipik bir örneğidir.

BM tarafından 21 Kasım 1947'de oluşturulan ve leonine antlaşmaları inceleyen Uluslararası Hukuk Komisyonu'nun, Lozan Antlaşması'nın uluslararası kamu hukuku açısından geçerliliğini incelemeye yönlendirileceğinden şüphe yoktur. Hukuka ve hakkaniyete aykırı bir antlaşma her zaman geçicidir. Barış değil dengesizlik kaynağıdır. Batı Ermenistan'ın Ermeni halkı, soykırıma uğramış olsalar da, inatçıdırlar ve adaletin nihayet kendilerine sağlanmasını talep etmektedirler. Hakları, uluslararası hukuk uyarınca insanlığa karşı işlenen suçlar gibi dokunulmazdır. Fransız Parlamentosu da bir yasa ile bunu hatırlatmıştır; "8 Ağustos 1945 tarihli Uluslararası Mahkeme Tüzüğü'nde yer alan insanlığa karşı suç tanımını dikkate alan 13 Şubat 1946 tarihli Birleşmiş Milletler Kararı'nda tanımlandığı şekliyle insanlığa karşı suçlar, doğası gereği değiştirilemez niteliktedir."

Sevr Antlaşması, örneğin Fransa gibi tüm taraflarca onaylanmamış olsa bile, onaylamayan aynı taraflarca uygulanmıştır, örneğin Kilikya'daki Fransa, İngiltere ve İtalya'dan gelen sivil nüfus için Koruma Mandaları meselesine saygı gösterilmemiştir.

Sevr Antlaşması'nı imzalayan tarafların onaylama sistemini daha iyi anlamak için, Osmanlı İmparatorluğu (Türkiye) da dahil olmak üzere imzacı devletlerin her birinin ulusal Anayasasını incelemek önemlidir.

Örneğin, Sultan 6. Mehmed'in 22 Temmuz 1920 tarihli Saltanat Şurası'nın ardından Sultan, Osmanlı Anayasası temelinde onaylamaya eşdeğer olan Sevr Antlaşması'nın imzalanmasını emretmiştir.

Bu çalışmada Tazminatlar konusunda ortaya konan rakamlar, tüm soykırım dönemini ve Bogos Nubar tarafından Şubat 1919'da Paris'te düzenlenen Barış Konferansı'nda sunulan özellikleri dikkate almamaktadır.

Ermeniler, diğer şeylerin yanı sıra, imzacı devletlerden Sevr Antlaşması'nın onaylanmasını talep etmelidir.

Sevr Antlaşması'nın uygulanmadığını veya değiştirildiğini iddia etmek, Türkiye'nin Ermeni karşıtı ve açıkça Batı Ermenistan karşıtı politikasının bir parçasıdır.

Yaygın olarak Sevr Antlaşması olarak adlandırılan bir Barış Antlaşması, hiçbir zaman ilgili halkların gözleri önünde değiştirilmeye çalışılan böylesine saldırgan bir politikanın konusu olmamıştır.

Bazı Devletler ve siyasi güçler, Sevr Antlaşması'nı revize edemeden onun yerine geçmeye çalışmak amacıyla Aleksandropol Antlaşması (2 Aralık 1920), Moskova Antlaşması (16 Mart 1921), Kars Antlaşması (20 Ekim 1921), Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921), Lozan Antlaşması (24 Temmuz 1923), Kürt örgütü Hoybun ile anlaşma (1927), Avrupa Parlamentosu Ermeni Sorunu Siyasi Kararı (18 Haziran 1987), Sovyet Ermenistan'ındaki durum (1988/1989), Artsakh'taki ilk savaş, Nahçıvan'daki Jugha mezarlığının tahrip edilmesi (14 Aralık 2005), Artsakh'taki ikinci savaş ve bunların sonuçları olarak Azerbaycan, Türkiye ve (Doğu) Ermenistan Cumhuriyeti arasındaki (gelecekteki) anlaşmalar.

Tüm bunlar yeterli değildi (bu anlaşmalar yasal olarak meşru değildir) ve Sevr Antlaşması'nın yerini almaya ve Batı Ermenistan'ın taleplerini ve Başkan Woodrow Wilson'un hakem kararının uygulanmasını engellemeye yetmeyecektir. .

23 Ağustos 1990 tarihinde, Ermenistan Sovyet Cumhuriyeti, kendi idari sınırları dahilinde, 2 Aralık 1920'den beri Ermenistan Bütünleşik Cumhuriyeti topraklarını işgal eden Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığını ilan etmiş ve o tarihte zaten Bağımsız Devlet olarak tanınmıştır.

Bağımsızlık bildirgesi ve 11. maddesi ile Batı Ermenistan'da Ermenilere yönelik bir soykırımın gerçekleştiğini kabul etmiştir. Ermenistan Sovyet Cumhuriyeti'nin 1920 Ermenistan Cumhuriyeti'nden ayrılması, yeni ilan edilen cumhuriyetin parlamentosu tarafından 21 Eylül 1991 tarihinde kaydedilmiştir.

Kendisini 1920 Ermenistan Cumhuriyeti'nin ne halefi ne de devamı olarak ilan eden yeni Ermenistan Cumhuriyeti, Türkiye'ye yönelik tüm iddialarından vazgeçmiştir.

Bu nedenle, Ermeni ulusunun Batı ve Doğu bileşenleri arasında farklı bir görev dağılımı ve rollerin ayrılması ve çabalarının koordinasyonu, ulusal sorunlarının en iyi şekilde çözülmesine katkıda bulunabilir.

Bu nedenle Batı Ermenistan sadece haklarından feragat etmemiş, aynı zamanda halkına ve kendisini egemen, özgür ve bağımsız olarak tanıyan Devletlere karşı görevlerinden de vazgeçmemiştir. .

- 9 Ağustos 2016 tarihinde Cumhurbaşkanı Batı Ermenistan adına Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesini onayladı.
- Cumhurbaşkanı, 1 Ekim 2016 tarihinde Batı Ermenistan adına Devletlerin Hak ve Ödevlerine İlişkin Sözleşme'yi onayladı.
- Cumhurbaşkanı, 20 Ocak 2017 Batı Ermenistan adına Cumhurbaşkanı, Birleşmiş Milletler Şartı'nı onaylar.

- 17 Aralık 2018 tarihinde, 77 milletvekili, seçim listesine kayıtlı Batı Ermenistan Ermenileri tarafından resmen seçildi.

- 18 Ocak 2019 tarihinde, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Arménag Aprahamian, Parlamento milletvekilleri tarafından ikinci bir dönem için resmen yeniden seçildi.

- 19 Ocak 2020'de yeni hükümet, hükümet projesini Batı Ermenistan Ulusal Meclisi milletvekillerine sundu.

- 10 Ağustos 2020'de Batı Ermenistan Ermenileri, cumhurbaşkanları, hükümetleri ve parlamentoları, Sevr'de imzalanan uluslararası barış antlaşmasının imzalanmasının yüzüncü yılını resmen andı.

- 27 Eylül 2020'de Artsakh'ta, uluslararası bir devletler koalisyonu ve Suriye'den gelen cihatçı teröristler tarafından desteklenen Azerbaycan'ın tetiklediği ikinci savaş başladı.

- 8 Kasım 2020'de Azeri silahlı kuvvetleri Şuşi'nin işgal edildiğini duyurdu.

- 1 Mart 2021'de Artsakh Parlamentosu, 44 gün süren savaşın ardından Azerbaycan'ın kontrolü altındaki toprakları işgal edilmiş topraklar olarak ilan etti.

<http://www.nankr.am/hy/4027>

-1 Mart 2021'de, Batı Ermenistan Parlamentosu, Artsakh Ermenilerinin kendi kaderini tayin etme hakkını ve özerkliklerini tanıyan Artsakh Yasasını kabul eder; bu tanıma, San Remo Konferansı ve Sevr Antlaşması'nın toprakla ilgili tanınmasına dayanmakta olup 1920 Ermenistan Cumhuriyeti'nin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir.

-20 Ocak 2024'te, Batı Ermenistan seçmen listesine kayıtlı Ermeniler tarafından 65 milletvekili resmen seçilir.

-21 Ocak 2024'te, Batı Ermenistan Cumhuriyeti'nin yeni Başkanı Lydia Margossian, Parlamento üyeleri tarafından ilk dönem için resmen seçilir.

-22 Kasım 2025'te, Başkan Lydia Margossian'ın görevden çekilmesinin ardından Arménag Aprahamian, Parlamento üyeleri tarafından önceki görev dönemlerine göre kesintisiz olmayan üçüncü dönem için yeniden ve resmen seçilir.

RESMI HABERLER

westernarmeniatv.com

BATI ERMENİSTAN ULUSAL MECLİSİ'NİN 15. OTURUMU: GÜNDEMDE ÇEVRE VE ULUSAL KONULAR

29 Nisan 2026'da Batı Ermenistan Ulusal Meclisi'nin 15. oturumu çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Oturum saat 21:30'da başladı ve 23:30'da sona erdi. Seçilmiş 53 milletvekilinden 20'si katıldı.

Oturum, gündemin oybirliğiyle kabul edilmesiyle başladı, ardından Ulusal Meclis Başkanı Armenag Aprahamian bir konuşma yaptı.

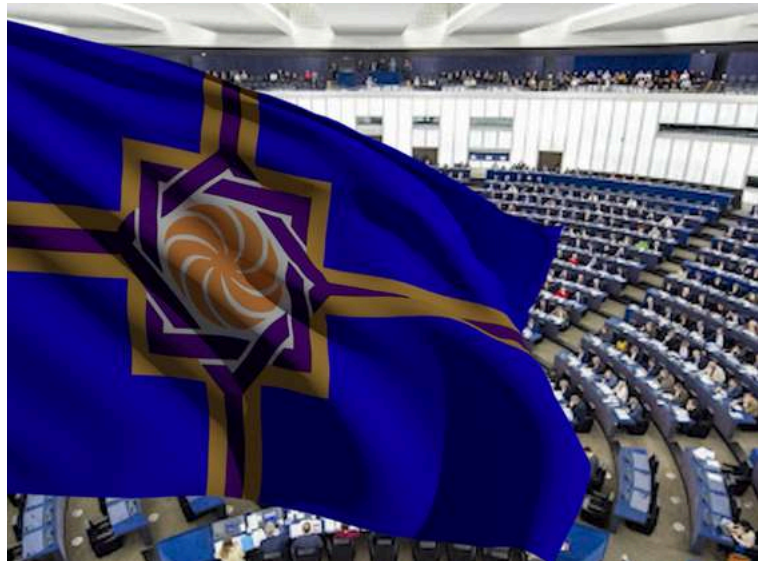
Ulusal Meclis Hukuk Komitesi'ne Van Gölü çevresindeki çevre sorunlarına ilişkin kapsamlı rapor için teşekkür eden Abrahamyan, gölün ve çevresindeki doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunmasının birincil öneme sahip olduğunu ve tutarlı ve koordineli bir çalışma gerektirdiğini vurguladı.

Oturum sırasında, Ulusal Konsey Başkanı Bayan Lydia Margossian da söz alarak, Nisan ayındaki anma etkinliklerine değindi ve hem Ermenistan'da hem de yurt dışında yüksek düzeyde organize edilişlerini vurguladı. Özellikle, 2016 yılından beri Batı Ermenistan Ulusal Konseyi tarafından düzenlenen Fransa'nın Lyon kentindeki etkinliklerin önemine dikkat çekildi. Ayrıca, Lyon Belediyesi'nin yüksek değerlendirmesinin, "Batı Ermenistan" fikrinin uluslararası alanda tanınmasının bir kanıt olduğunu vurguladı.

Nisan ayında Doğu Ermenistan'da düzenlenen etkinlikler, organizatörü Ulusal Meclis Başkanı Nelli Harutyunyan tarafından sunuldu; yapılan çalışmalar özetlendi ve etkinliklerin sürekliliği ve uzun vadeli hedefleri vurgulandı.

Oturumun sonunda, Armenag Aprahamian tartışmaları özetleyerek, uygulanan girişimlerin ulusal, çevresel ve siyasi öncelikleri tutarlı bir şekilde desteklemeyi amaçladığını vurguladı.

Oturum tutanağı Ulusal Meclis Sekreteri Edita Beglaryan tarafından derlendi.

HAFIZADAN YENİDEN DOĞUŞA: ANTİBES'TE ANMA TÖRENİ

Batı Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti üyeleri, Cumhurbaşkanı Sayın Armenag Aprahamian'ın yüksek himayesinde, Fransa'nın Antibes şehrinde düzenlenen görkemli bir törenle Ermeni halkına karşı işlenen Soykırımın masum kurbanlarının anısına saygı duruşunda bulundular.

Bu etkinlik sadece bir anma töreni değil, aynı zamanda ulusal onurun, birliğin ve geleceğe olan inancın güçlü bir tezahürü haline geldi. Anlamli konuşmalar yapıldı; bu konuşmalarda yaklaşık iki milyon masum kurbanın trajik kaderi anıldı, tarihi adaletin yeniden tesis edilmesi ve ulusal hakların korunmasının gerekliliği vurgulandı.

Konuşmacılar, Batı Ermenistan'ın geçmişine, bugününe ve geleceğine değinerek, tarihi hafızanın sadece acının kaydı değil, aynı zamanda bir güç ve mücadele kaynağı olduğunu vurguladılar. Bu tür etkinliklerin, sadece hatırlamayı değil, aynı zamanda harekete geçmeyi de amaçlayan yeni bir bilinç oluşturduğu belirtildi.

Bu tören, ulusal dirilişe, kültürel, siyasi ve toprak haklarının yeniden tesis edilmesine yönelik sembolik bir başlangıç noktası oldu. Ermeni halkının mücadelesinin sürekli olduğu ve her böyle bir araya gelmenin bu yola yeni bir ivme kazandırdığı vurgulandı. Antibes'te dile getirilen sözler ve fikirler, güçlü bir gelecek, adalet ve tarihi vatanın yeniden tesis edilmesi uğruna birleşme çağrısına dönüştü.

BATI ERMENİSTAN HEYETİNİN, ERMENİLERE KARŞI İŞLENEN SOYKIRIMI KURBANLARININ ANISINA DÜZENLEDİĞİ ANMA ETKİNLİĞİ

28 Nisan'da, Ermeni halkına karşı işlenen suçun masum kurbanlarının anısına adanmış ciddi ve anlamlı bir etkinlik düzenlendi. Batı Ermenistan Cumhuriyeti Ulusal Meclis Başkanı Nelli Harutyunyan başkanlığındaki Batı Ermenistan heyeti, Tsitsernakaberd'de çelenk ve çiçek bırakarak kurbanların anısına saygı duruşunda bulundu.

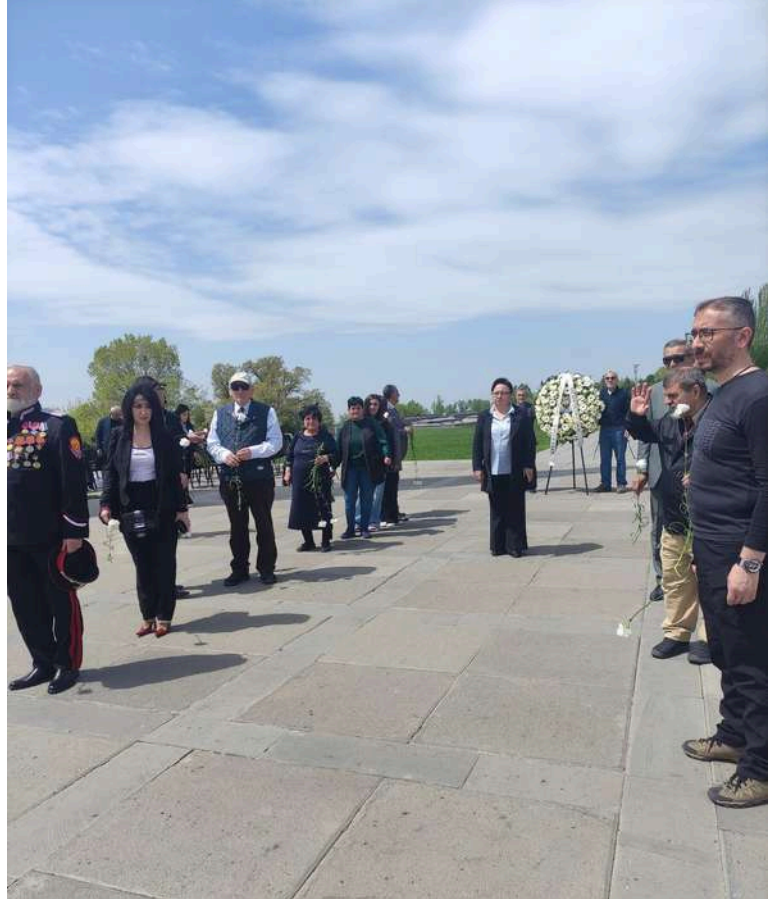
Anma töreninin ardından, basın sözcüsü Shogher Bilemcyan'ın açılış konuşmasıyla resmi bir etkinlik düzenlendi. Bilemçyan, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Armenag Aprahamian'ın mesajını okuyarak, orada bulunanlara ilettiler. Mesajda, tarihi hafızanın korunmasının, adaletin sağlanmasının ve ulusal hakların korunmasının önemi vurgulandı.

Ardından söz, Ulusal Meclis Başkanı Nelli Harutyunyan'a verildi. Harutyunyan konuşmasında, ulusal birliğin gerekliliğine, tarihi adaletin sağlanmasına ve gelecek nesillerin karşı karşıya olduğu sorumluluğa değindi.

Etkinlik sırasında, anma atmosferini tamamlayan ve derin bir duygusal nefes veren müzik performansları da sergilendi. Ardından, Batı Ermenistan Ulusal Meclisi milletvekili, Şuşi Yurtseverler Birliği başkanı, tarihçi Ashot Harutyunyan bir konuşma yaptı. Konuşmasında, Ermeni halkının mücadelesinin sürekliliğini ve tarihi hafızanın önemini vurgulayarak tarihi gerçekleri ve analizleri sundu.

Etkinliğin en önemli anlarından biri, Garo Karapetyan'ın sembolik "Ermeni Prensi Zinciri" ödülünü takdim ettiği tören oldu. Bu sembol, ulusal onuru, kalıtsal hafızayı ve Ermeni devletinin ideolojik sürekliliğini temsil etmektedir.

Etkinlik son derece organize edilmişti ve Ermeni halkının hafızasının, birliğinin ve adalet arayışının önemini vurgulayarak, bu tür girişimlerin sadece geçmişle anmakla kalmayıp, geleceği inşa etmeye de hizmet ettiğini bir kez daha teyit etti.

LYON'DA DÜZENLENEN ANMA TÖRENİNDE LYDIA MARGOSSIAN'IN MESAJI

Lydia Margossian – Batı Ermenistan Cumhuriyeti Dışişleri Başkan Yardımcısı

Buradayız; Batı Ermenistan'da, yani 10.000 yılı aşkın bir geçmişe sahip yerli bir halkın topraklarında 2 milyon cana mal olan bir soykırımın kurbanlarını anmak için.

Ermeni halkına yönelik soykırım, ardışık üç Türk hükümetinin barbarlığı sonucu, aşamalı bir plan çerçevesinde gerçekleştirilmiş ve gerçekte günümüze kadar hiç sona ermemiştir.

Bir asır önce, 1894'ten 1923'e kadar, atalarının topraklarında barış içinde yaşayan yerli bir halk, Türk yatağanı ile katledilmiş ve parçalanarak yetim bir millete dönüştürülmüştür.

Soykırım sonucunda Batı Ermenistan Ermenilerinin yaşadığı köklerinden koparılma ve sürgün son derece vahşidir; bu durum zorunlu asimilasyona ve dünyanın en eski uygarlıklarından birinin canlı hafızasının kaybına yol açmıştır.

Soykırım planları 19. ve 20. yüzyıllarda Batı Ermenistan'ın birçok şehir ve vilayetinde devam etmiş, halkımız katliamlara maruz bırakılmış, yakın zamanda ise Artsakh'a ulaşmıştır; burada yerli halk etnik temizliğe maruz kalmış ve bu durum soykırım suçunun hukuki tanımına uymaktadır.

Ancak Türk-Azerbaycan yöntemleri değişmiştir; bir asır önce kullanılan yatağanın yerini bugün insansız hava araçları ve misket bombaları almıştır; bunlar bugün Filistin halkına karşı da kullanılan silahlardır.

Artsakh'ta 150.000 nüfusun üzerine yağan ateş ve demir seli 5.000 can almış, 10.000 kişiyi engelli bırakmıştır; bu durum, yerli halklara karşı yürütülen yeni teknolojik savaşın ilk gerçek örneklerinden birini hatırlatmaktadır.

Bu ardışık soykırım aşamaları sonucunda milletimiz birkaç nesil boyunca yok edilmiş, nüfusu Orta Asya'dan gelen işgalcilerin egemenliği altına verilmiş, mirası yok edilmiş veya yasa dışı şekilde gasp edilmiş, ormanlar ise fosfor bombalarıyla yakılmıştır.

"Suçların suçu"na bir asırdan fazla süredir, Batı Ermenistan'ın devlet egemenliğinin yasa dışı şekilde gasp edilmesi suçu da eklenmiştir; çünkü Türk devleti uluslararası hukuk açısından 1920'den bu yana Batı Ermenistan'ı hukuka aykırı biçimde işgal etmektedir. Bu da Ermenilere karşı gerçekleştirilen soykırımın, 1920 Ermenistan'ı olarak tanınan bir devletin topraklarında gerçekleştiği anlamına gelir; bu devletin halefi Batı Ermenistan'dır.

Erivan yönetimindeki bazı yetkililerin, Batı Ermenistan'ı Türk, Artsakh'ı ise Azerbaycan toprağı olarak kabul etmeye hazır olan huzursuz ve anlamsız adımları, atalarımızın mezarlarından yükselen ve yeni nesilleri uluslararası hukuku uygulamaya çağırان sesleri susturamaz.

Uluslararası hukuk nedir, eğer ABD Başkanı Woodrow Wilson'un hakem kararının uygulanması değilse? Bu karar Batı Ermenistan'ın kendi sınırları içinde tam egemenliğini tanımlar.

Uluslararası hukuk nedir, eğer Sevr Antlaşması'nın Ermeni maddelerinin uygulanması değilse? Bu maddeler hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

Burada bulunan devlet temsilcilerine ve Fransa Cumhuriyeti'nin tüm seçilmiş yetkililerine yeniden teşekkür etmek istiyorum.

Sizler, Ermeni halkının trajedisinin ilk anlarında onun yanında duran Anatole France ve Jean Jaurès gibi büyük Fransızların devamısınız.

Hanımefendiler ve beyefendiler, Ermeni ulusal tarihi sizin adlarınızı sonsuza dek hatırlayacaktır.

Buradaki varlığınızla, halkların kendi kaderini tayin hakkını teyit ediyor ve Birleşmiş Milletler Şartı'nın onurunu yeniden tesis ediyorsunuz.

Yerli halkların yanında durarak, onların – bizim halkımız dahil – kendi kaderini tayin hakkını destekliyor ve insan onuruna katkıda bulunuyorsunuz.

Birleşmiş Milletler Yerli Halkların Hakları Bildirgesi'ne destek veren ve 1920 Ermenistan'ını, yani Batı Ermenistan'ı tanıyan tüm devletlere, özellikle Fransa'ya teşekkür ediyorum.

Fransa'da işgal sadece tarihin bir aşaması olmuştur. Direniş hareketinin temsilcilerini ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un, soykırımdan kurtulanların veya onların torunlarının Fransa'nın ve dünyanın özgürlüğü için hayatlarını feda ettiklerini tanıma kararını; Misak ve Meliné Manuşyan'ı Panthéon'a taşımasını selamlıyorum.

Batı Ermenistan'ın işgali de Ermeni halkının uzun tarihinin yalnızca bir aşaması olacaktır; böylece sonunda mutlu günler gelecek ve soykırımdan kurtulanların torunları atalarının topraklarına dönecektir.

Yaşasın Fransa,

Yaşasın özgür, egemen ve bağımsız Batı Ermenistan.

Teşekkür ederim.

"PRESIDENTS **LIVE** Western Armenia" **PODCAST**

PART #24

«**DOĞU TÜRKİYE Mİ, YOKSA BATI
ERMENİSTAN MI?»**

 YouTube

westernarmeniatv.com

Toplum

westernarmeniatv.com

İŞGAL ALTINDAKİ BATI ERMENİSTAN'DA BEKLENMEDİK BİR İTIRAF YANKILANDI

28 Nisan 2026'da, işgal altındaki Batı Ermenistan'da faaliyet gösteren Kürt yanlısı "Halkın Eşitliği ve Demokrasi" (DEM) partisi, Ermenilere Karşı İşlenen Soykırımı'na atıfta bulunarak dikkat çekici ve siyasi açıdan önemli bir açıklama yaptı. Parti, tarihi gerçeğe yüzleşmenin artık kaçınılmaz olmadığını, sadece geçmişini değerlendirmenin değil, halklar arasında güveni yeniden tesis etmenin de temel taşı olduğunu vurguladı. Açıklamada, ölen halklardan özür dilemenin ve onarıcı adalet mekanizmalarını uygulamanın, ortak ve eşit bir geleceğe giden yolu açabileceği vurgulanıyor.

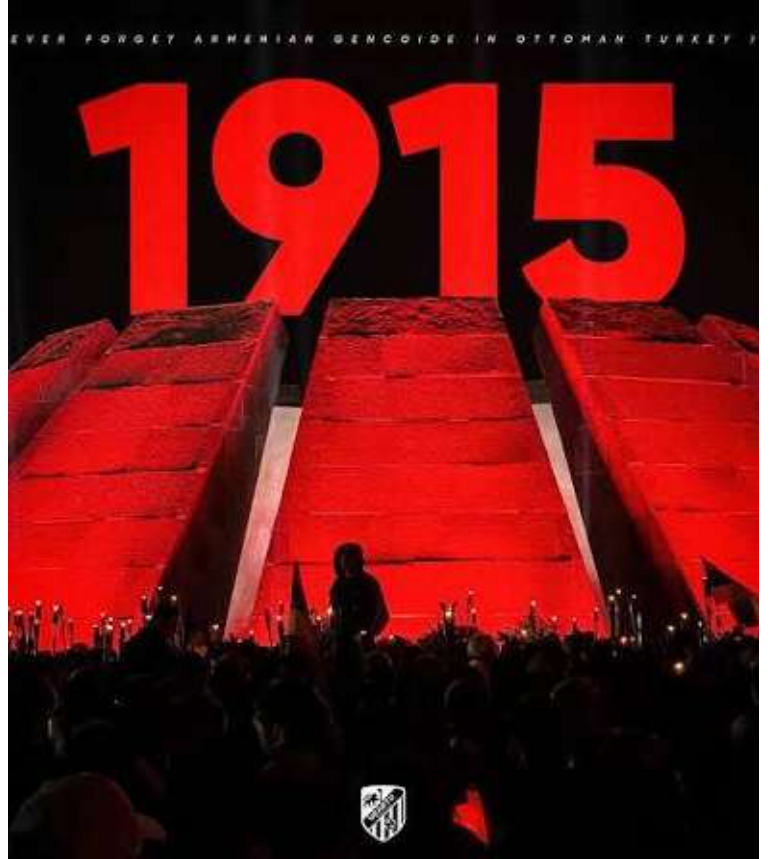
Özellikle, Ermeni aydınlarının zorla sürgüne gönderilmesi ve yok edilmesinin başladığı, ardından yüz binlerce Ermeninin katledildiği ve sürgüne gönderildiği 24 Nisan 1915 tarihinden bu yana 111 yıl geçtiği vurgulanmaktadır. Sadece Ermenilerin değil, bölgedeki diğer Hristiyan halkların da bu politikanın kurbanı olduğu belirtilmektedir.

DEM partisi, homojen bir toplum yaratmak amacıyla farklı kimliklerin, kültürlerin ve inançların bastırılması ve yok edilmesinin ciddi bir tarihsel hata olduğunu savunmaktadır. Onlara göre, bugün basit bir gerçeği kabul etmek gerekir: Bu topraklardaki tüm halklar ve kimlikler eşit ve özgürdür.

Açıklamada ayrıca, Orta Doğu ve Kafkasya'daki mevcut istikrarsızlığın kısmen geçmişle yüzleşilememesinden kaynaklandığı vurgulanmaktadır.

Açıklamanın sonunda parti, Batı Ermenistan ve Mezopotamya'nın kadim halkları olarak, Ermeni halkının ve diğer Hristiyan halkların 111 yıllık acısını ve yasını paylaştıklarını belirterek, masum kurbanların anısına saygıyla eğildiklerini ifade etti.

Bu açıklama, işgal altındaki Batı Ermenistan içinden gelen, tarihsel adalet ve bölgesel uzlaşma ihtiyacına yönelik nadir ancak önemli bir siyasi dürtü olarak görülebilir.

SAVAŞIN SONUÇLARININ ARKA PLANINDA LÜBNAN'DA KITLIK TEHLİKESİ ARTIYOR

BM tarafından yayınlanan yeni bir rapora göre, Lübnan'da 1,2 milyondan fazla insan son çatışmalar nedeniyle ciddi gıda güvensizliğiyle karşı karşıya kalabilir. Veriler, Gıda ve Tarım Örgütü, Dünya Gıda Programı ve Lübnan Tarım Bakanlığı'nın ortak açıklamasında yayınlandı.

Rapora göre, Nisan ve Ağustos 2026 arasında, incelenen nüfusun yaklaşık dörtte birini oluşturan tahmini 1,24 milyon insan kriz veya ciddi gıda güvensizliğiyle karşı karşıya kalacak. Bu, yaklaşık 874.000 kişinin bu durumda olduğu önceki döneme kıyasla önemli bir kötüleşme anlamına geliyor.

Analiz, açlık ve yetersiz beslenme göstergelerini izleyen Gıda Güvenliği Aşama Sınıflandırma Sistemi tarafından gerçekleştirildi. Uzmanlar, durumun kötüleşmesinin ana nedenlerinin devam eden çatışma, kitlesel nüfus yer değiştirmesi ve ekonomik baskılar olduğunu söylüyor.

Hatırlatmak gerekirse, 17 Nisan'da yürürlüğe giren ateşkes, İsrail ve Hizbullah arasındaki yaklaşık altı haftalık çatışmaları sona erdirdi. Resmi rakamlara göre, bu süre zarfında Lübnan'da 2.500'den fazla kişi öldürüldü ve bir milyondan fazla kişi yerinden edildi.

Ateşkese rağmen, ülkenin güneyinde gerilim devam ediyor ve sakinlere sınır bölgelerine geri dönmeleri tavsiye ediliyor. Uzmanlar, zamanında ve sürekli insani yardım olmadan gıda krizinin daha da kötüleşebileceği konusunda uyarıyor.

TARİH

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

YERLİ ERMENİ HALKININ YURTLARINDAN EDİLMESİ VE BÜYÜK BRİTANYA'NIN SORUMLULUĞU: AŞOT HARUTYUNYAN

Tarih boyunca birçok devlet Ermeni halkına karşı işlenen suçu kabul etmiştir, ancak bir süper gücün liderinin kendi ülkesinin bu felaketin işlenmesindeki tarihsel suçunu açıkça itiraf ettiği durumlar çok azdır. Bu inkar edilemez belge, Büyük Britanya Başbakanı David Lloyd George'un iki ciltlik eseridir.

Kaynak

Yazar: David Lloyd George

Eser: "Barış Antlaşmaları Hakkındaki Gerçek"

Yayıncı: Londra, Victor Gollancz Ltd, 1938, Cilt 2

Sayfa: 1258

Yerileştirme Hakkı ve Fatihin Suçu

Bugün, Ermeni hukuk ve siyasi düşüncesi, akışkan bir terim olan "Ermenilere Karşı İşlenen Soykırımı"nın yeniden gözden geçirilmesini gerektiriyor. Sorun gerçek boyutunda ele alınmalıdır: Bu, yerli Ermeni Ulusuna kendi Anavatanında, gelen ve fetheden Türk unsuru tarafından işlenen bir soykırımdır.

Tarihi olayların merkezinde yer alan Lloyd George, anılarında Ermenilerin yok edilmesi ve mülksüzleştirilmesinin, yerli halkın haklarının siyasi hesaplamalara tabi kılındığı İngiliz emperyalist çıkarları sayesinde mümkün olduğunu belirtiyor.

Lloyd George'un samimi itirafı (Sayfa 1258)

Diğer ülkelerin kendi itirafları için temel teşkil etmesi gereken bu şok edici satırları, orijinalinden çevirerek aktarıyoruz:

"Ermenistan, bizim (Britanya) kurduğumuz zafer sunağında kurban edildi... İngiliz hükümetinin eylemleri kaçınılmaz olarak 1895-97, 1909 ve hepsinden kötüsü 1915'teki korkunç katliamlara yol açtı. Bu vahşetlerle... Ermeni nüfusu bir milyondan fazla azaldı. Bu vahşetlerin gerçekleşmesinde oynadığımız rol göz önüne alındığında, işlediğimiz yanlış düzeltmek için ahlaki bir yükümlülüğümüz vardı... ki tarih bizi her zaman bunun için suçlu tutacaktır."

Yeni Bir Hukuki Çözüm: Yerli Halkların Ulusallıktan Çıkarılması ve Yok Edilmesi

Bu yayında, Lloyd George'un anılarında askeri operasyonlar sonucu işlenen "katliamlardan" bahsetmediğini vurguluyorum. Şöyle bir süreci anlatıyor:

Yerli halklar (eski bir uygarlığın taşıyıcıları olarak adlandırdığı Ermeniler),

Anavatanlarında (tekrar tekrar "Ermeni vadileri" ve "Ermenistan vilayetleri"ni vurguluyor),

19. yüzyılın sonlarında ne yazık ki İngiltere'nin desteklediği gelen ve fetheden bir güç tarafından yok edildi ve ulusallıktan çıkarıldı.

Bu neden ilerici bir yaklaşım?

Yerli Hakları: Yerli halkların korunması, modern uluslararası hukukta özel bir statüye sahiptir. "Ermeni Anavatanında soykırım" dediğimizde, bunun sadece bir grup katliamı değil, bin yıllık toprak sahibini ortadan kaldırmayı amaçlayan bir insanlık suçu olduğunu vurguluyoruz.

Gelen fatihin sorumluluğu. Bu, tarafların durumunu açıklığa kavuşturuyor. Türk tarafının "savaş hali" veya "iç göç" hakkındaki yanlış tezleri bu formül karşısında çöküyor, çünkü gelen fatih, yerli Ermenileri anavatanlarından, Ermeni Yaylalarından "yerinden etme" hakkına sahip değil.

Bu yayımla, konuyu tamamen yeni bir seviyeye taşıyor, daha güçlü ve inkar edilemez hale getiriyorum. "Biz Ermeniler artık sadece "Ermenilere Karşı İşlenen Soykırımı"ndan bahsetmiyoruz. Yerli Ermeni Ulusunun, anavatanı olan Ermeni Yaylalarında, işgalci Türk unsuru tarafından yok edilmesini belgeliyoruz. Ve Büyük Britanya Başbakanı Lloyd George, ülkesinin bu Ermeni mülksüzleştirme sürecine katkıda bulunarak, yerli Ermenilerin haklarını emperyalist çıkarlara feda ederek tarihsel bir suçluluk taşıdığını ilk itiraf eden kişiydi."

Sorumluluk Zinciri: ABD ve Mandat Meselesi

Başbakan Lloyd George, İngiltere ve Müttefiklerin, suçluluklarının farkına vararak, Ermenilerin savunmasının "anahtarlarını" Mandat yoluyla ABD'ye teslim etmeye çalıştıklarını detaylandırıyor. Lloyd George, Amerika'nın mandatının paralı amaçlarla şüphelenilmeyecek tek ülke olduğunu, ancak Başkan Wilson'ın hastalığı ve ABD Senatosu'ndaki iç bölünmenin Ermeni halkını bu son umuttan mahrum bıraktığını belirtiyor.

Sonuç

Bu itiraf, kendi tarihleriyle yüzleşmekten hala kaçınan tüm devletler için bir derstir. Yüzyıllardır katliamlardan ve mülksüzleştirmeden muzdarip olan Ermeni Ulusu, sadece şefkate değil, aynı zamanda yasal ve ahlaki bir gerçeğe de ihtiyaç duymaktadır.

Yerli Ermeni Ulusunun soykırım faillerine karşı davası, dünyanın güçlülere Lloyd George'un çok açık bir şekilde yazdığı "uğursuz müdahalelerinin" sonuçlarını kabul edene kadar açık kalacaktır.

**KİLİKİA- 15 Kasım 1916'da Musa Dağı'ndaki Ermeni
mültecilerden oluşan Doğu Lejyonu kuruldu**

ERMENİ KADINLARI AİLELERİNİ VE KİMLİKLERİNİ NASIL KORUDULAR: NAKIŞ – BİR CAN SIMIDI

Yüzyıllar boyunca Ermeni kadınlarının nakışı sadece sanatsal bir uğraş değil, aynı zamanda kimlik, inanç ve hatta hayatta kalma aracı olmuştur. Etnograf ve tarih bilimleri adayı Karine Bazeyan'a göre, Ermenistan'da nakışın binlerce yıllık bir tarihi vardır.

Arkeolojik kazılar, nakışın erken Orta Çağ'da yüksek bir mükemmelliğe ulaştığını göstermektedir. Uzun süre en eski örnekler Batı Ermenistan'daki Ani şehrinde bulunmuştur, ancak daha sonra Areni'deki kazılar sonucunda 7.-9. yüzyıllara ait bir nakış parçası keşfedilmiş ve daha eski bir kökenine tanıklık edilmiştir.

Nakış, Ermeni kültüründe derin bir sembolik anlam taşımıştır. Süslemeler asla tesadüfi olmamıştır: örneğin, yılan veya ejderha imgeleri koruyucu güç ve refahla ilişkilendirilmiş, Hayat Ağacı ise yaşamı, doğurganlığı ve devamlılığı sembolize etmiştir. Farklı bölgelerde, kendi renkleri, malzemeleri ve stilleriyle benzersiz okullar oluşmuştur.

Aynı zamanda, nakış zor zamanlarda da önemli bir rol oynamıştır. Ermenilere Karşı İşlenen Soykırımı'ndan sonra, kendilerini yabancı ülkelerde bulan binlerce Ermeni kadın, kendi el işleriyle ailelerini geçindirebildi. Dil bilmeden nakışlı ürünler üretip satarak çocuklarını desteklediler ve eğitimlerini sağladılar. Bu anlamda nakış, gerçek bir "can simidi" haline geldi.

Modern koşullarda bazı geleneksel okullar popülerliğini kaybetmiş olsa da, ustalar geleneksel motifleri yeni yaklaşımlarla birleştirerek bu sanatı restore etmeye ve geliştirmeye devam ediyor.

Bugün nakış, sadece estetik değerleri değil, aynı zamanda Ermeni halkının tarihini, inançlarını ve kimliğini de nesillere aktarmaya devam ediyor.

Politika

westernarmeniatv.com

"AZERBAYCAN'IN AMACI ARTSAKH'TA ERMENİ İZİNİ VE TARİHİ PEYZAJI YOK ETMEK" – ARTSAKH'TA NE TÜR YIKIMLAR GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Ermeni Apostolik Kilisesi Artsakh Diyosesi Diyosesi Başkanı, eski Artsakh Kültür, Gençlik ve Turizm Bakanı Lernik Hovhannisyan, "Aravot"un sorularını yanıtladı.

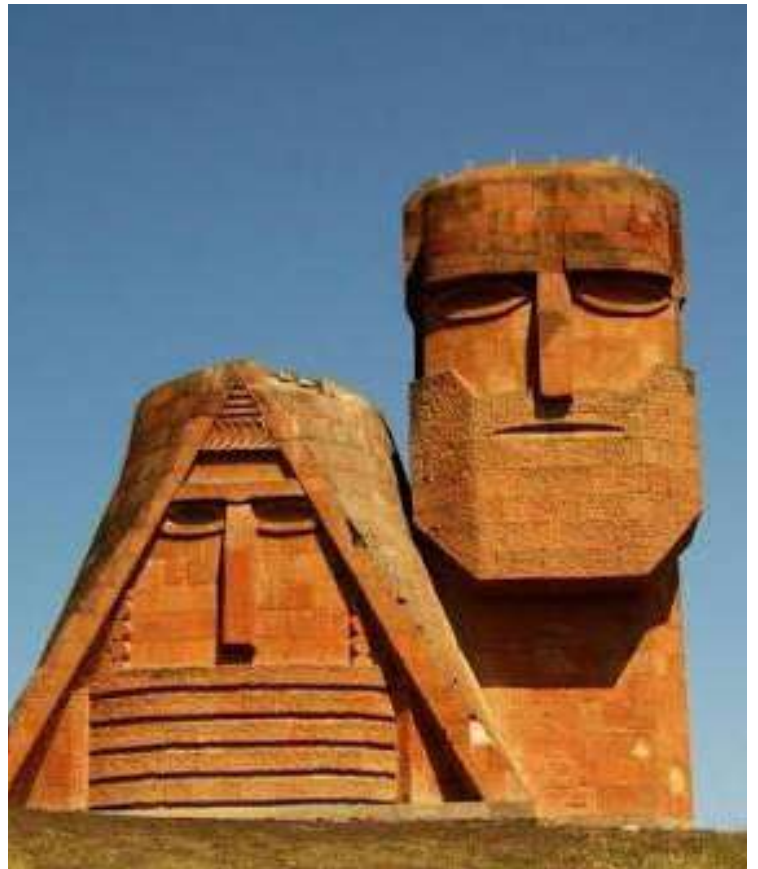
Lernik Hovhannisyan, Artsakh'ın kültürel mirasının korunmasıyla ilgili zor durumu gündeme getirerek, 2023'ten sonra bu konunun Ermenistan'ın devlet gündeminden çıkarıldığını vurguladı.

Ona göre, Azerbaycan'ın izlediği politika, Artsakh'taki Ermeni varlığının izlerini tamamen ortadan kaldırmayı amaçlıyor. Birçok önemli yapı zaten yıkıldı: idari binalar, anıtlar ve Stepanakert'in tarihi bölgelerinin önemli kısımları. Kültürel ve manevi öneme sahip değerli anıtlar da yok edildi; bunlar arasında Mokhrenes köyündeki Kanach Zham Kilisesi ve Aziz Sargis Kilisesi de bulunuyor.

Hovhannisyan'a göre, sadece Hristiyan değil, bazen uygulanan politikaya uymayan İslami anıtlar bile yok ediliyor. Haçkarların, anıt komplekslerinin ve ortaçağ mimari eserlerinin de risk altında olduğunu, bunların değiştirildiğini veya kasıtlı olarak ihmal edildiğini belirtiyor.

Ayrıca, Şuşi ve Hadrut bölgelerindeki bir dizi köyde olduğu gibi, tüm yerleşim yerlerinin yok edilmesi de vurgulanıyor; bu da sadece maddi değil, aynı zamanda tarihi manzaraların da kaybına yol açıyor.

Hovhannisyan'a göre, konunun uluslararası yapılarda gündeme getirilmemesi ciddi bir sorun yaratıyor. Sivil toplum kuruluşları ve yapılar alarm vermeye çalışsa da, net bir devlet politikası olmadan sonuç almak son derece zor. Bu gelişmeler, Artsakh'ın kültürel mirasının korunması meselesinin sistematik ve tutarlı bir yaklaşım gerektiren ciddi bir sorun olmaya devam ettiğini gösteriyor.

"AVRUPA'DAKİ TÜM ÜLKELER YALNIZCA SOYKIRIMI DEĞİL, SOYKIRIM TEHLİKESİNİ DE ÖNLEMELER ZORUNDADIR" – YONATHAN SPANGENBERG

Paris'te düzenlenen Ermeni bölgesinin seferberliğine adanmış konferans çerçevesinde, Almanya'daki Ermeniler Merkez Konseyi Başkanı Jonathan Spangenberg ile bir görüşme gerçekleştirildi.

Spangenberg, konferansın düzenlenmesinin önemini vurgulayarak, farklı ülkelere Ermeni örgütlerinin ve bireylerinin temsilcilerini bir araya getirdiğini belirtti. Ona göre, bu durum, önemli bir tartışma ve işbirliği platformu oluşturulduğu için zaten bir başarı olarak değerlendirilebilir.

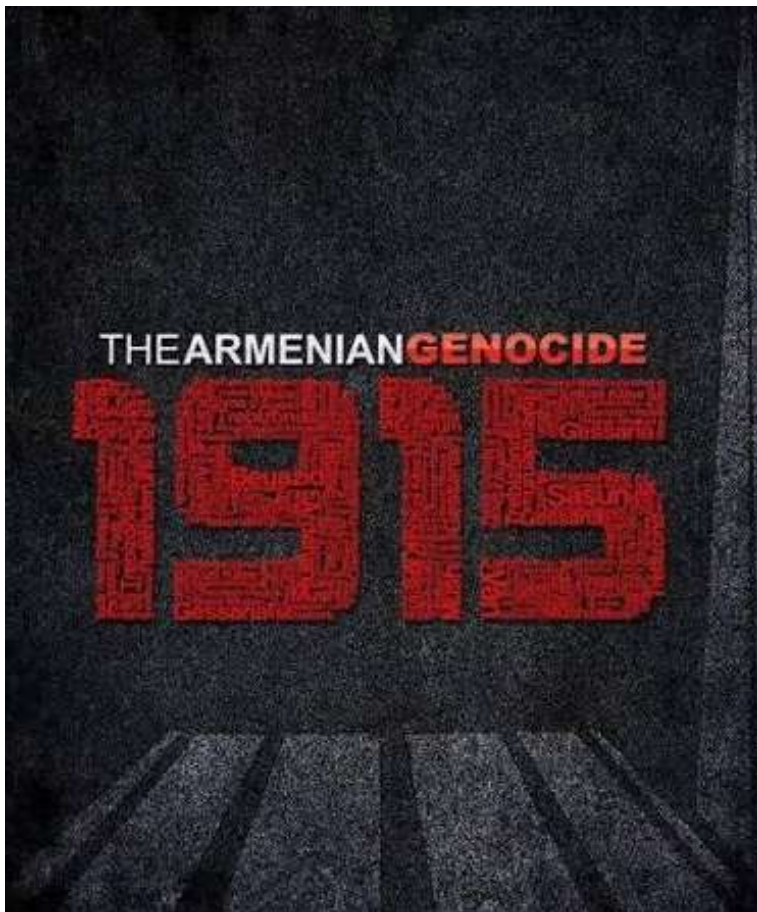
Görüşmede, Ermenilere karşı işlenen soykırımın tanınması, Artsakh çevresindeki gelişmeler ve Ermenistan'ın güvenlik sorunları da dahil olmak üzere, pan-Ermeni gündeminde ciddi zorluklar olduğu vurgulandı. Mevcut jeopolitik koşullarda, farklı bölgelerde savaşların devam ettiği bir dönemde, daha koordineli ve sürekli çalışmanın gerekli olduğu belirtildi. Jonathan Spangenberg ayrıca, bu tür toplantıların Ermeniler arasında birlik atmosferi yaratma açısından önemini vurgulayarak, bunların sadece işbirliğinin derinleştirilmesine katkıda bulunmakla kalmayıp, ulusal faaliyetlere de yeni bir ivme kazandırdığını belirtti.

Ayrıca Ermenistan'da düzenlenecek olan Avrupa Siyasi Topluluğu Zirvesi'ne de değinen Spangenberg, bunun Avrupalı Ermeniler için Avrupa siyasi platformlarında önemli konuları gündeme getirme fırsatı olduğunu belirtti. Özellikle Bakü'de rehin tutulan Ermeniler ve soykırımın önlenmesi perspektifinden Artsakh Ermenilerinin haklarının korunması konularına vurgu yapıldı.

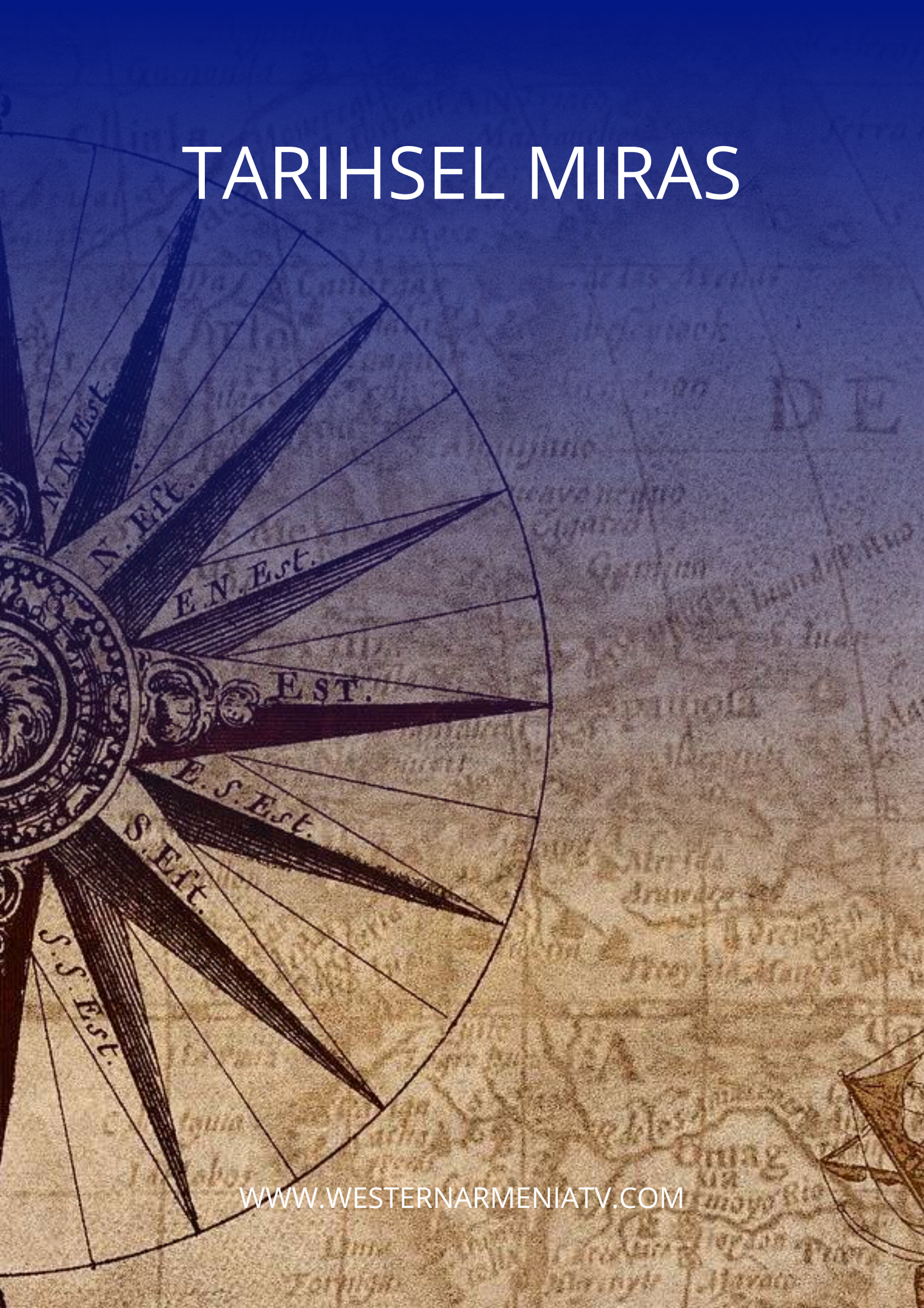
Artsakh meselesine değinen Spangenberg, yaşananların zorla yerinden etme ve imha politikası olarak değerlendirilmesi gerektiğini kaydetti. Ona göre, Avrupa ülkeleri yalnızca işlenmiş suçlara karşılık vermekle kalmayıp, bunların tekrarını da önlemekle yükümlüdür.

Geri dönüş hakkı konusuna da değinen Spangenberg, bunun siyasi nedenlerle göz ardı edilemeyecek temel bir hak olduğunu vurguladı. Ona göre, farklı taraflar arasında karşılaştırma yapmak uygun değildir, çünkü davaların niteliği ve gerekçeleri farklıdır.

Konuşmanın sonunda Spangenberg, Ermenistan ve Ermeni bölgesinin ortak çalışmasının önemini vurgulayarak, birleşik bir yaklaşımın verimliliği önemli ölçüde artırabileceğini, ayrı ayrı hareket etmenin ise süreçleri karmaşıktırabileceği

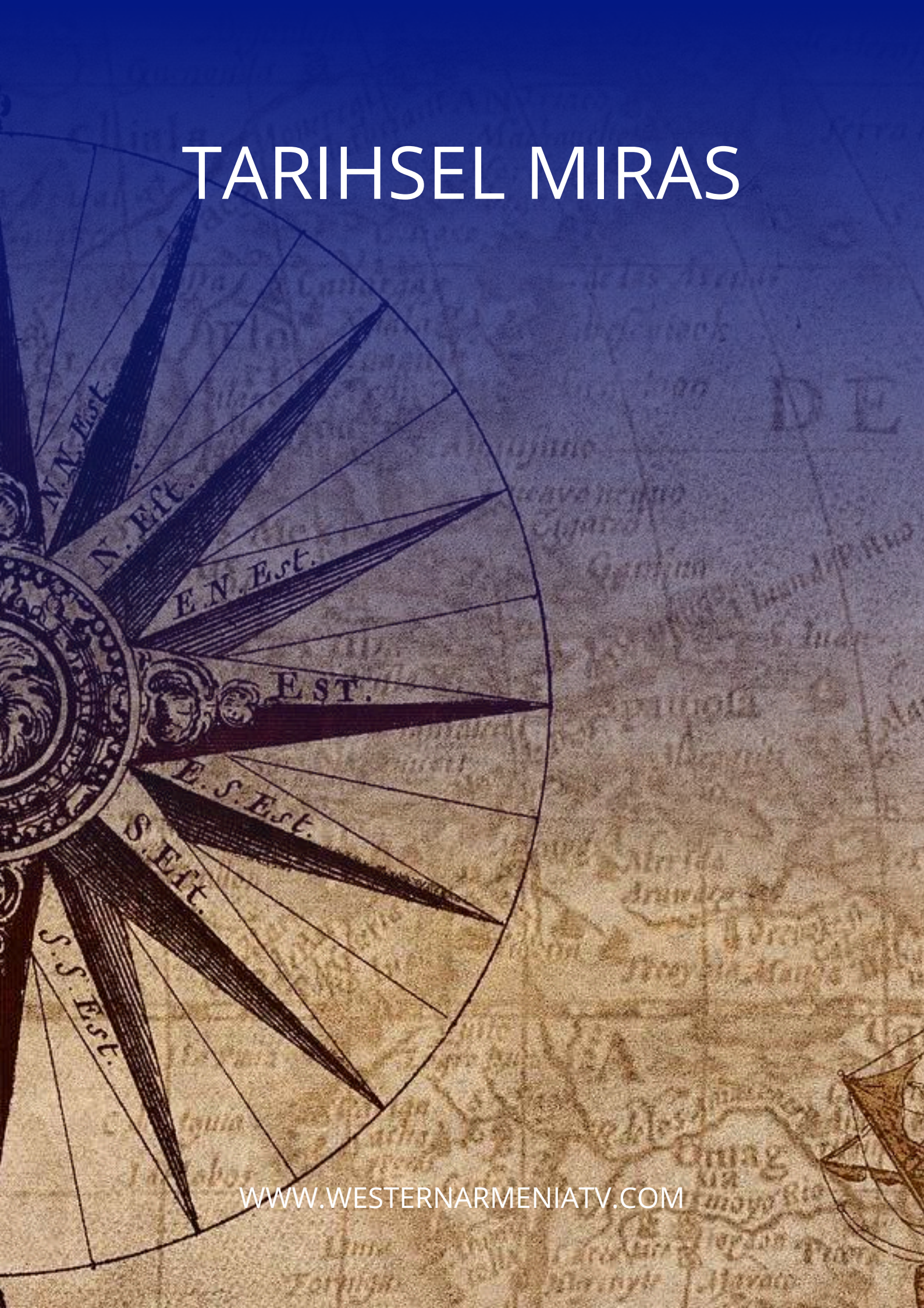

TARİHSEL MİRAS

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

TARİHSEL MİRAS

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

MARTUNI'DEKİ SURP NERSES METS KİLİSESİ'NİN KUBBE HAÇI KIRILMIŞ, PENCERELERİ TAHRİP EDİLMİŞTİR

Artsakh Kültürel Miras Ombudsmanı ve “Azgayin” Tarih ve Kültür STK’sının Başkan Yardımcısı Hovik Avanesov, geçici olarak işgal altındaki topraklarda Ermeni kültürel değerlerinin devam eden tahribatı konusunda alarm veriyor.

Ona göre, 2004 yılında inşa edilen Martuni bölgesindeki Monteaberd kasabasındaki Aziz Nerses Kilisesi, Azerbaycan’ın uyguladığı politikanın bir başka hedefi haline geldi. Haç şeklinde bir plana ve küçük bir kubbeye sahip olan kilise, son yıllarda önemli ölçüde hasar gördü.

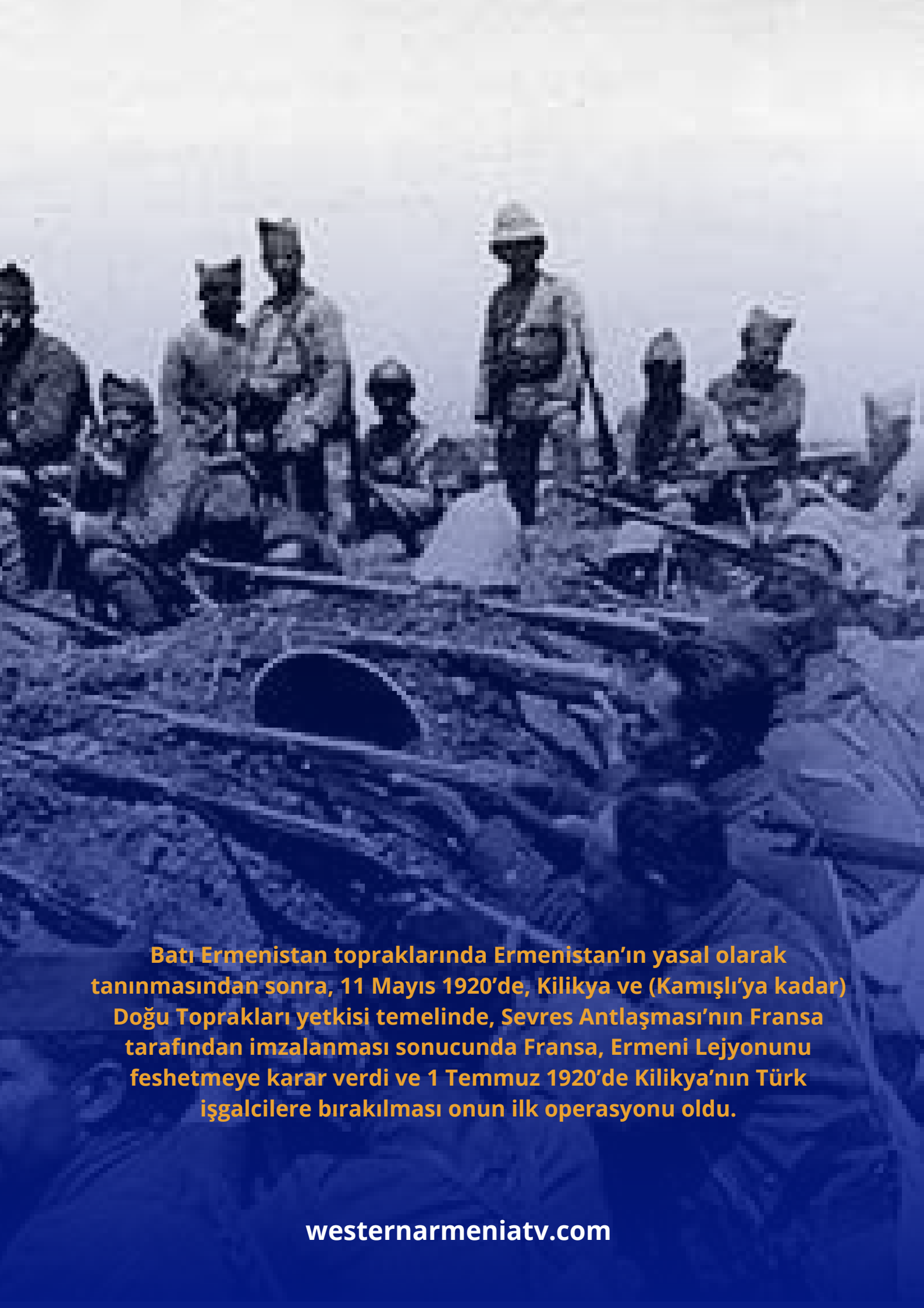
Bağımsız platform Monument Watch’a göre, kilise 2020 savaşında bombalama sonucu hasar gördü ve daha sonra yeni hasarlar kaydedildi: kırık pencereler, silah izleri. Nisan 2026’da yayınlanan video, daha vahşi bir vandalizm eylemini gösterdi: kubbedeki haçın kırılması.

Avanesov, bu tür eylemlerin tesadüfün ötesinde olduğunu ve kültürel mirasın hedefli bir şekilde yok edilmesini gösterdiğini belirtiyor. “Barış” ve “uzlaşma” gündemlerinin uluslararası platformlarda aktif olarak dolaştığı bir dönemde bu yıkım sürecinin devam ettiğini vurguluyor.

Özellikle aynı dönemde Nikol Paşinyan ve İlham Aliyev’e Zayed Ödülü de dahil olmak üzere uluslararası ödüller verildi. Ancak ona göre, kültürel mirasa yönelik vandalizm vakaları devam ettiği için bu süreçler gerçeklikle çelişiyor.

Kaydedilen gerçekler, sorunun uzun zamandır bölgesel sınırları aştığını ve evrensel insan değerlerinin korunması meselesi haline geldiğini gösteriyor. Uzmanlara göre bu durum, yalnızca değerlendirmeler değil, aynı zamanda uluslararası düzeyde açık ve pratik adımlar gerektiriyor.

Batı Ermenistan topraklarında Ermenistan'ın yasal olarak tanınmasından sonra, 11 Mayıs 1920'de, Kilikya ve (Kamışlı'ya kadar) Doğu Toprakları yetkisi temelinde, Sevres Antlaşması'nın Fransa tarafından imzalanması sonucunda Fransa, Ermeni Lejyonunu feshetmeye karar verdi ve 1 Temmuz 1920'de Kilikya'nın Türk işgalcilere bırakılması onun ilk operasyonu oldu.

A photograph of ancient stone ruins, possibly a fortress or temple, set against a dramatic sunset sky. The ruins are made of large, weathered stone blocks, some of which are still standing while others are in ruins. The foreground is filled with rubble and debris. The word "KÜLTÜR" is written in a stylized, golden font across the center of the image.

KÜLTÜR

www.westernarmeniatv.com

TEKEYAN MERKEZİ'NDE BELGESEL FILM: "BARONES COX"

Tekeyan Merkezi'nde gösterilen "Barones Cox" belgesel filmi, izleyiciler tarafından büyük ilgiyle karşılandı. Film, İngiliz kamu ve siyaset figürü Caroline Cox'un insani yardım faaliyetlerini ve Artsakh'a olan bağlılığını sunmaktadır.

Filmde, Barones'in Berdadzor'dan Gandzasar Manastırı'na kadar yaptığı 100 kilometrelik yürüyüşü yer almaktadır; bu yürüyüş, Artsakh halkına olan dayanışmasının ve desteğinin sembolü haline gelmiştir. Ona göre, Artsakh sadece onun yaşam algısını değil, tüm insanlığın yaşam algısını da değiştirmiştir. Barones, Artsakh'ın yerli Ermenilerinin sadece kendi bağımsızlıkları ve var olma hakları için değil, aynı zamanda evrensel değerler ve Hristiyan medeniyetinin sınırları için de savaştığını vurguluyor.

Film ayrıca, Barones'in "yeniden doğan bir anka kuşu" olarak tanımladığı Ermeni halkına duyduğu derin saygıyı da sunuyor. Saygıdeğer yaşına rağmen, 88 yaşındaki Lordlar Kamarası temsilcisi Ermeni meselelerinde aktif bir rol almaya devam ediyor.

Film ayrıca, çok üzüldüğü Zori Balayan'ın ölüm haberine verdiği tepkiyi de yansıtıyor. Aynı zamanda, İngiliz iş çevrelerinin Bakü ile petrol anlaşmaları imzalamasına karşı protestosu da sunuluyor. Barones, ekonomik çıkarların insan hayatının önüne konulduğu bir durumda kendisini İngiliz olarak adlandırmaktan utandığını belirtiyor.

Film, izleyiciye insanlık, mücadele ve haysiyetle ilgili önemli mesajlar ileterek derin bir izlenim bırakıyor.

"GEĞARD" VAKFI UNESCO'YA, ICOMOS'A VE ULUSLARARASI HRISTİYAN KURULUŞLARA BAŞVURDU

Azerbaycan sosyal ağlarında Artsakh'ın sembolü olan "Biz, Dağlarımız" anıtının yıkılması niyetiyle ilgili dolaşan söylentilere ve Stepanakert'teki Ermeni kiliselerinin yıkımına ilişkin bilgilere tepki gösteren Geghard Vakfı, UNESCO, ICOMOS ve uluslararası Hristiyan kuruluşlarına, Artsakh'taki Ermeni kültürel mirası, özellikle de tahrip edilen anıtlar hakkındaki verilere dikkat etmeleri ve bunları açıklığa kavuşturmaları çağrısında bulunuyor.

ARMENOSID

WWW.WESTERNARMENIATV.COM

LYON'DA HAFIZA VE ADALETİN SESİ YANKILANDI: ANMA TÖRENİ

Fransa'nın Lyon şehrinde, Ermeni halkına karşı işlenen soykırımın masum kurbanlarının anısına ciddi bir anma töreni düzenlendi. Etkinlik, Batı Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti üyelerinin katılımıyla ve Ulusal Konsey Başkan Yardımcısı Sayın Lidya Margossian'ın yüksek himayesinde organize edildi.

Cesaret töreninde, ülkenin Cumhurbaşkanı Armenag Aprahamian'ın, hafızayı korumanın ve tarihi adaleti tesis etmenin önemini vurgulayan bir mesajı okundu. Konuşmada, geçmişteki suçların unutulamayacağı ve bu suçların tanınması ve kınanmasının, bu tür suçların tekrarını önlemek için önemli bir ön koşul olduğu vurgulandı.

Etkinlik sırasında, Rhône bölgesinden Milletvekili Tiffany Joncour da bir konuşma yaparak Ermeni halkının direncini, hafızanın gücünü ve uluslararası toplumun soykırımları tanıma ve önleme sorumluluğunu vurguladı. Başkan da mesajında, ağır kayıplar veren Ermeni halkının haklarından vazgeçmediğini ve adalet, onur ve tarihi vatanlarının yeniden kazanılması için mücadelelerine devam ettiğini belirtti.

Tören, son derece duygusal bir atmosferde gerçekleşti: Katılımcılar masum kurbanların anısına saygı duruşunda bulundular ve bayrak taşıyıcılarının varlığı etkinliğe sembolik ve ciddi bir hava kattı.

Lyon'da düzenlenen bu anma töreni, hafızanın canlı olduğunun ve adalet, tanınma ve onurlu bir gelecek için temel olmaya devam edeceğinin bir başka kanıtı oldu.

SÜRGÜN: KÜÇÜK LUSINE NASIL KADRIYE OLDU

1915'in trajik olayları sırasında, binlerce Ermeni ailesi zorla yerlerinden edildi ve belirsiz ve ölümcül yollara düştü. Bu felaket, birçok hayatta kalanın hafızasında "sürgün" - kendi vatanlarından kovulma- olarak kaldı.

Zaruhi Avetisyan'ın hikayesi, bu kaderin acımasız tanıklıklarından biridir. Askeri doktor olan kocası Parunak Avetisyan'ın kaybolmasının ardından, çocukları, hasta kayınvalidesi ve akrabalarıyla birlikte Fırat boyunca bir yolculuğa çıkmak zorunda kalır. Yol boyunca grup yavaş yavaş dağılır: Hastalar ve zayıflar düşer ve bir daha asla ayağa kalkamazlar, acı ve umutsuzluk günlük yaşamın bir parçası haline gelir. Zaruhi'nin ailesi için en büyük darbelerden biri, küçük Lusine'den ayrılmak zorunda kalmalarıydı. Geçici olarak sığınak buldukları Egin'de, iyi kalpli bir aile, çocuğun yolculuğun zorluklarına dayanamayacağına ikna ederek çocuğu yanlarına almayı teklif etti. Anne için bu, tarıfsız derecede acı verici bir karardı, ancak neredeyse başka bir seçenek yoktu.

O andan itibaren Lusine yeni bir isim aldı, Kadriye, ve geçmişinden ve kimliğinden koparak başka bir aileyle yaşamaya başladı. Yıllar sonra Zaruhi kayıp kızını bulmaya çalıştı, ancak arayışı sonuçsuz kaldı.

Bu hikaye sadece bir ailenin trajedisi değil, aynı zamanda binlerce kırık kaderin de sembolüdür. "Sürgün", hayatta kalanların hafızasında sadece fiziksel bir yer değiştirme değil, aynı zamanda kimlik, aile ve çocukluk kaybı olarak da kaldı.

WE
ARE **MILLIONS** *OF*
CITIZENS *OF* **WESTERN ARMENIA**
HAVE YOU JOINED US?

westernarmeniatv.com

BATI ERMENİSTAN DERGİSİ'nin tüm sayılarına linkten ulaşabilirsiniz.

LINK

SEVGİLİ YURTTAŞLAR VE SEVGİLİ SOYDAŞLARIMIZ.

BATI ERMENİSTAN'IN KADERİYLE İLGİLENEN ADANMIŞLAR. BUGÜN BU BÜYÜK JEOPOLİTİK OLAYLAR GİRDABINDA HER ZAMANKINDEN DAHA FAZLA BİRLEŞMEYE, BİRBİRİMİZİ DESTEKLEMENE, BİRBİRİMİZLE DAHA YAKIN İLETİŞİM KURMAYA İHTİYACIMIZ VAR.

BUGÜN MİLLETİMİZİN BÜTÜNLEŞMESİNE VE KENDİ HAKLARIMIZ İÇİN MÜCADELEYE GERÇEKTEN KATKI SAĞLAYAN, TALEPKAR OLAN ÇOK AZ SAYIDA YAPI MEVCUT.

BATI ERMENİSTAN DEVLET TELEVİZYONU "WESTERNARMENIATV" HEPİMİZİN İLETİŞİM KURABİLECEĞİ, BİRBİRİMİZİ TANIYABİLECEĞİMİZ, TARİHİ VATANIMIZ VE ÇEVRESİNDE MEYDANA GELEN ÇEŞİTLİ OLAYLARDAN HABERDAR OLABİLECEĞİMİZ EŞSİZ PLATFORMLARDAN BİRİDİR.

BATI ERMENİSTAN DEVLET TELEVİZYONU "WESTERNARMENIATV", İLKELERİNE VE İZLEYİCİSİNE SADIK KALARAK YENİ YAKLAŞIMLARLA KESİNTİSİZ ÇALIŞMALARINA DEVAM EDİYOR.

BİLDİĞİNİZ GİBİ, TELEVİZYONUMUZ KENDİ REKLAMINI YAPMIYOR, AĞIRLIKLI OLARAK BATI ERMENİSTAN'IN TARİHİ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ İLE İLGİLİ SİYASİ VE DİĞER BAĞLAMLARIN YANI SIRA ÇEŞİTLİ KONULARI GÜNDEME GETİREN HABERLER YAYINLIYOR.

SİZLERE AYRICA BATI ERMENİSTAN CUMHURİYETİ DEVLET BAŞKANI, HÜKÜMETİ, ULUSAL MECLİSİ VE DİĞER YAPILARIN FAALİYETLERİNİ ŞEFFAF VE ERİŞİLEBİLİR BİR ŞEKİLDE SUNUYORUZ.

SEVGİLİ SOYDAŞLARIMIZ VE VATANDAŞLARIMIZ SİZLERİN DE DESTEĞİYLE TELEVİZYONUMUZUN İMKANLARI DAHA DA GENİŞLEYECEK VE GÜÇLENECEKTİR.

DESTEĞİNİZ, BİLGİ ALANINI DAHA DA GENİŞLETECEK VE ATALARIMIZIN İHLAL EDİLEN HAKLARININ KORUNMASI, HAKLI DAVANIN YENİDEN ELDE EDİLMESİ İÇİN DAHA NET VE GÜVENLE MÜCADELE EDECEKTİR.

ADALETİN YENİDEN TESİSİ İÇİN GELİN BİRLİKTE MÜCADELE EDELİM.

BİRLİKTE DAHA FAZLASINI YAPABİLİRİZ. BİRLİKTE BİZ DAHA GÜÇLÜYÜZ. UNUTMAYIN SİZ YOKSANIZ BİZ BİR EKİĞİZ.

[HTTP://WWW.WESTERN-ARMENIA.EU/SOUTIEN.HTM](http://www.western-armenia.eu/soutien.htm)

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS (AAAO)

"ARMENOSİD'I UNUTMA, UNUTTURMA"

**WESTERN
ARMENIA**

The weekly journal is compiled under the auspices of the State Television of Western Armenia.
All copyrights are reserved.

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu

WESTERN ARMENIA MAGAZINE

ԲՈՒՐ ՀԱՄԱՐՆԵՐԸ ԿԱՐՈՂ ԵՔ ԳՏՆԵԼ ԿԱՅՔՈՒՄ
TOUS LES NUMÉROS SONT DISPONIBLES SUR LE SITE.
ALL ISSUES ARE AVAILABLE ON THE WEBSITE.
TÜM SAYILARI WEB SITESİNDE BULABİLİRSİNİZ:

